

Bažnyčios žinios

Šventasis Sostas

- Popiežiškoji migrantų ir keleivių sielovados taryba
ŽINIA PASAULINĖS TURIZMO DIENOS PROGA
Turizmas ir bendruomenės plėtra 2

Homilijos

- „JEI TAVO BROLIS TAU NUSIKALSTŲ..“ / 23 eilinis sekmadienis (A) 4
DIDYSIS DIEVO MEILĖS ŽENKLAS / Šventojo Kryžiaus Išaukštinimas 5
DIEVAS ŽVEJOJA MEILĖS IR GAILESTINGUMO TINKLU / 25 eilinis sekmadienis (A) 6
LAISVĖ ATSIVERSTI ARBA UŽSISPIRTI / 26 eilinis sekmadienis (A) 7
KAD DARBAS NEŠTŲ VAISIŲ / 27 eilinis sekmadienis (A) 8

Straipsniai

- Mons. dr. Algirdas Jurevičius
DVASIOS VEDIMAS PER *SENSUS FIDEI* 10
- Bertram Meier
EUROPA, ATMINK SAVO ŠAKNIS! 15

Bažnyčia Lietuvoje

- Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio atlaidai 21
Kryžių kalno atlaidai 26
Žolinės atlaidai Pivašiūnuose 27
Žolinės atlaidai Krekenavoje 29
Žolinė Pažaislyje 30
Mirė mons. Alfonsas Svarinskas (1925–2014) 31

Bažnyčia pasaulyje

- Popiežius Pranciškus Korėjoje 34

Popiežiškoji migrantų ir keleivių sielovados taryba

Žinia Pasaulinės turizmo dienos proga (2014 m. rugsėjo 27 d.)

Turizmas ir bendruomenės plėtra

Pasaulio turizmo organizacijos rugsėjo 27-ąją minimai Pasaulinei turizmo dienai šiemet parinkta tema „Turizmas ir bendruomenės plėtra“. Šventasis Sostas, suvokdamas šiandienę turizmo socialinę bei ekonominę svarbą, nori lydėti šį reiškinį savo požiūriu, ypač atsižvelgdamas į evangelizacijos kontekstą. Pasaulio turizmo organizacija savo visuotiniame Etikos kodekse teigia, jog turizmas turėtų būti naudinga veikla bendruomenėms, kurioms jis skirtas: „Vietiniai gyventojai turi būti susiję su turizmo veikla ir atitinkamai naudotis iš šios veiklos kildinamomis ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis gėrybėmis, ypač kuriant tiesiogines ar netiesiogines darbo vietas“(1). Tai reiškia, kad tarp šių dviejų tikrovių užmegztinas abipusis ryšys, kuris vestų į tarpusavio praturtinimą.

Sąvoka „bendruomenės plėtra“ yra glaudžiai susijusi su platesne samprata, priklausančia Bažnyčios socialiniam mokymui: tai „integrali žmogiškoji plėtra“. Ši sąvoka leidžia suprasti ir aiškinti anksčiau minėtąją. Šiuo atžvilgiu daug aiškumo teikia popiežiaus Pauliaus VI žodžiai enciklikoje *Populorum progressio*: „plėtra nesuvestina vien į ekonominį augimą. Kad plėtra būtų tikra, ji privalo būti integrali, tai yra ugdyti kiekvieną žmogų, apimdama jo visumą“ (2).

Kaip turizmas gali prisidėti prie šios plėtos? Siekiant šio tikslo integrali žmogiškoji plėtra, taigi ir bendruomenės plėtra turizmo srityje, turi būti kreipiama į subalansuotą pažangą, kuri būtų tvari ir pagarbi trijose srityse: ekonominėje, socialinėje ir aplinkos, apimančios taip pat ekologinę sferą ir kultūrinį kontekstą.

Turizmas yra pamatinis ekonominės plėtos variklis dėl reikšmingo indėlio į bendrąjį vidaus produktą (tarp 3 ir 5 proc. pasaulio mastu), darbo vietas (7–8 proc. darbo vietų) ir eksporto apimtis (pasaulio mastu 30 proc. eksportuojamų patarnavimų) (3).

Šiuo metu pasaulyje pastebima turizmo krypčių diversifikacija, kai bet kuri planetos vieta tampa potencialiu turizmo traukos tikslu. Todėl turizmo sektorius yra tarp geriausiai įgyvendinamų ir tvariausių galimybių mažinant skurdą vargingiausiuose regionuose. Jei turizmas tinkamai plėtojamas, jis gali tapti vertingu pažangos, darbo vietų kūrimo, infrastruktūros plėtos ir ekonominio augimo instrumentu.

Suvokiame tai, ką pabrėžė popiežius Pranciškus sakydamas, kad „žmogiškasis orumas yra susijęs su darbu“,

taigi esame kviečiami imtis bedarbystės problemos „kūrybingumo ir solidarumo priemonėmis“ (4). Svarstant apie tai, turizmas pasirodo esąs vienas iš sektorių, kuriame geriausiai galima kurti plačią „kūrybingų“ darbų įvairovę. Šios darbo vietos gali būti naudingos labiausiai vargstančioms grupėms, tarp jų moterims, jaunimui ar etninėms mažumoms.

Svarbu, kad turizmo ekonominė nauda pasiektų visus vietas visuomenės sektorius ir turėtų tiesioginį poveikį šeimoms. Drauge, kiek įmanoma, reikia išnaudoti vietinius žmogiškuosius išteklius. Taip pat esmingai svarbu, kad, gaunant naudos, būtų paisoma etinių kriterijų, pirmiausia būtina gerbti žmones tiek bendruomenės lygmeniu, tiek kiekvieną asmenį ir vengti „grynai ekonominio visuomenės suvokimo, kai egoistiškai siekiama naudos neatsižvelgiant į socialinio teisingumo kriterijus“ (5). Niekas negali kurti savo klestėjimo kitų sąskaita (6).

„Bendruomenės plėtos“ siekiančio turizmo nauda negali būti redukuojama tik į ekonomiką; yra ir kitų, tolygios ar net didesnės svarbos aspektų. Tarp jų minėtina: kultūrinis praturtinimas, žmonių susitikimų galimybė, „ryšių gėrybių“ kūrimas, tarpusavio pagarbos ir tolerancijos skleidimas, viešųjų ir privačiųjų organizacijų bendradarbiavimas, socialinių saitų ir pilietinės visuomenės stiprinimas, bendruomenės socialinių sąlygų gerinimas, tolygios socialinės ir ekonominės plėtos skatinimas, darbo vietų jaunimui rengimas, – tai tik keletas iš daugelio kitų dalykų.

Pagrindinė turizmo plėtos veikėja turi būti vietos bendruomenė, atliekanti savo vaidmenį aktyviai dalyvaujant socialiniams partneriams, institucijoms ir civilinei valdžiai. Svarbu sukurti tinkamas koordinavimo ir dalyvavimo struktūras, kuriose būtų plėtojamas dialogas, daromi susitarimai, telkiamos pastangos ir nustatomi bendri tikslai bei priimami sprendimai, grindžiami sutarimu. Turizmo plėtra nėra kažkas, kas daroma „dėl“ bendruomenės, bet veikia yra tai, kas daroma „su“ bendruomene.

Negana to, turizmo traukos kryptis nėra vien tik gražūs peizažai ar patogi infrastruktūra, pirmiausia tai vietos bendruomenė su savita fizine aplinka ir kultūra. Būtina plėtoti turizmą, kuris vystosi darnoje su bendruomene, svetingai priimančia į savo erdvę, turinčia savo tradicines ir kultūrinės formas, savo paveldą ir gyvenimo stilių. Šiame pagarbiame susitikime vietos gyventojai ir lankytojai gali užmegzti produktyvų dialogą, puoselėjantį toleranciją, pagarbą ir tarpusavio supratimą.

Vietos bendruomenė turi jaustis pašaukta saugoti savo gamtinį ir kultūrinį paveldą, jį globoti, juo didžiuotis, gerbti ir iškelti jo vertę, kad galėtų šiuo paveldu dalytis su turistais ir perduoti tai ateities kartoms.

Taip pat vietos krikščionys turėtų gebėti parodyti savo meną, tradicijas, istoriją, moralines bei dvasines vertybes, o visų pirma visus šiuos dalykus kildinantį ir įprasminantį tikėjimą.

Bažnyčia, būdama žmogiškumo ekspertė, trokšta bendradarbiauti šiame integralios žmogiškosios ir bendruomeninės plėtros procese, siūlydama krikščioniškąją plėtros viziją, dalydamasi savo indėliu: „globalia žmogaus ir žmogiškosios tikrovės perspektyva“ (7).

Remdamiesi tikėjimu, mes galime įprasminti asmenį, bendruomenę, brolystę, solidarumą, teisingumo siekį, pašaukimą būti kūrinių prižiūrėtojais (ne savininkais) ir, veikiant Šventajai Dvasiai, toliau bendradarbiauti Kristaus darbe.

Tęsdami tai, ką popiežius Benediktas XVI ragino daryti išpareigojusius turizmo sielovadai, mes privalome dar labiau stengtis „nušviesti šią tikrovę socialiniu Bažnyčios mokymu ir plėtoti etiško bei atsakingo turizmo kultūrą tokiu būdu, kad būtų gerbiamas asmenų ir tautų orumas, kad jis būtų visiems atviras, teisingas, tolygus ir ekologiškas“ (8).

Su ypatingu džiaugsmu matome, kaip Bažnyčia daugelyje pasaulio vietų atpažino turizmo sektoriaus potencialą ir inicijavo paprastus, bet veiksmingus projektus.

Vis daugėja krikščioniškųjų draugijų, organizuojančių atsakingą turizmą į mažiau išsivysčiusius regionus, taip pat puoselėjančių vadinamąjį „solidarumo arba savanorystės turizmą“, kai žmonės išnaudoja atostogas bendradarbiaudami besivystančiose šalyse vykdomuose projektuose.

Taip pat verta paminėti tolygų ir solidarų turizmą nepalankiuose regionuose skatinančias programas, plėtojamas vyskupų konferencijų, vyskupijų ar vienuolių, kurios lydi vietines bendruomenes, padeda joms kurti apmąstymo galimybes, puoselėti ugdymą ir lavinimą, konsultuoja ir bendradarbiauja projektų redagavimo darbuose, padeda palaikyti dialogą su valdžia ar kitomis grupėmis. Visa tai leidžia kurti turizmą, kurio vadybą vykdo vietinės bendruomenės per partneriškus susivienijimus ar turizmo srityje specializuotas mikroįmones (apgyvendinimo, restoranų, gidų paslaugų, meno dirbinių ir kt.).

Be to, turizmo zonose yra daug parapijų, kurios priima lankytojus ir siūlo liturginius, ugdomuosius ir kultūrinius renginius vildamosi, jog atostogos „pasitarnaus žmogiškajam ir dvasiniam augimui, tvirtai įsitikinus, kad net šiuo metu negalime užmiršti Dievo, kuris niekada nepamiršta mūsų“ (9). Parapijos siekia plėtoti „draugišką sielovadą“, leidžiančią priimti žmones atvirumo ir broliškumo dvasia, rodant gyvos ir svetingos bendruomenės veidą. Kad šis svetingumas galėtų veiksmingiau reikštis, reikia bendradarbiauti su kitais svarbiais sektoriais.

Šie pastoraciniai pasiūlymai tampa svarbesni ypač plėtojant „patirtinį turizmą“: tai toks turizmas, kai siekiama užmegzti ryšius su vietos žmonėmis ir leisti lankytojams jaustis priimančios bendruomenės nariais dalyvaujant jos kasdieniame gyvenime, akcentuojant kontaktų ir dialogo vertę.

Bažnyčios įsitraukimas į turizmo sferą reiškiasi gausiais projektais, kilusiais iš daugybės patirčių, daugelio kunigų, vienuolių ir pasauliečių pastangų, entuziazmo ir kūrybingumo, – jie bendradarbiauja siekdami vietos bendruomenės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir dvasinės plėtros ir padeda jai viltingai žvelgti į ateitį.

Bažnyčia, suvokdama savo pirminę misiją evangelizuoti, nori nuolankiai pasiūlyti savo bendradarbiavimą, atsiliepdama į konkrečias žmonių, ypač labiausiai vargstančiųjų, aplinkybes. Tai kyla iš įsitikinimo, kad mes „evangelizuojame ir mėgindami atsiliiepti į įvairius iššūkius“ (10).

Vatikanas, 2014 m. liepos 1 d.

Pirmininkas

Kardinolas Antonio Maria Veglio

Sekretorius

Vyskupas Joseph Kalathiparambil

Nuorodos

- (1) Pasaulio turizmo organizacija. Pasaulinis turizmo etikos kodeksas, 1999 10 01, 5 str. § 1.
- (2) Popiežius Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio*, 1967 03 26, 14.
- (3) Plg. Pasaulio turizmo organizacija ir Pasaulinė turizmo bei kelionių taryba. Atviras laiškas valstybių ir vyriausybių vadovams dėl kelionių ir turizmo.
- (4) Popiežius Pranciškus. Kalba susitikime su Ternio metalurgijos įmonės vadovais ir darbininkais, taip pat Ternio Narnio Amelijos vyskupijos tikinčiais, 2014 03 20.
- (5) Popiežius Pranciškus. Bendroji audiencija, 2013 05 01.
- (6) „Turtingosios šalys parodė gebančios kurti medžiaginę gerovę, tačiau dažnai žmogaus ir silpnųjų visuomenės sluoksnių sąskaita.“ Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo kompendiumas, 2004 04 02, Nr. 374.
- (7) Popiežius Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio*, 1967 03 26, 13.
- (8) Popiežius Benediktas XVI. Žinia VII pasauliniam turizmo sielovados kongresui, Kankunas (Meksika), 2012 04 23–27.
- (9) VII pasaulinis turizmo sielovados kongresas. Baigiamoji deklaracija, Kankunas (Meksika), 2012 04 23–27.
- (10) Popiežius Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 2013 11 24, 61.

„JEI TAVO BROLIS TAU NUSIKALSTŲ...“

23 eilinis sekmadienis (A)

Ez 33, 7–9; Ps 95; Rom 13, 8–10; Mt 18, 15–20

Šiandien Kristus kalba apie artimųjų pataisymą, apie kiekvieno iš mūsų atsakomybę už savo artimą. Kaipgi galime būti ramūs nenešdami atsakomybės už kitus kryžiaus? Viešpats paklausė Kaino: „Kurgi tavo brolis Abelis?“ – „Nežinau! Argi aš esu savo brolio sargas?“ Tokiu atsakymu Kainas nori išsisukti nuo jam Dievo keliamo klausimo. Jis savo sąžinėje Abelio savo broliu nelaiko ir nieko apie jį nenori žinoti. Tačiau Dievas, klausdamas: „Kurgi tavo brolis?“, nori kiekvieną iš mūsų išmokyti atsakomybės ir meilės, kad būtume atsakingi dėl kiekvieno žmogaus likimo, dėl kiekvieno iš mūsų išganymo. Priešingu atveju atsiranda nelemtas abejingumas. Tai neigiama charakterio savybė ir kartu socialinė yda, daugiau ar mažiau paplitusi atskirų žmonių grupėse, kolektyvuose, sluoksniuose. Abejingumas visuomeniniams interesams, kitiems žmonėms, jų kančioms ir nelaimėms yra skaudi klaida ir nuodėmė. Abejingumą lemia ir netikrumas, kad žmogaus aktyvūs veiksmai prieš blogį susilauks kitų pritarimo ir bus palaikomi, kad jis neliks vienišas ir bendromis pastangomis blogis bus nugalėtas. Abejingumas dažnai reiškiasi kaip dorovinis bukumas, šiurkštumas, cinizmas, nejautrumas kitiems žmonėms, taip pat kaip pareigos, atsakomybės, sąžinės atrofija. Pastarąsias abejingumo apraiškas daugiausia lemia slogi dorovinė atmosfera atskiruose kolektyvuose, šiurkštūs santykiai kai kuriose šeimose.

Lenkų rašytojas Brūnas Jasenskis sakė: „Nebijok priešų – blogiausiu atveju jie gali tave užmušti, nebijok draugų – blogiausiu atveju jie gali tave išduoti. Bijok abejingųjų. Nors šie neužmuša ir neišduoda, bet, jiems tyliai pritariant, žemėje vyksta išdavystės ir žmogžudystės.“

Spaudoje dažnai perskaitome sensacijų apie skandalus, kažkieno padarytus nusikaltimus, nuodėmes. Kai kas kraunasi sau turtus aprašydami kitų nuodėmes, nelaimės, iškeldami viešumon tai, ką turėjo girdėti tik kunigo ausis klausykoje.

Pataisymas, perspėjimas, pabarimas Kristaus mokyme yra tikros broliškos meilės parodymas. Šis artimo pa-

taisymas turi būti be jokio pažeminimo, paniekinimo ar keršto artimui šešėlio. Tai daroma trokštant kitam gera. Apaštalas Paulius sako: „Meilė nedaro nieko pikta artimui“ (*Rom 13, 10*).

„Jei tavo brolis tau nusikalstų, eik ir bark jį prie keturių akių“ (*Mt 18, 15*). Šie Kristaus žodžiai gina asmenų garbingumą ir intymumą. Kristus duoda taisyklę šeimyniniam gyvenimui, santykiams tarp draugų, mūsų kasdieniam gyvenimui. „Jei tavo brolis tau nusikalstų...“, tas broliu vadinamas asmuo gali būti bet kas: tavo vyras, tavo vaikas, tavo pavaldinys, jei jie nusikalsta. Kristus labai gerai supranta žmonių psichologiją ir mato, jog gana retai mūsų barimuose slypi tikra broliška meilė. Dažnai bardami nekenčiame.

Kristus nenori, kad pavirstume kitų žmonių nuodėmių stebėtojais, skaitytojais ir viešumon kėlėjais. Kristus sako, jog savo artimą reikia pradėti taisyti kalbant su juo dviese. Toks artimo klaidų aptarimas dviese padėtų santuokiniams išvengti daugelio nesusipratimų, tarpusavio atšalimo, apmaudo ir nuoskaudų. Tylėjimas dažnai tarp šeimos narių pastato didelę ir šaltą lyg mūras sieną. Dialogas šeimoje gali išsaugoti pasitikėjimą ir abipusę meilę. Ir priešingai, kaip sako Senojo Testamento Patarlių knyga: „Ižleistą brolių yra sunkiau laimėti, negu stiprų miestą, ir jo priešiškus – kaip tvirtovės užkardas“ (*Pat 18, 19*).

Tačiau artimo gelbėjimas ne visada būna sėkmingas pasikalbėjus su juo akis į akį. Kristus moko, kad visa Bažnyčios bendruomenė turėtų stengtis paaiškinti savo nariui, kur jis klysta. Tai reiškia, jog Bažnyčios bendruomenė atlieka pranašo vaidmenį, ji perspėja savo nari, kad jis žengia į pražūtį. Visame savo istoriniame egzistencijos kelyje Bažnyčia be paliovos perspėja tikinčiuosius dėl daugelio klaidų, nuodėmių. Bažnyčia perspėja ir moko tikėjimo bei moralės srityse, tačiau netyli ir dėl politinių sprendimų, ideologijų bei santvarkų, kai jie griauja tikėjimą, moralę ir pažeidžia pagrindines žmogaus teises.

„Mano broliai, jeigu kas iš jūsų nuklystų nuo tiesos ir kas nors jį atverstų, – težino, kad, sugrąžindamas nusidėjėlį iš klystkelių, išgelbės jo sielą nuo mirties ir uždengs daugybę nuodėmių“ (*Jok 5, 19–20*).

DIDYSIS DIEVO MEILĖS ŽENKLAS

Šventojo Kryžiaus Išaukštinimas
Sk 21, 4b–9; Ps 78; Fil 2, 6–11; Jn 3, 13–17

„Garbiname ir šloviname Tave, Jėzau Kristau, kad šventuoju Kryžiumi atpirkai pasaulį“, – šie maldos žodžiai nusako kryžiaus prasmę. Kryžiaus ženklas tam tikra prasme yra mūsų tikėjimo santrauka, nes juo pasakoma, kokia didelė buvo Dievo meilė mums; pasakoma, jog pasaulyje egzistuoja už mirtį, mūsų silpnybes bei nuodėmes stipresnė meilė. Meilės galia stipresnė už mums grasinantį blogį. Kryžius iš tiesų tobulai atskleidžia Dievo užuojautą mūsų pasauliui. Ant kryžiaus Kristus atliko ir galutinai įvykdė savo misiją: įvykdydamas Tėvo valią.

Šią dieną, kai Bažnyčia švenčia Kryžiaus Išaukštinimo šventę, Evangelija, kurią ką tik girdėjome, primena mums šio didžio slėpinio reikšmę: Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad žmonės būtų išgelbėti (plg. Jn 3, 16). Dievas padarė save pažeidžiamą priimdamas tarno išvaizdą, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties (plg. Fil 2, 7–8). Mes atpirkti per jo kryžių. Kankinimo įrankis, Didįjį penktadienį parodęs Dievo teismą pasauliui, tapo gyvenimo, atleidimo, pasigailėjimo šaltiniu, sutaikinimo ir taikos ženklu. „Žvelgiame į nukryžiuotą Kristų, kad būtume išgydyti iš savo nuodėmių!“ – rašė šventasis Augustinas (*Tract. in Jn., XII, 11*).

Vienu ar kitu atveju kančia atrodo beveik neatskiriama susijusi su žemiškąja žmogaus egzistencija. Žmogus savo išbandymą neša nebe vienas, bet kaip kenčiantis Kristus narys tampa panašus į jį, atnašaujantį save Tėvui. Tie, kurie per savo pačių kančią ištraukia į Kristaus kančią, yra pašaukti dalyvauti ir Kristus šlovėje amžinybėje. Ant Kristaus Kryžiaus per kančią buvo ne tik įvykdytas Atpirkimas, bet ir atpirkta pati žmogiškoji kančia. Kristus Kryžius apšviečia žmogaus gyvenimą ir ypač jo kančią skvarbia, išganinga Prisikėlimo iš numirusių šviesa. Kristus ypatingu būdu, per Kryžių, susivienija su žmogumi.

Kentėjimai taip pat yra kvietimas parodyti žmogaus moralinę didybę bei dvasinę brandą. Tai įrodo visų kartų kankiniai ir Kristus išpažinėjai, ištikimi jo žodžiams: „Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos“ (*Mt 10, 28*).

Po Kalvarijos kryžiumi dvasiškai turi susirinkti visi kenčiantys ir tikintys į Kristų, ypač kenčiantys dėl savo

tikėjimo. Su meile ir klusnumu apkabindami savo kryžių, galime tapti Kristaus išganymo plano bendradarbiais. Ligoniai kviečiami sąmoningai vienytis su Kristaus kančia ir mirtimi ir tuo prisidėti prie Dievo tautos gerovės. Be Viešpaties pagalbos ligos ir kančios jungas būtų siaubingai sunkus. Išaukštinami Kristus kryžių ir meldamiesi jo papėdėje, mes trokštame nešti Kristaus jungą, nes kliaujamės jo pažadu, jog jo jungas švelnus ir jo našta lengva (plg. *Mt 11, 30*). Kai kurie žmonės neša gyvenimo kryžių, išpaustą savo kūne: tai ligoniai, seneliai, invalidai, emigrantai... Kenčiančio Jėzaus veidas panašus į visų kenčiančiųjų veidus.

Lietuviams šis ženklas ypač savas ir brangus. Garsusis Kryžių kalnas daug kur užsienyje tapo Lietuvos simboliu. Ant kryžiaus susitinka, susilieja žmogaus ir Dievo kančia. Nuolat girdėdami raginimą savo vargus aukoti Jėzui ar kokiam kilniam tikslui, atraskime kryžiuje vilties žinią, kad pats Viešpats dalyvauja žmonių kančių istorijoje ir verkia kartu su savo kūrniais. Kryžius yra didysis Dievo meilės ženklas. Namuose kabantis kryžius ne tik išreiškia šeiminių tikėjimą, bet ir nuolat primena bendradarbiavimo su Viešpačiu, ypač kančioje, malonę.

Bažnyčia kviečia išdidžiai pakelti šį šlovingą kryžių, idant pasaulis galėtų pamatyti, kokia didelė buvo Nukryžiuotojo meilė mums, žmonėms. Ji kviečia dėkoti Dievui, nes iš medžio, atnešusio mirtį, iš naujo ištryško gyvybę. Ateikime jo pagarbinti! Tarp mūsų yra tas, kuris taip mus pamilo, kad atidavė už mus savo gyvybę, tas, kuris kviečia žmogų su pasitikėjimu pas jį ateiti. „Koks didžiulis dalykas yra Kryžius! Kas jį turi, tas turi lobį“, – yra pasakęs šventasis Andriejus Kretietis. Nukreipkime savo žvilgsnius į Kristų. Būtent jis mus išlaisvins, kad galėtume mylėti taip, kaip jis mus myli, ir statydinti su Dievu sutaikintą pasaulį. Juk ant šio kryžiaus Jėzus prisiėmė visos žmonijos kančių bei neteisybių našta. Jis užsivertė ant savo pečių pažemintus ir diskriminacijas, kankinimus, kuriuos dėl meilės Kristui tenka pakelti tokiai daugybei mūsų brolių ir seserų įvairiuose pasaulio kraštuose.

„Dievas mums parodė savo meilę tuo, kad Kristus numirė už mus, kai tebebuvo nusidėjėliai“ (*Rom 5, 8*). Šie apaštalo Pauliaus žodžiai aiškiai išreiškia Dievo nepaprastą meilę visiems žmonėms. Dievas mirė už mus, kad ne tik suprastume, jog Dievas mus myli, bet ir suvoktume, kokios baisios nuodėmės pasekmės. Dievas už mus sumokėjo didžiulę kainą. Veidrodyje galime pama-

tyti, kurioje vietoje išteptas mūsų veidas, kur įsipjovėme skusdamiesi. Toks veidrodis mūsų sielai yra Jėzaus Kristaus kryžius, žiūrėdami į jį išmokstame matyti savo dienos blogybes – kaprizus, tingėjimą, nepaklusnumą, neatidumą, nepamaldumą, egoizmą, melą ir dar daug

kitų blogybių. Tačiau Jėzaus kryžius yra toks veidrodis, kuris visų pirma rodo, kaip mums būti didžios dvasios, kilniems, paklusniems, pamaldiems, kupiniems meilės artimui ir Dievui. Nepamirškime, jog Jėzus kenčia, miršta ir prisikelia žmonijoje ir Bažnyčioje.

DIEVAS ŽVEJOJA MEILĖS IR GAILESTINGUMO TINKLU

25 eilinis sekmadienis (A)

Iz 55, 6–9; Ps 145; Fil 1, 20c–24. 27a; Mt 20, 1–16

Šio sekmadienio pagrindinė tema – skirtingumas tarp Dievo ir žmogaus, tarp Dievo minčių ir žmogaus minčių, tarp Dievo teisingumo ir žmonių teisingumo. Visa tai nesutampa todėl, kad Dievo Karalystės logika yra nesuinteresuotos, nesavanaudiškos meilės logika. „Mano mintys – ne jūsų mintys, o mano keliai – ne jūsų keliai, – Viešpaties žodis. Kaip aukštas dangus viršum žemės, taip mano keliai viršija jūsų kelius ir mano mintys – jūsų mintis“ (Iz 55, 8–9). Nepaprasta Dievo mintis yra paslėpta šiandienos labiausiai diskutuotinoje parabolėje. Kur čia yra Dievo mintis ir Dievo kelias?

Atsakymas – šeimnininko atlyginimo išmokėjimas. Jis visiems atlygina vienodai. Kodėl? Todėl, kad jis geras. Bet tada mes klausiamo: „Ar Tu, Viešpatie, taip elgdamasis esi teisingas?“ Tačiau Viešpats labiau žvelgia į tai, ko žmogui reikia, nei į jo nuodėmes. Juk tie, kurie buvo pasamdyti į darbą patys paskutiniai ir mažiausiai pasidarbavo, atrodytų, turėtų ir gauti mažiausiai. Bet juk jie turi šeimas, mažyčio atlygio neužtektų jai išlaikyti. Viešpats nori kompensuoti jų neturtą. Šis palyginimas atskleidžia Viešpaties gailestingumą vargšams – neturtingiems. Štai kodėl Viešpaties karalystėn per visą krikščionybės istoriją kviečiami pagonyi ir nusidėjėliai. Tokiam Kristaus elgesiui vis priešinosi fariziejai. Jie buvo pavydūs Dievui. Šiuo palyginimu Kristus nori atskleisti naujus žydų ir pagonių santykius. Žydai laikė save išrinktąja tauta, visur matė savo pirmenybę, o pagonis ignoravo ir laikė juos esant labai toli nuo Dievo.

Štai kodėl Jėzus, kalbėdamas apie savo darbus ir žodžius, kartą pasakė: „Palaimintas, kas nepasipiktins manimi“ (Mt 11, 6). Kristus Gerąją Naujieną skelbia visiems. Čia Viešpaties mintys skiriasi nuo žmonių minčių. Jis myli priešus ir gerai elgiasi su jais, kad jie taptų

jo draugais. Žydų religijos saugotojai – fariziejai negali taip pat ir Dievą saugoti nuo kitų.

Mums, krikščionims „praktikantams“ (tai labai skiriasi nuo praktikuojančių krikščionių), visada kyla pavojus pavydėti kitiems Dievo malonių. Tiems, kurie mūsų akimis yra net Dievo priešai. Juk mes kartais taip aiškiai atsiribojame: čia katalikai o čia ne, čia krikščionys, o čia ne, čia tikintys Dievą, o čia ne. Tačiau jeigu viską matuotume Dievo akimis, suprastume, jog Dievas svetimuosius žvejoja meilės ir gailestingumo tinklu. Tiems kitiems kartais labiausiai reikia Dievo Karalystės ir jos teisingumo. „Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Mylėk savo artimą* ir nekęsk priešų. O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietu ant teisiųjų ir neteisiųjų. Jei mylite tik tuos, kurie jus myli, tai kokį atlygį gausite? Argi taip nesielgia ir muitininkai?! Taigi būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškas Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 43–48).

Kristaus mokinys neturi laikyti vienu žmonių savo draugais o kitų priešais. Jį kai kas gali laikyti priešu, bet jis kitų – ne. Nes Kristus atėjo gelbėti nusidėjėlių, gydyti aklųjų ir raupsuotųjų. Jis atėjo gelbėti žustančių. Štai kokios yra Dievo mintys ir kokie jo keliai. „O Dievo turtu, išminties ir pažinimo gelme! Kokie neištiriami jo sprendimai ir nesusekami jo keliai!“ – sušunka kadaise buvęs Kristus priešas, o dabar apaštalas šv. Paulius (Rom 11, 33).

Į savo Karalystę Kristus kviečia visus, visų tautų, visų rasių ir luomų žmones, nes išganymas skirtas visiems. Viešpats savo meilės ir gailestingumo karalystėn dirbti samdo visus, visais žmonių gyvenimo metais. Kartais tik prieš mirtį žmogus atranda Kristų ir tampa jo mokiniu. Tačiau ir nė vienos dienos nedirbusiam dėl Dievo Karalystės ir vos vienu sakiniu: „Jėzau, prisimink mane, kai ateisi į savo Karalystę!“ išreiškusiam savo

palankumą latrui Jėzus ištaria: „Iš tiesų sakau tau: šiandien su manimi būsi rojuje“ (Lk 23, 42–43).

Mūsų, katalikų, pavyzdys turi būti toks, kad niekas negalėtų pasakyti: „Niekas mūsų nepasamdė“, t. y. mūsų pavyzdys, mūsų elgesys privalo užangažuoti, turi pasamdyti kitus tarnauti Dievo meilės Karalystei plečiant Evangeliją visame pasaulyje. Pranašas Izaijas prašyte prašo: „Ieškokite Viešpaties, kai galima jį rasti; šaukitės jo, kai jis yra arti“ (Iz 55, 6). Juk palyginime apie vynuogyno darbininkus yra aiškiai pasakyta, jog žmonės nieko neprašė, stovėjo ir nieko neveikė. Dievas jiems viską davė. Dievas visą dieną kvietė žmones: visus iš visur. Dievas nepavargsta laukti žmonių ir nieko neišskiria. Tai dovana visiems, įskaitant ir nusidėjėlius. Tai Dievo dovana, visiems ta pati. Nes nėra nieko kito, jokios kitos nuostabesnės Dievo dovanos, atlygio, kaip vienintelis ir vienas išganymas visiems per Jėzų Kris-

tų. Išganymas toks pats visiems, kurie atsiverčia bet kuriuo gyvenimo momentu. Jėzus visų laikų žmones kviečia į tą pačią Dievo Karalystę, nes Dievas visus vienodai myli.

Dievo logika kitokia: labai dažnai tai, ką žmonės supranta kaip atlygį, Dievas laiko pražūtimi. Ir tai, kas žmonėms pirmoje vietoje, Dievui paskutinėje. Kristus skelbia tikrųjų ir netikrųjų vertybių kaitą: paskutiniai bus pirmi, tie, kurie verkia, bus palaiminti, prarandantys gyvybę vėl ją atras. Dievas myli žmones ir jis pasirenka ne išdidžius pirmuosius, bet silpnus paskutinius; ne sveikuosius, bet ligonius; ne teisiuosius, bet nusidėjėlius. Jam didesnė šventė surasti vieną pražuvusią avį, nei džiaugtis dėl 99 nepaklydusių. Jėzus tiesia ranką pagonims, nusidėjėliams, vyrams ir moterims. Nesvarbu, ar tu pirmas ar paskutinis dirbi Dievo vynuogyne: svarbu, kad esi Dievo mylimas ir jis yra šalia tavęs.

LAISVĖ ATSIVERSTI ARBA UŽSISPIRTI

26 eilinis sekmadienis (A)

Ez 18, 25–28; Ps 25; Fil 2, 1–11; Mt 21, 28–32

Pranašas Ezekielis, perduodamas mums Dievo žodžius, stengiasi atskleisti kiekvieno žmogaus atsakomybę už išganymą. Žmogaus laisvės ženklas – tai galimybė atsigręžti į gerį ar blogį, tapti blogam arba geram, atsiversti arba užsispiirti.

„Vaikas nekentės už tėvo kaltę nei tėvas nekentės už vaiko kaltę. Teisiojo teisumas bus jam įskaitytas, ir nedorėlio nedorumas bus jam įskaitytas“ (Ez 18, 20)

Taigi kiekvienas turi galimybę išsigelbėti. Jėzus tai paivaizduoja tėvo paliepimu dviem sūnams eiti dirbti į vynuogyną. Žydai, ypač fariziejai, laukė Mesijo, laikydamis save išrinktaisiais, privilegijuotais, išrinktąja tauta – tai lyg sūnus, pasakęs tėvui „taip“. Jie tikėjo, jog yra paskirti išganymui. Kiti, pagonys, muitininkai ir ištvirtėlis, yra tie, kurie pasakė Dievui „ne“.

Kristus palyginimu nori atskleisti, jog neužtenka būti Abraomo giminės vaiku, negalima remtis praeities privilegijomis: išganymas yra asmeninis dalykas, paremtas elgesiu Dievo akivaizdoje per visą gyvenimą. Visi lygūs, visiems vienodos galimybės, kaip lygūs buvo du sūnūs pas tėvą, vynuogyno savininką. Nelygus yra tik elgesys.

Kristus atpirko visus. Tačiau nuo mūsų priklauso, ar mes pasinaudosime tuo atpirkimu tinkamai. Nes Dievas nieko per prievartą nedaro. Jis suteikia žmogui laisvę apsispręsti.

Tačiau Kristus reikalauja konkretumo mums apsisprendžiant. Atsiliepiamas Dievui turi būti konkretus ir veiksmingas. Ne tie įeis į Dangaus Karalystę, kurie šaukia „Viešpatie, Viešpatie“, bet tie, kurie vykdo Dievo valią. Taigi ne tie įeis į Dangaus Karalystę, kurie šaukia: „Mes katalikai, mes krikščionys“, bet tie, kurie gyvena vykdydami Dievo valią, kurios turinį sudaro Bažnyčios klausymas. „Nebus Dievas tėvu tam, kas nenorės Bažnyčios turėti motina“, – sako šv. Augustinas. Čia neužtenka jausmų, sentimentų, prielankumo Dievui, reikia kasdienio paklusnumo jam visur ir visada. Atvirai kalbant, Bažnyčios silpnybių ieško tie, kurie nori pateisinti ar pridengti kraupius savo dvasios griuvėsius. Jų akis bloga, nes nemato šviesos, didžiųjų krikščionybės idealų kilnumo. Jie, būdami dvasiškai akli, iš dvylikos apaštalų mato tik Judą Iskarijotą, aną išdaviką, o vienuolikos šventų apaštalų, paaukojusių gyvenimą už Kristų, nemato. Todėl reikia susimąstyti: ar mūsų jaunimas paklausys dangiškojo Tėvo ir apsispręs eiti dirbuotis į Viešpaties vynuogyną – pasaulį, nešdamas meilę, grožį, dorą ir moralę? Ar jiems jau bus visam laikui užrištos akys ir užkimštos ausys, kad ne tik Dievo žodžio neišgirstų, bet ir doros, atsakomybės, moralės ir laisvės nepažintų? Kažkam labai svarbu

nupiešti Viešpaties valios vykdymo mokslą – katechetiką ir Bažnyčią kaip tamsybių baubą, kur lyg pasakoje sakoma: neik, ten tamsus miškas ir plėšrūs žvėrys.

Gyvenime nieko nėra, kas būtų galutinis, nesikeisčių. Viskas kasdien, kas minutę keičiasi. Meilė, laimė, tikėjimas negali būti duoti visam laikui. Tai reikalauja stropumo, valios pastovumo, nuolatinio atsivertimo, dvasios ir proto atvirumo. Dievo žodis mus kviečia peržiūrėti mūsų mąstymo būdą, teisimo, veikimo, gyvenimo būdą: retkarčiais liautis vadintis krikščionimis ir atidžiai paanalizuoti savo gyvenimą.

Būti nuoširdiems ir sąžiningiems: Šv. Raštas smerkia tuos, kurie iš baimės ir nenoro keisti gyvenimą nenori pažvelgti į save pačius. Jie nori gyventi tik iliuzijų pasaulyje. Už žodžių ir veiksmų širmos lyg už kaukės slepiasi klaidų nepripažinimas. Būkime garbingi, atsimerkime ir pašalinkime visas kliūtis, trukdančias tiesai apšviesti tikrąją mūsų sielos būklę.

Būti drąsiems ir energingiems: jeigu aiškiai pamatome, kad mūsų žodžiai ir elgesys nesutampa, privalome labai greitai reaguoti su visa tikėjimo jėga, idant sulaužytume tokius pražūtingus mūsų įpročius, išsilaisvintume nuo egoizmo ir išdidumo, kuris tik ištuština mūsų krikščioniškąjį gyvenimą ir paralyžiuoja judėjimą. Tikras tikėjimas privalo žmogų stumti stumti, versti verstis sekti Kristų visur, net ir į Kalvarijos kalną.

Mums kiekvieną dieną būtina vis iš naujo atsiversti į Dievą. Nesame teisūs ar nusidėjėliai kartą visiems laikams. Kasdien renkamės tarp gėrio ir blogio, taip pasireiškia mūsų laisvė. Žmogaus gyvenimo istorija – tai kaitos kelias. Ne tik keičiamės išoriškai, vyksta ir vidinis mūsų pasikeitimas.

Kol gyvename, tol turime turėti vilties. Kol neatsiverčiame savo širdimi į Dievo valios vykdymą, tol išorinis religinis kultas neturi reikšmės.

KAD DARBAS NEŠTŲ VAISIŲ

27 eilinis sekmadienis (A)

Iz 5, 1–7; Ps 80; Fil 4, 6–9; Mt 21, 33–43

Broliai ir seserys, ne paslaptis, kiek vargo ir rūpesčio įdeda vynuogynų savininkai, kiek daug laiko skiria vynuogynų priežiūrai. Todėl, savaime aišku, laukia rezultatų, savo darbo vaisių: jie į tai turi visą teisę. Taip ir Dievas, jis į mus daug įdeda, todėl daug iš mūsų ir tikisi: teisingumo ir šventumo.

Paegzaminuokime savo sąžinę: ar tikrai esame Viešpaties vynuogyno darbininkai, pajėgūs atnešti gerų vaisių? Pagalvokime apie daugelį Dievo gailėstingumo malonių, suteiktų per mūsų gyvenimą. Pranašas Izaijas palygina Dievo tautą su vynuogynu, kuriuo Viešpats labai rūpinasi. Deja, Dievo išrinktoji Izraelio tauta jį išduoda. Ne todėl tauta yra išrinkta, kad ji pagal prigimtį būtų aukštesnė; tokio dalyko nėra. Tapti Dievo tauta reiškia jai apreikštų Dievo savybių – tiesos ir meilės – taikymą žmonėms tarpusavyje bendraujant.

Apaštalas Paulius pataria mąstyti apie tai, kas teisinga, garbinga, teisu, tyra, mylėtina, giriama, – apie visa, kas dorybinga ir šlovinga. Jis nori, jog turėtume vidinę pusiausvyrą, neprarastume Dievo mums duotų vertybių.

Šio sekmadienio Evangelijoje Kristus nori pasmerkti bjaurų Izraelio vadovų – kunigų, rašto žinovų ir fariziejų – elgesį. Kai šie žudė tuos, kurie primindavo jiems apie Mesiją. Kristaus laikais Galilėjoje įvairūs savininkai įdėdavo daug pinigų į vynuogynus ir neretai juos išnuomodavo su sąlyga, kad dalis derliaus atiteks jiems, savininkams. Šio palyginimo prasmė yra labai aiški: Dievas patiki savo tautą jos vadovams. Tačiau šie ketina panaudoti ją savo tikslams, nedorai elgiasi su Dievo siūstais pranašais ir galiausiai nužudo Viešpaties Sūnų. Ir mes dažnai esame daugiau ar mažiau gundomi panaudoti Evangeliją savo gerovei ir interesams. Viešpaties vynuogynas – tai Jo Bažnyčia, parapija ir kiekvieno iš mūsų siela. Kaip mums kultivuoti tą vynuogyną, kad netaptume Dievo ir jo Sūnaus atstumti?

Neturime savęs laikyti šeimnininkais. Tai priklauso Dievui. Tik Dievas yra pasaulio ir viso, kas jame yra, valdovas: medžiaginiai ar dvasiniai dalykai – viskas jo sukurta. Mes nieko savo neturime, nes viską iš Dievo gauname veltui.

Mes privalome darbuotis vadovaujami Kristaus, labai glaudžiai su juo. Be Kristaus mūsų darbas bus visiškai bevaisis, o materialiniai gėriai virs pavydo, nesantikos ir karų šaltiniu.

Dalytis darbo vaisiais su kitais. Viešpats nori, kad, turėdami tikėjimą, juo dalytumės su kitais, nes tikėjimas nėra duotas tik mums vieniems. Dievui nepatinka egoistai, nenorintys kitiems padėti surasti kelią pas jį.

Kiekviena tauta, kiekvienas luomas, kiekvienas žmogus turi savo pašaukimą, savo misiją. Dievo kvietimą, kurio antrą kartą niekas nekartoja.

Kartą popiežius Pijus IX pasakė: „Raskite man vienuolį, ištikimai besilaikantį savo regulos, ir aš jį paskelbsiu šventuoju.“ Štai ką reiškia ištikimas savo pareigų, savo pašaukimo atlikimas.

Kiekvienas iš mūsų vertiname savo darbus, savo pastangas. Kartais įdėtas į darbą pastangas vertiname net labiau nei pačius darbo vaisius. Tačiau jei darbas nesuteikia lauktų rezultatų, būname pikti ir nelaimingi. Kaip ir tėvai, auklėtojai, kai mato, jog jų vaikai, jų auklėtiniai gyvenime labai klysta. Trokštame, kad mūsų įdėtos pastangos, mūsų darbas nepražūtų, nenuėitų veltui, kad žmogus, dėl kurio aukojomės ir dirbome, taptų geresnis ir laimingesnis. Lygiai taip ir Dievas įdeda daug pastangų į žmogų. Jis suteikia mums tikėjimą, moko mus per Bažnyčią, šventina per sakramentus. Jis guodžia, kai mus ištinka liūdesys ir sielvartas, įvairiomis progomis perspėja apie gresiančią pražūtį.

Tai kodėl mumyse vietoje gerumo yra tiek daug blogio? Kodėl neįsiklausome į Dievo pamokantį balsą. Gal kad mums atrodo, jog mes patys, be Dievo, galime geriau savo gyvenimą sutvarkyti? Nenorime, kad mums kas nors siūlytų gyvenimo receptus, net Dievas.

Viešpatie, kai gilinamės į Tavo neribotą teisingumą, pajuntame savyje šurpą ir baimę. Matydami, viena vertus, savo silpnumą ir negalėjimą visiškai išsilaisvinti iš nuodėmės, o, kita vertus, tavo neribotą teisingumą, priename vien nusiminimą ir neviltį, kad išganymas nepasiekiamas, kad gyvenimo pabaigoje mūsų laukia pražūtis. Bet kai imame svarstyti Tavo, Dieve, gailestingumo darbus, kai pamatome, koks esi geras ir gailestingas, užmirštame baimę keliantį Tavo teisingumą, menkniekiais laikome didžiausius paklydimus ir nuodėmes ir nesiskubiname atgailauti. Taip ir einame gyvenimo keliais svyruodami tai į vieną, tai į kitą pusę.

Pasiduodame nusiminimui ir nevilčiai arba vėl nieko nepaisome, manydami, kad Dievo gailestingumas neleis mums pražūti, nors ir nesirūpiname spindėti gerais darbais. Ir vienas, ir kitas kraštutinis kenkia: vienas, atimdamas mums išganymo viltį, antras, gadindamas ją mintimi, kad be gerų darbų galima būti išganytam lygiai gerai, kaip ir su gerais darbais. Viešpatie, Tavo Sūnus Jėzus Kristus yra mūsų mokytojas, mokantis bijoti teisingumo neprarandant vilties ir mėgti gailestingumą neapleidžiant gerų darbų. Tačiau Viešpats žino, kaip sunku gyvenime suderinti tas tarsi tarpusavyje prieštaraujančias dorybes. Suteik malonės, kad, norėdami būti teisingi, nepasidarytume žiaurūs ir nepamintume po kojų gailestingumo; o norėdami būti gailestingi, nesulaužytume teisingumo.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Nauji leidiniai

John Polkinghorne. Kvarkai, chaosas ir krikščionybė. Klausimai mokslui ir religijai. – Kaunas: Vox altera, 2014. – 80 p. / Serija: Siekiantiems begalybės.

Ar mokslas teikia faktus, o religija tik nuomones? Ar Visatoje yra ženklų, rodančių, kad ją sukūrė Kūrėjas? Ar mokslininkas gali tikėti stebuklais ir melstis? Johnas Polkinghorne'as (g. 1930), Kembridžo universiteto matematinės fizikos profesorius, 1982 m. tapęs anglikonų dvasininku, jau daug metų domisi teologijos ir mokslo sąveika ir šioje knygelėje į šiuos fundamentalius klausimus atsako paprastai, aiškiai, gyvai ir nuoširdžiai.

„Būdamas mokslininkas ir anglikonų dvasininkas, stengiausi suprasti, kaip vienas su kitu susiję mokslinis ir religinis požiūriai į pasaulį. Ar mums reikia kurį nors iš jų rinktis, ar vis dėlto jie vienas kitą papildo taip, kad kartu teikia pilnatviškesnį vaizdą nei kiekvienas atskirai? Manau, mums reikia mokslo ir religijos ir jie gali vienas kitam pasakyti daug svarbių dalykų. Tikiuosi, kad ši knygelė padės į šį pokalbį įsitraukti ir kitiems. Mėgstu sakyti, kad esu „dviakis“, žvelgiu į tikrovę iš dviejų – mokslo ir religijos – perspektyvų. Toks regėjimas man padeda pamatyti daugiau nei žiūrint tik kuria nors viena akimi.“ (John Polkinghorne)

Mons. dr. Algirdas Jurevičius

Dvasios vedimas per *Sensus fidei*

Tarptautinė teologijos komisija 2014 m. birželio mėnesį paskelbė įdomų tekstą „*Sensus fidei* Bažnyčios gyvenime“. Pati *sensus fidei* sąvoka galėtų būti suprantama kaip *tikėjimo jausmas*, tačiau ji turi daug įvairiausių prasmų, kurios dokumente paaiškinamos. Kadangi *sensus fidei* apraiška Bažnyčios dokumentuose mažai nušviečiama, į pagalbą pasitelkiamas gausus būrys teologų, iš kurių bene dažniausiai minimas kardinolas John Henry Newmanas (1801–1890). Iš anglikonų į katalikybę atsivertęs Newmanas buvo labai atidus Dvasios veikimui Bažnyčioje, todėl pastebėjo ne vien tik hierarchijos, bet ypač ir pasauliečių didžiulį vaidmenį išlaikant ir skelbiant tikėjimą. J. H. Newmanas atskleidė, kad 4–5 a. arijonizmo sukėltoje krizėje ne tiek vyskupai, kiek tikintys pasauliečiai išsaugojo nesuklastotą Bažnyčios tikėjimą (1). Dėl tokių išvadų jis buvo dažnai kritikuojamas, tačiau jo požiūris tapo pranašiškas žvelgiant į Vatikano II Susirinkimą, kuriame prabilta apie antgamtinį visos tautos tikėjimo jausmą nuo vyskupų iki pasauliečių (2).

1. Apreiškimo palaikymas per Šventąją Dvasią

Bažnyčia vadovaujasi Apreiškimu, kuriuo remdamasi praskleidžia uždangą link Dievo slėpinio. Neturėtume suprasti Apreiškimo kaip kažkokios „informacijos“ perdavimo, bet Kristus pažadas per visas dienas likti savo Bažnyčioje sukuria ypatingą Apreiškimo palaikymo, supratimo ir savotiškos „kontrolės“ mechanizmą. Svarbiausias vaidmuo šiame „mechanizme“ tenka Šventosios Dvasios veikimui Bažnyčioje.

Jėzus pažadėjo mokiniams Globėją, Tiesos Dvasią, kuri jiems primins Viešpaties žodžius, įgalins liudyti Dievo žodį, atskleis pasauliui klaidą ir ves mokinius į tiesos pilnatvę. Kadangi visi pakrikštytieji apdovanoti Šventąja Dvasia, jie taip pat aktyviai dalyvauja Dvasios veikime, nebent patys jį atmestų ir pasirinktų kitą „dvasią“.

Dvasios dėka „tikintieji turi Evangelijos tiesos instinktą, leidžiantį jiems atpažinti autentišką krikščionišką mokymą bei praktiką ir jų laikytis bei atmesti tai, kas klaidinga. Tai antgamtinis instinktas“ (SF 2).

Sensus fidei lyginamas su instinktu, nes „pirmiausia yra ne racionalaus apmąstymo vaisius, bet, priešingai, spontaniško ir natūralaus žinojimo forma, savotiškas suvokimas“ (SF 49). Mat instinktas skatina imtis kokių nors veiksmų arba juos apleisti, jei tai būtų priešinga veikimo subjektui.

2. *Sensus fidei* apibrėžtys

Siekiant išvengti dviprasmybių ir nesupratimo, dokumente išsamiai paaiškinamos vartojamos lotyniškos sąvokos, atskleidžiama jų istorinė raida ir interpretacijos. *Sensus fidei* gali būti suprastas kaip:

- asmeninis atskiro tikinčiojo tinkamumas daryti teisingas išvalgas tikėjimo dalykuose (*sensus fidei fidelis*);
- nuolatinis pačios Bažnyčios tikėjimo jausmas (*sensus fidei fidelium*).

Tarp šių pagrindinių sampratų įsiterpia jų prasminiai atitikmenys – sinonimai:

- Bažnyčios tikėjimo instinktas (plg. SF 3);
- Bažnyčios tikėjimo pajauta (plg. SF 35);
- Antgamtinis visos tautos tikėjimo jausmas (plg. SF 44);
- Pažinimas širdimi (plg. SF 50);
- „Uoslė“, skatinanti tikintįjį spontaniškai pritarti tam, kas atitinka tikėjimo tiesą, ir vengti to, kas jai priešinga (plg. SF 54).

3. Teologinis *sensus fidei* pagrindas

„Kaip teologinė sąvoka *sensus fidei* turi reikalą su dviem skirtingomis, tačiau artimai susijusiomis tikrovėmis; vienos subjektas yra Bažnyčia, „tiesos šulas ir atrama“ (1 Tim 3, 15), kitos – kiekvienas tikintysis, kuris priklauso Bažnyčiai įkrikščioninimo sakramentų galia ir dalyvauja jos tikėjime bei gyvenime“ (SF 3). Teologijos istorijoje yra buvę nemažai ginčų tarp įvairių teologinių mokyklų (pvz., pranciškonų ir dominikonų...), o kartais net iškilūs teologai pasiklysdavo savo sukurtose tikėjimo formulotėse. Nepaisant šios tik išsilavinusiems teologams suprantamos painiavos, paprasti, teologiškai neišprusę pasauliečiai instinktyviai pasirinkdavo teisingą nuostatą krikščioniškojo tikėjimo ar moralės srityje. Dokumente primenama Bažnyčios patirtis, „jog kartais tikėjimo tiesą išlaiko ne teologų pastangos ar daugumos vyskupų mokymas, bet tikinčiųjų širdys“ (SF 119). Čia *sensus fidei* aiškiausiai pasireiškia kaip *pažinimas širdimi* ir kartu primena sovietmečio patirtį: neturėdami katalikiškos spaudos ir negirdėdami išsamių teologinių paaiškinimų iš visuotinės Bažnyčios gyvenimo, tikintys pasauliečiai perdavė savo vaikams bei anūkams krikščionišką gyvenimo stilių ir pamokė tikėjimo tiesų tiek, kiek jie patys jas suprato.

Teologai formuluoja ir perteikia tikėjimo tiesas tam tikrais teiginiais, kurie turi gan aiškią to laikmečio spalvą, tačiau pati tikėjimo tiesa negali būti įkalinta pasenusioje formulotėje, nes tiesa yra didesnė už bet kokius istoriškai suformuluotus teiginius. Tad *sensus fidei* padeda teologijai nepasenti.

O kaip teologas pajus *sensus fidei* ir kaip neužsisklendęs mokysis tikėjimo iš visos Dievo tautos? Dokumente pateikiamas labai aiškus atsakymas: „teologas privalo dalyvauti vietinės Bažnyčios gyvenime ir liturgijoje, kad gebėtų ne tik galva, bet ir širdimi suvokti tikrąjį istorinį bei kultūrinį kontekstą, kuriame Bažnyčia ir jos nariai stengiasi gyventi savo tikėjimu ir liudyti Kristų šią dieną pasaulyje“ (SF 82). Praėjo tie laikai, kuomet teologai kūrė sudėtingas teologines sistemas užsidarę vienuolynuose ar pasinėję į nesibaigiančius disputus, kurie geriausiu atveju atskleidavo intelektualines aukštumas, bet niekur nevedė. Būti teologu reiškia būti kartu su visa Dievo tauta jos džiaugsmuose ir viltyje, jos liūdesyje ir sielvartuose (plg. GS 1), nes tik ten gimsta tikroji teologija.

4. Pasauliečių ir dvasininkų bendrystė

Dokumente gan kritiškai žvelgiama į daugiau ar mažiau, bet vis dar gają iki Vatikano II Susirinkimo vyravusią perskyrą tarp *mokančios Bažnyčios (Ecclesia docens)* ir *besimokančios Bažnyčios (Ecclesia discens)*. Dvasininkai šioje sferoje buvo pristatomi kaip aktyvūs, nes jie moko, o pasauliečiams tekdavo pasyvių mokinių vaidmuo. Tokie dvasininkų ir pasauliečių santykiai dokumente vadinami *karikatūra* (plg. SF 4). Nors Vatikano II Susirinkimas šioje srityje įvykdė nepaprastai daug, panašu, kad dar kai kuriuose kraštuose į Susirinkimo mokymą mažai atsižvelgiama, nes ši karikatūra vis dar gyvastinga.

Šiandien Bažnyčia šiuo klausimu sako, jog giliausia prasme Bažnyčioje nėra viską mokančių, nes net ir aukštieji dvasininkai yra mokiniai Kristaus mokykloje. Juk Bažnyčios magisteriumas „dievobaimingai klauso Dievo Žodžio“ (DV 10), kad būtų „Šventojo Rašto gaivinamas ir vedamas“ (DV 21).

Teologų komisijos tekstas patvirtina, kad Bažnyčia nėra tapati jos ganytojams, nes ir pasauliečiams tenka aktyvus vaidmuo perduodant apaštališkąjį tikėjimą (plg. SF 41; 34). Tam pagrįsti vėl pasitelkiami pavyzdžiai iš istorijos: „Per pirmuosius penkis amžius visos Bažnyčios tikėjimas turėjo lemiamos svarbos nustatant Rašto kanoją ir apibrėžiant didžiuosius mokymus <...> Kai kuriais atvejais <...> esminis vaidmuo tekdavo pasauliečių tikėjimui“ (SF 26). Tai labai nuoširdi istorinė atodanga pasauliečių naudai, kurie dėl savo tikėjimo yra kompetentingi aktyviai pagal savo luomą dalyvauti Bažnyčios gyvenime, nes tikėjimo klausimais „pakrikštytieji negali būti pasyvūs“ (SF 74). „Būtent dėl tikėjimo klusnumo, kuris pats yra Dvasios dovana, tikintieji geba patikimai atpažinti mokymą kaip tos pačios Dvasios mokymą ir atsilipti į gautus pamokymus“ (SF 21).

5. Bendra atsakomybė už Bažnyčią

Atsižvelgdami į Vatikano II Susirinkimo iškeltas užduotis pasauliečiams, teologai prakalbo apie jų bendrą atsakomybę už Bažnyčią: „Visa Bažnyčia, pasauliečiai ir hierarchija, atsako už Apreiškimą, pateiktą Šventajame Rašte ir gyvojoje apaštališkojoje Tradicijoje, ir yra jo tarpininkė istorijoje“ (SF 67). Dokumente išnyra mintis apie atidesnį dvasininkų įsiklausymą į pasauliečius, todėl „magisteriumui būtinos priemonės, kuriomis būtų galima pasikonsultuoti su tikinčiais“ (SF 74). Konsultuojamasi gali būti šiais klausimais:

a) „Dėl valdymo ir pastoracijos Bažnyčios ganytojai tam tikrais atvejais gali ir turi konsultotis su tikinčiais, klausdami jų patarimo ar įvertinimo“ (SF 121). Čia kalbama ne apie doktrinos dalykus, bet visų pirma apie sielovadą ir Bažnyčios valdymo subtilybes. Neseniai buvome liudininkai tokios apklausos, kai, rengiantis neeiliniam Vyskupų sinodui šeimos klausimais, Vatikanas išplatino klausimyną, prašydamas Dievo tautos pareikšti savo nuomonę. Taip viso pasaulio tikintieji galėjo pasinaudoti savo tikėjimo nuojauta (*sensus fidei*) ir aukščiausiesiems Bažnyčios ganytojams padėti susiorientuoti esamoje situacijoje.

b) Pasitaiko atveju, kai ganytojai konsultuojasi su tikinčiais ir doktrinos dalykuose, ypač kuomet kalbama apie tikėjimo tiesų išsamesnį apibrėžimą. Dokumente atkreipiamas dėmesys, jog, magisteriumui apibrėžiant tam tikrą mokymą, su tikinčiais dera pasikonsultuoti, nes tikinčiųjų sutarimas krikščionijoje – tai neklystančiosios Bažnyčios balsas“ (plg. SF 121). Nors popiežiai retai pasinaudoja galimybe *ex cathedra* paskelbti naują dogmą, tačiau pastarieji du atvejai skelbiant mariologines dogmas nepaėjo be konsultacijos su tikinčiais.

Štai popiežius Pijus IX, prieš apibrėždamas Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmą, paprašė pasaulio vyskupų raštu informuoti apie dvasininkų ir pasauliečių pamaldumą ir tikėjimą Nekaltuoju Mergelės Prasidėjimu (plg. SF 38). Tik gavęs svarų liudijimą, koks yra Dievo tautos tikėjimas, popiežius 1854 m. iškilmingai paskelbė Nekaltojo Prasidėjimo dogmą. Panašiai elgėsi ir popiežius Pijus XII, gavęs beveik vieningą atsaką, 1950 m. paskelbė Švč. M. Marijos Paėmimo į dangų dogmą (plg. SF 38; 42).

Skelbiant šias dogmas buvo išsamiai aiškintasi tikinčiųjų nuomonės, kas patvirtina, jog dogmos negimsta už „storų“ Vatikano sienų, bet yra gyvai tikimos, nes jomis gyvena ir dvasiškai maitinasi visa Dievo tauta. „Tai, kad Bažnyčios nariai praktiniais ir tikėjimo bei moralės klausimais turėtų nuolat bendrauti ir palaikyti

reguliarų dialogą, yra visiškai natūralu“ (SF 124). Dokumente ryškus didžiulis aukštųjų dvasininkų atvirumas bendravimui su pasauliečiais, tačiau taip pat pastebima, kad problemos kyla daugiausia dėl tikinčiųjų abejingumo magisteriumo priimtiems sprendimams mokymo ar moralės srityje (plg. SF 123). Bažnyčia siekia būti atvira bendraudama su visais žmonėmis, o ypač su Dievo tautos nariais.

6. Tikintieji ir Bažnyčia

Kiekvienas žmogus yra individas, o kiekvieną individą Dievas savaip prašnekiną ir kviečia į bažnytinę bendrystę. Tikėjimas visuomet yra tiek asmeninė, tiek ir bažnytinė tikrovė, nes asmeninis tikėjimo matmuo yra įtrauktas į bažnytinį matmenį. Tuo būdu individualių tikinčiųjų *sensus fidei* (*fidelis*) negalima atsieti nuo pačios Bažnyčios, apdovanotos ir palaikomos Šventosios Dvasios, *sensus fidei* (*fidelium*) arba *sensus Ecclesiae* (plg. SF 66). Dokumente pavartota *sensus Ecclesiae* sąvoka šiame kontekste gali būti aiškinama ne tik kaip Bažnyčios pojūtis, bet ir kaip Šventosios Dvasios Bažnyčiai įdiegtas instinktas linkti prie dieviškų dalykų ir į juos pasinerti.

Bažnyčia yra viena, o tikinčiųjų, įvairiai išgyvenančių tikėjimą ir turinčių individualų *sensus fidei*, be galo daug. Ko reikia, kad tikintieji neįneštų sąmyšio? Teologijos komisija pabrėžia, kad buvimo autentišku *sensus fidei* dalininku pirmutinė ir fundamentaliausia sąlyga – aktyvus dalyvavimas Bažnyčios gyvenime. Tai reiškia maldos gyvenimą, aktyvų dalyvavimą liturgijoje, pirmiausia Eucharistijoje, reguliarių Sutaikinimo sakramento priėmimą bei tarnavimą – *diaconia*. Taip atskiras tikintysis bus solidarus su Bažnyčia, o jo *sensus fidei* peraus į *sentire cum Ecclesia*, nes jis pajus, išgyvens ir suvoks regimą ir neregimą tikrovę išvien su Bažnyčia (plg. SF 89–90).

Kai sutars tikinčiojo *sensus* su Bažnyčios *sensus*, kils sutarimas – *consensus*, kuris yra „patikimas kriterijus norint nustatyti, ar tam tikras mokymas arba praktika yra apaštališkojo tikėjimo dalis“ (SF 3).

7. Popiežiaus reikšmė Bažnyčioje

Aptarus iškilų pasauliečių vaidmenį ir jų tikėjimo instinkto reikšmę Bažnyčioje, natūraliai kyla klausimas dėl popiežiaus tarnybos vaidmens. Juk Vatikano I Susirinkimas 1870 m. išdėstė mokymą apie popiežiaus neklystumą ir viršenybę. Susirinkimas mokė, kad popiežiaus jurisdikcija visai Bažnyčiai yra ordinarinė ir sykiu tiesioginė. Prasidėjęs Prancūzijos ir Prūsijos karas neleido užbaigti Susirinkimo, todėl daug kas manė, jog „Bažnyčiai taip aukštai iškelus popiežiaus valdžią pripažįstant jo tiesioginę jurisdikciją visoms vietinėms Bažnyčioms,

vyskupams neliko jokios realios valdžios“ (3). Jei net apie vyskupus taip manyta, tai požiūris į pasauliečius tuomet atrodė ypač apgailėtinais.

Tarptautinė teologijos komisija, iškeldama pasauliečių ir dvasininkų *sensus fidei*, labai atsargiai ir diplomatiškai aptarė popiežiaus vaidmenį Bažnyčios tikėjimo pajautoje. *Sensus fidei* nereiškia, „jog popiežius yra atkirstas nuo Bažnyčios ar kad jo mokymas nepriklausomas nuo Bažnyčios tikėjimo“ (SF 79). Juk tie, kurie „vykdo magisteriumą, būtent popiežius ir vyskupai, pirmiausia patys yra pakrikštytieji Dievo tautos nariai, kurie jau per tai yra *sensus fidelium* dalininkai“ (SF 76). Tai nuskome kaip Šventosios Dvasios dovana, duotą drauge ir hierarchijai, ir visiems tikintiesiems (plg. SF 43).

Aktyvus pasauliečių reiškinys *sensus fidei* erdvėje jokiū būdu nesumenkina popiežiaus neklystamumo, nes kai popiežius skelbia dogmą, „joje negali būti nieko „nauja“, jokių naujybių turinio atžvilgiu“ (4). O ar tikrai skelbtina dogma nėra turinio atžvilgiu kokia nors naujybė, – tai patikrina Bažnyčios *sensus fidei*. „Bažnyčios tėvai atmesdavo pavojingas eretikų įvestas naujoves, lygindami jas su tai, ko laikytasi ir kas daryta visose Bažnyčiose“ (SF 23). Jie buvo įsitikinę, „jog visa tikinti tauta negalinti klysti tikėjimo klausimais, nes iš Kristaus gavo patepimą, pažadėtąją Šventąją Dvasią, aprūpinančią gebėjimu išvelgti tiesą“ (SF 25). Tik eretikas likdavo vienas su savo klaida. „Visuotinis krikščionių sutarimas yra patikima norma apaštališkajam tikėjimui nustatyti“ (SF 23). Todėl nepamirškime, kad popiežius Pijus IX dar iki popiežiaus neklystamumo dogmos paskelbimo bei popiežius Pijus XII jau po popiežiaus neklystamumo dogmos paskelbimo konsultavosi su Dievo tauta dėl mariologinių dogmų skelbimo.

Turime suprasti, kad tam svarbus ne tik visos Bažnyčios vieningas pritarimas, bet ir Bažnyčiai tiesoje išlaikyti būtina ir neklystanti valdžia, kurią vykdo Petro įpėdinis (plg. SF 36). Mat popiežiui teikiamos ypatingos pareigos neatskiria jo nuo kitos Bažnyčios dalies ir nepanaikina tarimosi bei bendradarbiavimo galimybės (plg. SF 40). Ganytojai su popiežiumi priešakyje be tikinčiųjų pasauliečių ir pasauliečiai be savo ganytojų nejaustų bažnytinės pilnatvės, nes, anot H. J. Newmano, ganytojų ir tikinčiųjų sutarimas (*pastorum et fidelium conspiratio*) turi kai ką, ko neturi vien tik ganytojai (5). „Scholastikos mokytojai pripažino, kad Bažnyčia, *congregatio fidelium*, negali klysti tikėjimo klausimais, nes ji mokoma Dievo, yra susivienijusi su savo Galva Kristumi ir joje gyvena Šventoji Dvasia“ (SF 28). Tad Visuotiniai Bažnyčios Susirinkimai (*congregatio fidelium*) būdavo tam tikra ne demokratijos, bet *pneumokratijos* išraiška, kuomet pirmenybė atitekdavo Šventosios

Dvasios, apsigyvenusios paskiruose tikinčiuosiuose, liudijimui.

8. Demokratijos apraiškos?

Pasaulietiniu požiūriu nagrinėjant dokumentą kyla pagrįstas klausimas: ar *sensus fidei* skiriasi nuo tikinčiųjų daugumos nuomonės tam tikroje vietoje bei tam tikru laiku ir jeigu skiriasi, tai kaip?

Prie šaltinių grįžtanti Bažnyčia ypač pagarbiai žvelgia į patristinį laikotarpį, kuriame kuo pagarbiausiai skaitytasi su *sensus fidelium*, atsižvelgta į jausmus bei paisyta liudijimo. Tikėjimo jausmas gali būti susijęs su tikinčiųjų sutarimu ir su daugumos nuomone, nustatoma sociologiniais ar statistiniais tyrimais. Dar popiežius Jonas Paulius II pastebėjo, jog *sensus fidei* nesudaro vien ar būtinai tikinčiųjų sutarimas. Bažnyčios ganytojai turi skatinti visų tikinčiųjų tikėjimo jausmą, tirti ir autoritetingai įvertinti autentiškas jo apraiškas ir mokyti tikinčiuosius vis brandesnio evangelinio išvalgumo (6). Kalbama apie autentiškas tikėjimo jausmo apraiškas, o ne apie kažkokią daugumos nuomonę. Sielovadinėje tikrovėje pasitaiko, jog su Bažnyčios tikėjimo praktika nesusiję pasauliečiai dėl neaiškių motyvų reikalauja įvairių dvasinių patarnavimų, nors atmeta siūlomą pasirengimą, kurio reikia sakramentams priimti.

Tačiau *sensus fidei* negalime tapatinti su daugumos nuomone, nes tai nėra tas pats dalykas (plg. SF 83; 118). Bažnyčioje viešajai nuomonei negali tekti sprendžiamasis vaidmuo, teisėtas politinėse visuomenėse, nes pagrindas, į kurį būtinai kryptinas dėmesys, yra ne nuomonė, bet tikėjimas (plg. SF 114; 118).

9. Ekumenizmo įvertinimas

Iki šiol mes kalbėjome apie tikėjimo jausmą Katalikų Bažnyčioje, tačiau, prisiminus Vatikano II Susirinkimo mokymą apie Bažnyčią kaip Dievo tautą, nelieta nepastebėtos daugiau ar mažiau ryškios bažnytiškumo apraiškos ir kitose Bažnyčiose bei bažnytinėse bendruomenėse (7). Tad kyla esminis klausimas, ar atsiskyre krikščionys koku nors būdu yra *sensus fidelium* dalininkai ir prie jo prisideda?

Dalis reformacijos bažnytinių bendruomenių taip suabsoliutino tikėjimo jausmą, jog tai, kas subjektyvu, tapo beveik objektyviu matmeniu. Istorinis reformacijos krikščionių bendruomenių vystymasis ir nesiliaujantys skilimai bei nesutarimai dėl doktrinos rodo nesubalansuotą požiūrį į *sensus fidelium*. „Jų požiūriu, Šventosios Dvasios vidinis liudijimas visiems pakrikštytiesiems suteikia gebėjimą patiems aiškinti Dievo žodį, tačiau toks

įsitikinimas nesulaikė jų nuo mokymo sinoduose ir tikintiesiems skirtų katekizmų rengimo“ (SF 29).

Kad nuo Katalikų Bažnyčios atsiskyre krikščionys yra *sensus fidelium* dalininkai neabejojama, todėl „Katalikų Bažnyčiai privalu būti dėmesingai tam, ką Dvasia gali jai sakyti per tikinčiuosius, kurie priklauso Bažnyčioms ir bažnytinėms bendruomenėms, nesančioms visiškoje bendrystėje su ja“ (SF 56). Tad palaikytinas ekumeninis bendravimas siekiant vieniems kitus geriau pažinti, kartu melstis ir dalytis dvasiniais lobiais kelyje į visišką vienybę pagal Viešpaties valią.

10. *Sensus fidei fidelis* – laisvo sprendimo garantas

Iš ankstesnių svarstymų matėme, kad asmeninis ir bažnytinis *sensus fidei* aspektai vienas nuo kito neatskiriami. To dėka pavieniai tikintieji suvokia „bet kurią nedarną, bet kurį neatitikimą arba prieštaravimą tarp kokio nors mokymo ar praktikos ir autentiško krikščioniškojo tikėjimo, kuriuo jie gyvena“ (SF 62). Kuo labiau tikintieji yra susivieniję su Bažnyčia, tuo giliau jie dalyvauja Bažnyčios neklaidingumo dovanoje. Juk gali pasitaikyti, kad „konkrečioje mentalinėje tikinčiojo visatoje *sensus fidei* teisingos intuityvios išvalgos gali būti susipynusios su įvairiomis grynai žmogiškomis nuomonėmis ar net klaidomis, nulemtomis tam tikro siauro kultūrinio konteksto“ (SF 55). Tuomet nukenčia ir pavienių tikinčiųjų dalyvavimas Bažnyčios neklaidingume. Negali būti, kad žmogaus tikėjimas eina viena linkme, o gyvenimas – kita. Kiekvieno tikinčiojo tikėjimo instinktas ir gyvenimas tikėjimu įvairiuose jo gyvenimo kontekstuose gyvai sąveikauja (plg. SF 59).

Skelbdamas Evangeliją Viešpats Jėzus nubrėžė pagrindines krikščioniškojo gyvenimo gaires, tačiau neaptarė kiekvienos situacijos, kuri pasitaikys Kristaus sekėjų ateityje. Apaštalų darbai ir apaštalų laišakai rodo, kiek sunkumų turėjo pirmieji krikščionys aiškindamiesi apipjaustymo būtinumo ar nebūtinumo svarbą krikščionims. Nors Jėzus šio klausimo tiesiogiai nesprenė, bet apaštalai, susirinkę Jeruzalėje ir vadovaudamiesi *sensus fidei*, atpažino, jog krikščionims apipjaustymas nebūtinus (plg. Apd 15). Apaštalas Petras papasakojo, kaip Šventoji Dvasia įkvėpė jį pakrikštyti Kornelijų ir jo namiškius, nors jie nebuvo apipjaustyti (plg. Apd 15, 7–11). Dokumente primenama stipri apaštalo Pauliaus mintis ta tema: „Mes turime Kristaus išmonę“ (1 Kor 2, 16). Lotyniškas šios eilutės (*nos autem sensum Christi habemus*) vertimas perteikia žinią, jog krikščionys turi *sensus Christi* – Kristaus pojūtį, Kristaus išmonę, kuri leidžia jiems Kristaus dvasia spręsti įvairius kasdienybės klausimus. Dokumente atkreipiamas dėmesys, kad Bažnyčios nariai nuolatos susiduria su vis naujomis aplinkybėmis, pažinimo ir kultūros pažanga

bei žmonijos istorijos iššūkiams, todėl turi skaityti laiko ženklus ir juos aiškinti bei vertinti vadovaudamiesi Dievo žodžio šviesa (plg. SF 70).

Šiuo atveju *sensus fidei* suteikia veikimo laisvę spręsti, kai nėra pateikta aiškių sprendimo būdų. Anksčiau dvasiniai mokytojai šį dėsni išreikšdavo paraginimu – veik taip, kaip veiktų toje situacijoje Kristus! Nors ši pažiūra ir buvo kritikuojama dėl subjektyvumo pavojaus atsižvelgiant ir į netiesinį Kristaus veikimą (anot kun. Česlovo Kavaliausko), tačiau ji suprantamiau perteikia, kaip praktiškai įgyvendinamas *sensus fidei*, arba pauliškasis *sensus Christi*.

Dviprasmybe nuspalvintose situacijose ypač praverčia tikėjimo nuojauta, instinktas, pajauta, išiklausymas širdimi... Juk namie vieni palikti vaikai nujaučia, koks elgesys nepatiktų tėvams, nors dėl konkretaus elgesio ar poelgio ir nėra gavę iš jų kokių nors aiškių pamokymų. Tarptautinė teologijos komisija prabyla apie tikinčiųjų giminingumą su Dievu, nes giminingumas leidžia ypatingu būdu giliai pažinti ir suvokti, kas kitam yra gera ar bloga. „Kitaip tariant, toks pažinimas yra kitokio pobūdžio nei objektyvus pažinimas, atsirandantis konceptualizuojant ir samprotaujant. Tai – pažinimas įsijaučiant, kitaip sakant, pažinimas širdimi“ (SF 50).

Tad *sensus fidei* ne pavergia, bet išlaisvina, nes kiekvienas tikintysis konkrečioje situacijoje laisvai apsisprendžia vadovaudamasis tikėjimo nuojauta. „*Sensus fidei* įgalina intuityviai įžiūrėti teisingą kelią pirmyn tarp istorijos neapibrėžtybių bei dviprasmybių ir teikia gebėjimą išvalgiai išiklausyti į tai, ką sako žmogiškoji kultūra ir mokslų pažanga. Jis gaivina tikėjimo gyvenimą ir rodo kryptį autentiškai krikščioniškai veiklai“ (SF 70).

11. Pasauliečių neklusnumas hierarchijai

Katalikų Bažnyčia savo istorijoje garsėjo reikalaujama iš pasauliečių paklusnumo dvasininkų atžvilgiu. Tarptautinės teologijos komisijos dokumente bene pirmą kartą prabylama apie pasauliečių pareigą kai kuriais atvejais nepaklusti dvasininkams. Primenamas šv. Tomo Akviničio požiūris, anot kurio, „tikintysis, net neturėdamas teologinės kompetencijos, *sensus fidei* galia gali ir net privalo priešintis savo vyskupui, jeigu šis skelbia heterodiksiją“ (8). *Sensus fidei* šiuo atveju veikia kaip įspėjamasis pavojaus signalas. „Atskiri tikintieji gali atsisakyti pritarti net teisėtų ganytojų mokymui, jei tame mokyme neatpažįsta Kristaus, Gerojo Ganytojo, balso“ (SF 63). Tuomet, kai ganytojai moko, o pasauliečiai *sensus fidei* paakinti jų neklauso, tikintiesiems patariama kreiptis į aukštesnį Bažnyčios autoritetą, nes joks pasaulietis negali būti laikomas galutiniu tikėjimo tiesos kriterijumi

(plg. SF 63). Kiekvienoje konfliktinėje situacijoje gali pagelbėti apeliavimas į aukštesnį autoritetą. „Katalikų Bažnyčia nesibaimina nei kad jos mokymas aptarinėjamas, nei kad dėl jo nesutariama. Priešingai, ji laiko debatus tikėjimo laisvės apraiška. Kiekvienas yra laisvas Bažnyčią kritikuoti arba palaikyti. Ji pripažįsta, kad sąžininga ir konstruktyvi kritika gali padėti jai aiškiau išžvelgti problemas ir surasti geresnius sprendimus“ (SF 115). Tad šiuo dokumentu pasauliečiai paraginami drąsiau įsitraukti į debatus tikėjimo tema.

Savo ruožtu ganytojai taip pat turi žvelgti į pasauliečius kaip į *sensus fidei* dalininkus. Popiežius Pranciškus klausia, kur turi būti ganytojas? Ir pats atranda ganytojo vietą bendruomenėje: „kartais jis turi žengti pirma, rodydamas tautai kelią bei palaikydamas jos viltį, kartais tiesiog būti tarp visų paprasto bei gailastingo artumo dvasia, o kai kada eiti tautai iš paskos, padėdamas atsilikusiesiems ir – pirmiausia – todėl, kad kaimenė pati turi uoslę, padedančią jai surasti naujus kelius“ (9). Čia aptinkame dar vieną neįprastą *sensus fidei* sinonimą, būtent – *kaimenė turi uoslę*. Išmintingas ganytojas stebės, kurlink krypta avys ir negins bandos ten, kur jos ilgėsis vešlių ganyklų. Kadangi avys turi uoslę, „Dievo tauta, ir konkrečiai pasauliečiai, kartais intuityviai nujausdavo, kokia kryptimi mokymą plėtoti, net tada, kai teologai ir vyskupai dėl to nesutardavo“ (SF 72). Avių uosle pasinaudojo popiežius Leonas XIII, rengdamas pirmąją encikliką socialiniais klausimais *Rerum novarum* (1891 m.), jis pasikvietė gerai socialinius klausimus išmanančių pasauliečių ir gavo puikų rezultatą. Suprantama, kad ne visiems ganytojams bus prie širdies atsižvelgti į avių uoslę, tačiau tai būtų visai neblogo nuolankumo mokykla: „Pirmutinė vieta nuolankumui praktikuoti yra pati Bažnyčia. Tai – ne tik pasauliečių dorybė savo ganytojų atžvilgiu, bet ir pačių ganytojų pareiga tarnaujant Bažnyčiai“ (SF 101).

Užsklanda

Džiugu, kad išsamus *sensus fidei* aptarimas bus naudingas dvasininkų ir pasauliečių suartėjimui. Dokumente nurodoma Dievo Motina ir šventieji, kurie „yra išskirtiniai *sensus fidei* šviesuliai bei to meto ir visų laikų liudytojai savame krašte ir visur kitur“ (SF 100). Šventumas ir *sentire cum Ecclesia* labiausiai paneria į matymą širdimi ir tikėjimo pojūtį, nes būti bažnytiškam reiškia būti maitinamam Dievo žodžio, nepolitikuojančiam ir nepagautam ideologijų, išlaikančiam tvirtą bendrystę ir su vietine, ir su visuotine Bažnyčia, su Bažnyčios ganytojais ir magisteriumu (10).

Nuorodos

(1) Savo veikale „On Consulting the faithful in Matter of Faith“ (1859 m.) jis šį klausimą išsamiai išnagrino.

- (2) Plg. *LG*, 12.
 (3) Richard R. Gaillardetz, Catherine E. Clifford. Raktas į Vatikaną II Susirinkimo mokymą, Vilnius 2013, 156.
 (4) YouCat, 143.
 (5) Plg. Newman. *On Consulting the Faithful*, 104.
 (6) Plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Familiaris consortio*, 5.
 (7) Plg. *LG*, 15.
 (8) Thomas Aquinas. *Scriptum*, III, d. 25, q. 2, a. 1, q1a 4, ad 3.
 (9) Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 31.
 (10) Plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 58.

Bertram Meier

Europa, atmink savo šaknis!*

„Virtome misijų kraštu. Turime šitai pripažinti. Viso gyvenimo aplinka bei lemiantys veiksniai nekrikščioniški. Iš tokios išvalgos neišvengiamai ir savaime išplaukia mūsų darbo pobūdis, stilius ir ritmas.“ Šiuos žodžius daugiau nei prieš šešiasdešimt metų vienoje konferencijoje vyrų sielovados klausimais Fuldoje ištarė jėzuitas Alfredas Delpas (1907–1945) (1). Dar anksčiau Prancūzijoje pasirodė knyga programiniu pavadinimu: *La France – pays de mission*. Kun. Ivo Zeigeris SJ (1898–1952), buvęs Romos *Collegium Germanicum et Hungaricum* rektorius, Mainco Katalikų dienose taip apibūdino Bažnyčios situaciją Vokietijoje: „Vokietija tapo misijų kraštu.“ Milijonai savo gyvenime Dievo nebelaukia, „su juo nekojoja, bet jis jiems tiesiog nerūpi“.

Popiežių rūpestis

Šias išvalgas, XX amžiuje išreikštas įvairių žmonių skirtingose vietovėse, tartum į vieną šviesos pluoštą sufokusavo šventasis popiežius Jonas Paulius II, taikliai šitai apibūdinęs taip: „Šiandien prieš akis turime labai daugialypę ir kintančią religinę situaciją: tautos nerimsta vietoje, socialinė ir religinė tikrovė, anksčiau aiški ir apibrėžta, darosi vis sudėtingesnė. Čia pakanka priminti tokius reiškinius kaip urbanizacija, masinė migracija, pabėgėlių srautas, nuo seno krikščioniškų šalių nukrikščionėjimas, didėjantis Evangelijos ir jos vertybių poveikis šalyse, kuriose dauguma gyventojų

nėra krikščionys, taip pat mesianizmą ir religinių sektų plitimas. Būtent dėl religinės ir socialinės pervertos darosi sunkiau veiksmingai taikyti tam tikras įprastines bažnytines distinkcijas bei kategorijas. Jau prieš Susirinkimą apie kai kuriuos didmiesčius bei krikščioniškus kraštus būdavo sakoma, jog jie yra virtę „misijų kraštais“, ir padėtis vėlesniais metais tikrai nepagerėjo“ (2).

Meskime dar vieną žvilgsnį į XXI a.: 2007 m. kovo 25 d. pasirašant Europos Sąjungos *Berlyno deklaraciją*, popiežius Benediktas XVI, Vatikane kreipdamasis į vyskopus iš Europos, įspėjo statydinant bendrus „Europos namus“ neatsisakyti žemyno tautų krikščioniškosios tapatybės. Šioji tapatybė suvoktina pirmiausia kaip istorinė, kultūrinė bei moralinė ir tik tada kaip geografinė, kultūrinė bei moralinė: „Jei Europos Sąjungos vyriausybės Romos sutarčių 50-ųjų metų jubiliejaus proga nori vėl priartėti prie savo piliečių, tai kaip jos gali atsisakyti tokio esminio Europos tapatybės elemento kaip krikščionybė, su kuria ir toliau tapatinasi didelė dauguma gyventojų?“ Tai, jog Europa ir jos santykis su krikščionyste yra aktuali tema, liudija ir faktas, kad popiežius Pranciškus, italų kilmės lotynų amerikietis, į savo 2014 m. birželio maldos intencijas įtraukė „Europą ir jos šaknis“.

Šiame kontekste mūsų tema tampa konkretnė: Europa ir krikščionybė trečiajame tūkstantmetyje. Ko laukti iš Bažnyčios? Iškart užbėgdamas už akių pasakysiu, jog savo svarstymais nesiekiu nei žaisti teologinio žaidimo stiklo karoliukais, nei rėsti dramblio kaulo bokšto, trokštu tik apmąstyti mums, t. y. krikščionims Europoje, svarbią konkrečią situaciją. Visi kalba apie „Europos namus“, ir vis daugiau šalių pareiškia norą įgyti teisę tuose namuose gyventi. Vis dėlto savo svarstymams norėčiau pasirinkti kitą įvaizdį. Jis galbūt pasirodys neįprastas, tačiau jį pasirinkdamas jokia būdu neketinu sumenkinti „Europos namų“ architektų nuopelnų. Leisiu sau greta įprastinės namų metaforos prišlieti simbolį, kuris tinka, mano galva, atskleisti būtent ir tai, kas neregima ir paslėpta. Galvoje turiu šulinį. Kad neišsektų, kad išgyventų, Europos namams reikia šulinio. O tas šulinys yra krikščioniškasis tikėjimas.

Tad kviečiu padaryti eksperimentą – atlikti giluminę krikščionybės gręžinį. Jei esame pasirengę iš pagrindų imtis klausimo dėl Europos ir krikščionybės, į dienos šviesą iškelsime įdomių turtų. Jie leis mums neapsiriboti vien išoriškai regimais simptomais, bet įgalins surasti požemines ir paslėptas mūsų dabartinės padėties priežastis ir galbūt iš naujo atrasti vieną ar kitą vaisingą šaltinį, iš kurio Bažnyčia galėtų semti ir ateityje.

*Versta iš: PRAEDICA VERBUM. Zeitschrift im Dienste der Glaubensverkündigung. Nr. 3, Mai/Juni 2014. Straipsnis spausdinamas maloniai leidus žurnalo redakcijai.

Į krikščionybę gręšimės keturiais etapais:

- 1) Praeities šulinys yra gilus.
- 2) Šulinio dugnas įgalina atrasti krikščioniškąją tapatybę.
- 3) Šulinyje atsispindi Dievas ir žmogus.
- 4) Galime semti iš šulinio šaltinių.

1) *Praeities šulinys yra gilus*

Gręždamiesi į praeities šulinį, iš akių neturėtume išleisti mus jaudinančio įvairiškai besireiškiančio klausimo: ar mes, krikščionys, virstame prašalaičiais Europoje? Ar žemyne tarp Atlanto ir Uralo, tarp Šiaurės ašigalio ir Sicilijos krikščionių skaičius bei jų poveikio galia šį šimtmetį ir toliau drastiškai menks? Ar krikščionybė turi ateitį, ar vis dėlto ji yra mirštantis modelis?

Ligšiolinėje istorijoje krikščionybė Europą formavo labiau nei visus kitus žemynus – nuo tada, kai apaštalas Paulius, pasak Naujojo Testamento Apaštalų darbų, turėjo daugelio minimą regėjimą, kuriame jam pasirodė makedonietis, graikas, ir sušuko: „Ateik pas mus ir padėk mums!“ Pauliaus jau kitą dieną laivu iškeliaavo į Graikiją. Ši kelionė faktiškai ir simboliškai žymi Vakarų Azijoje atsiradusios krikščionybės žingsnį į Europą. Tiesa, per menkai atsižvelgiama, kad kiti krikščionys – tarp jų, anot tradicijos, ir apaštalas Tomas – misionieriaudami patraukė į Rytus iki pat Indijos, kur iki šiol Keraloje esama vadinamųjų Tomo krikščionių išvaizdžių bažnyčių. Be to, krikščionybė kelis šimtmečius klestėjo Mesopotamijoje, Persijoje ir Palestinoje. Deja, vėliau jos didelę dalį sunaikino islamo lavina. Tas pat pasakytina apie Šiaurės Afriką, padovanojusią Bažnyčiai tikriausiai didžiausius I tūkstantmečio teologus – Origeną ir Augustiną. Čia irgi iki mūsų dienų teišgyveno monofizitinė koptų Bažnyčia, šiandien smarkiai spaudžiama iš naujo pabudusio islamo.

Tad nuo apaštalo Pauliaus laikų maždaug 1500 metų didžiausia ir svarbiausia krikščionybės gyvenamoji erdvė buvo Europa. Būtent iš čia nuo Naujųjų amžių pradžios misionieravimo bangos ritosi į abi Amerikos dalis bei į Aziją iki pat Filipinų, o vėliau ir į Australiją. Kai XIX a. pradžioje po Apšvietos ir Prancūzijos revoliucijos skaistytklos daugelyje Europos šalių priešininkų jau buvo nurašyta, Katalikų Bažnyčia iš Europos pakilo naujam misionieriškam polėkiui, apėmusiam Šiaurės Ameriką, Aziją ir Juodąją Afriką ir trukusiam ilgiau nei iki XX a. vidurio.

Geografiškai Europa yra tik milžiniškas Eurazijos pusiasalis. Kaip tik tokia periferinė padėtis nulėmė jos virsmą pasaulio dvasiniu bei kultūriniu centru. Bent

tokio įsitikinimo laikosi prancūzų filosofas Remi Brague (g. 1947). Europa, šiandien visą pasaulį užkariavusios ir kolonizavusios gamtamokslinės-techninės civilizacijos versmė, pati nėra didžiųjų pasaulinių religijų, taip pat krikščionybės, lopšys. Tačiau kaip tik Europoje krikščionybei teko vaidmuo išugdyti nepaprastą daugybę lyg švyturiai švietusių ir iki mūsų dienų poveikį tebedarančių žmonių. Tarp jų minėtini Benediktas (480–543), Kirilas (apie 827–869) ir Metodijus (815–886), Pranciškus (1181–1226), Teresė Avilietė (1515–1582), neužmirštini mūsų dienomis ir Motina Teresė (1910–1997) bei popiežius Jonas Paulius II (1920–2005). Tad krikščionybė buvo tai, kas metaforiškai vadinama „Europos siela“. Nepaisydama įvairių pervartų bei lūžių, ji „žemyno siela“ išliko iki šiandien.

Tačiau nevalia nutylėti, kad kaip tik Europoje iš krikščionybės taip pat radosi ir tamsių bei patologiinių dalykų. Popiežiai yra nekart apgailėję klaidas ir prašę atleidimo už elgesį su juodaodžiais vergais, už antisemitizmą, eretikų deginimą ir „Baltramiejaus naktį“ 1572 m. Kai kuriomis „karštomis temomis“, kaip antai dėl inkvizicijos, krikščioniškojo antijudaizmo ar reformuotojo iš Bohemijos Jano Huso (1369–1415), buvo sušauktos ekspertų konferencijos. Pirmiausia šventasis popiežius Jonas Paulius II kritiškai pažvelgė į praeities krikščionių aplaidumus bei suklydimus ir taip prisidėjo prie Bažnyčios „atminties apvalymo“. Labai reikšmingas viešas atgailos šventimas Šv. Petro katedroje Jubiliejinių 2000 metų pirmąjį gavėnios sekmadienį. Pagrindinis *Confessio* akcentas: Bažnyčios sūnų bei dukterų istorijoje mesti tamsūs šešėliai kyla ne iš Evangelijos. Cezūra čia bendrais bruožais pateikiamoje krikščionybės, pirmiausia jos katalikiškojo pavidalo, „sėkmės istorijoje“ įvyko po Vatikano II Susirinkimo. Po jo būta pervartų: esame dėkingi už gausius proveržius, neabejotinai paskatintus Susirinkimo, tačiau skausmingai suvokiame ir žalą, padarytą Katalikų Bažnyčios Europoje gyvenimui bei pavidalui. Vis dėlto būtų neteisinga dėl to vienpusiškai kaltinti Susirinkimą. Pavyzdžiui, ateistinis, kultūrai itin jautrus sociologas Alfredas Lorenzeris (1922–2002), turėdamas priešais akis liturginius pokyčius, šį Bažnyčios Susirinkimą paniekinaimai pavadino tiesiog „buhalterių Susirinkimu“. Arkivyskupas Marcelis Lefèbvre'as (1905–1991) apibūdino jį kaip „Bažnyčios nuodėmingąjį nuopuolį“. O iš tiesų Susirinkimas užkirto kelią Bažnyčios „sklerotizacijai“, tiesa, kartais kai kurių bažnytinio gyvenimo elementų sąskaita – elementų, kuriuos, mano akimis, reikėjo išlaikyti ir kuriuos dvasiškai atsinaujinusioje Bažnyčioje būtina susigrąžinti. Kaip pavyzdžius, čia galiu paminėti mistinio matmens užmarštį, transcendencijos marginalizaciją kasdienybės dvasingume bei liturgijoje, pastangų „mokyti krikščionybės“ sumažėjimą.

Nepaisant visa to: krikščionybės eros naujajame šimtmetyje, negana to, tūkstantmetyje, Europos katalikiškose vietinėse Bažnyčiose milijonai asmenų ir gausybė parapijų bei krikščionių bendruomenių įtikinamai liudija krikščioniškąjį gyvenimą. Vis dėlto viešojo nuomonė sudaro įspūdį, kad Bažnyčia skendi stagnacijoje. Tokį įsivaizdavimą stiprina žiniasklaida, tačiau pats jis nėra tiesiog jos vaisius. Vidiniai ir išoriniai kritikai, trokštantys pastūmėti Bažnyčią modernizuotis, dažnai būna trumparegiški ta prasme, kad Bažnyčią traktuoja atsietai nuo visos visuomenės. Vadinamasis „nepasitenkinimas Bažnyčia“ iš tiesų sykiu yra vožtuvas nepasitenkinimo visuomene garui nuleisti, mat šią ne taip lengva kulti kaip Bažnyčią.

Bažnyčiai nepasitenkinimo situacija visoje visuomenėje aktuali todėl, kad pasaulietinius standartus papildė saviti krikščionybės moraliniai standartai, kurie dažniausiai nepasiekiami. Rusenanti nelaimingumo pajauta pirmiausia projektuojama į Bažnyčią. Iš jos daugelis tikisi tos tobulos pasaulietinės laimės, kurios šiaip jau niekas negali duoti. Už tai, kad nevaržomas laimės troškimas lieka neišsipildęs, kaltinama Bažnyčia. Tokiose kampanijose pirmiausia dalyvauja tie krikščionys, kurių tikėjimo eschatologinis matmuo – amžinojo gyvenimo viltis – yra labai sumenkęs. Vaistas nuo tokio kolektyvinio liūdesio galėtų būti pastangos iš naujo atrasti humorą, jį Šiaurės Amerikos protestantas Harvey Coxas (g. 1929) pavadinto „paskutiniu vilties ginklu“. Gilesniu teologiniu požiūriu tai reikėtų suvokti tai, kas turima galvoje apie nusidėjėlio nuteisinimą 1999 m. Augsburgio ekumeninės deklaracijos prasme: tiesi stovėseną Dievo, žmonių ir savęs atžvilgiu.

Suveskime mūsų praeities grėžinio tarpinį balansą: nepaisant įvairių Bažnyčios dutūkstantmetės istorijos vingių, Europą ir krikščionybę sieja neišardomas ryšys: kadangi Europa tapo placdarmu krikščionybei po visą pasaulį pasklisti, krikščionybė Europai už daug ką dėkinga. Ir priešingai, Europa krikščionybei irgi už daug ką dėkinga, juolab kad krikščioniškasis tikėjimas sudaro didžiąją dalį to, kas dažnai vadinama „Europos siela“. Krikščionys šiame žemyne iš pradžių buvo svetimšaliai ir šiandien daugelyje gyvenimo sričių atrodo vėl jais tapę. Bet ar kaip tik buvimas svetimšaliu tam tikra prasme nėra buvimas krikščionimi esmė? Šį klausimą panagrinėsime antrajame savo giluminio grėžinio etape.

2) Šulinio dugnas įgalina atrasti krikščioniškąją tapatybę

„Tėvynės“ ir „svetimšalio“ temos driekiasi per visą Naująjį Testamentą. Laiške žydams nepaprastai jaudinamai kalbama apie tikėjimo liudytojų „debesį“ ir tar-

tum litanijoje išvardijamos įvairiausios kančios, kurias jie kaip ateiviai patyrė dėl savo tikėjimo (*Žyd 11, 32–12, 1*). „Mūsų tėvynė yra danguje“, – sako apaštalas Paulius laikydamasis kritinės nuostatos per daug nepriširti prie jokių jaukių žemiškųjų kampelių. Pirmojo laiško korintiečiams septintajame skyriuje jis suformuoja garsiąją eschatologinę išlygą: „Sakau jums, broliai: laikas trumpas! Belieka tiems, kurie turi žmonas, gyventi, tarsi jų neturėtų, ir kurie verkia, tarsi neverktų, ir kurie džiaugiasi, tarsi nesidžiaugtų, ir kurie perka, tarsi neįsigytų, ir kurie užsiėmę pasaulio reikalais, kaip neužsiėmę. Nes šio pasaulio pavidas praestina“ (*1 Kor 7, 29–31*).

Šiam krikščionių sąmoningam laikymuisi atstu nuo pasaulio Biblijoje priešpriešinama kita minčių gija: kadangi pats Dievas Jėzuje Kristuje, t. y. įsikūnydamas, įsitraukė į pasaulį, kiekvienam krikščioniui privalu domėtis, negana to, rūpintis pasaulio formavimu. Tad krikščioniškosios tapatybės moneta, kurią atrandame Kalėdų slėpinio šulinio dugne, turi dvi priešingas, tačiau viena kitą papildančias puses: būtiną atstumą pasaulio atžvilgiu papildė solidarizavimasis su pasauliu, kiek tai įmanoma.

Krikščioniškosios tapatybės dvipoliškumas jau buvo žinomas ir ankstyvajai Bažnyčiai. Apie krikščionių gyvenimo formą labai taikliai pasakyta Laiške Diognetui (autorius nežinomas; kūrinys atsiradęs tikriausiai II a. antroje pusėje): „Kiekviena tėvynė jiems yra svetima šalis, ir kiekviena svetima šalis – tėvynė.“ Tame pačiame laiške siūlomas trinaris krikščionių santykis su pasauliu kaip su tėvyne ir svetima šalimi, ir tai tebegalioja ir šiandien. Pirma, krikščionys gyvena pasaulyje ir su pasauliu. Antra, tam tikru atžvilgiu jie sykiu nusistatę prieš pasaulį. Trečia, jie atsivėrę tam, kas už pasaulio, t. y. atsigręžę į transcendenciją.

Dėl „buvimo pasaulyje“ laiške pasakyta: „Krikščionys neturi savų miestų ir nekalba savo kalba, jie gyvena miestuose su žydais ir graikais, kaip kiekvienam lėmė likimas.“

Apie „buvimą prieš pasaulį“ rašoma: „Krikščionys gimdo vaikus, kaip ir kiti, tačiau jie gimusių vaikų nepalieka likimo valiai; jie turi bendrą stalą, bet ne bendrą guolį.“

Galiausiai tekste aptariamas „buvimas už pasaulio“: „Krikščionys paklūsta esamiems įstatymams, tačiau savo gyvensena įstatymus pranoksta.“

Tad krikščionių elgsena pasaulio atžvilgiu nusakoma trimis elementais: sinteze, kritika ir transcendencija.

Šios trys laikysenos pasaulį padaro sykiu tėvyne ir svetima šalimi. Surasti bei išlaikyti pusiausvyrą tarp minėtųjų elgsenų nelengva – nei individui, nei tokiai bendruomenei kaip Bažnyčia.

Ir už dabartinių aktualių bei ginčus keliančių temų galiausiai glūdi šiedu poliai, tarp kurių vis svyruoja krikščioniškoji tapatybė, – tėvynė ir svetima šalis. Vokietijos vyskupams per jų *ad limina* vizitą 1999 m. lapkritį popiežius Jonas Paulius II davė vertingų patarimų. Jo žodžiai šiandien kaip niekada aktualūs: „Iš bažnytinių darbuotojų reikalaujama savotiško „špagato“. Jie įpareigoti garantuoti iš dalies abejingos daugumos pastoraciją ir sykiu savo pastoracinėje veikloje dėmesį taip pat skirti „pašauktajai“ ir „apsisprendusiai Bažnyčiai“, t. y. tiems, kurie iš tikrųjų trokšta sekti Jėzumi. Šio Gordijaus mazgo neįmanoma tiesiog perkirsti. Jį atpauzinti galima tik nuoširdžiai meldžiantis, sąžiningai apmąstant ir planuojant drąsius nedidelius žingsnius, kuriais būtų siekiama įtikinamai pateikti Jūsų šalyje bažnytinių liudijimą apie tiesos spindesį. Atsiliepiant į sekuliarizuotos visuomenės iššūkį, savanoriškas dėmesio sutelkimas vien į mažąją kaimenę (*Lk 12, 32*) nėra autentiška alternatyva... Pasitraukti iš visuomenės nėra Evangeliją atitinkantis sprendimas! Priešingai, būtina skelbti žodį – laiku ir nelaiku (*2 Tim 4, 2*)! Tarkite žodį ten, kur, Jūsų nuomone, reikia pakelti balsą Dievo ir žmogaus labui! Esate ne iš pasaulio, bet nuo jo neatsiskirkite (plg. *Jn 15, 19*)!“ (3).

Plėtodami mintį apie krikščionims būdingą įtampą tarp tėvynės ir svetimos šalies, priartėjome prie giluminio grėžinio trečiojo etapo.

3) Šulinyje atsispindi Dievas ir žmogus

Ragindamas: „Tarkite žodį ten, kur, Jūsų nuomone, reikia pakelti balsą Dievo ir žmogaus labui!“, popiežius priešais akis turėjo ne tik vyskupus ir dvasininkus, vienuolius ir Bažnyčioje kaip pagrindinėje darbovietėje dirbančius katalikus, bet ir visus, kurie save vadina krikščionimis. Dievas ir žmogus – abu atsispindi krikščionybės šulinyje.

Kalėdų žinia yra ta, kad Dievas tampa žmogumi. Ar suvokiame, kad švenčiame tai, kas mums visiškai priešinga? Juk dažniausiai susiduriame su judėjimu priešinga kryptimi: ne Dievas tampa žmogumi, bet žmogus trokšta tapti Dievu. Toks troškimas nuo Adomo ir Ievos yra persmelkęs mus iki kaulų smegenų. Žmogaus pirmapradės nuodėmės esmė – noras būti kaip Dievas.

Trokšdamas ką nors užmaskuoti, žmogus yra išradin-gas: pasiduodamas pirmapradei pagundai, vadina tai

„savirealizacija“. Norime būti nepriklausomi – savarankiškas vyras, savarankiška moteris! Istoriją imame į savo pačių rankas. Patys susimeistruojame pasaulį. Krapštome dangų. Patys save gaminame – ne tik universitete ar įmonėje, tarnyboje ar firmoje, partijoje ar sąjungoje; „gaminame patys save“ paraidžiui, mat jau galime sukurti žmogų. Save sukūręs žmogus? Ne kas kita kaip apgaulė. Ar tik nebūsime pavojingai išpuikę?

Kas nutinka, kai žmogus, trokšdamas nepriklausomybės, nusigręžia nuo Dievo? Negalėdamas remtis Absoliutu, jis tampa visiškai nesaugus, ir to, kas absoliutu, ieško savyje: elgiasi kaip Dievas. Psichoanalitikas ir socialinis filosofas Horstas Eberhardas Richteris (1923–2011) tai pavadino „Dievo kompleksu“: svajonė būti tokiam, kaip Dievas, virto manija!

Dievo komplekso kamuojamas, didybės manijos būti toks kaip Dievas apsėstas žmogus tampa nežmogiškas tikraja šio žodžio prasme. Pagal šūkį: „Žinojimas – galia“ jis galbūt turi daug žinių, bet mažai sąžinės. Troškimas nevaržomai save realizuoti gali baigtis savinaika. Šis pavojus didesnis nei Šaltasis karas. Iki mūsų laikų tokios galimybės žemėje dar nebuvo. Tik mūsų karta pasiekė, kad žmoniją gali sunaikinti pats žmogus. Jau Teilhard'as de Chardin (1881–1955) įspėjo: „Nebetoli diena, kai žmonija galės rinktis savižudybę arba garbinimą.“

Ką rinksimės mes? Garbinimą? Tokio pamatinio pasirinkimo poreikis iškilo kaip tik naujo tūkstantmečio pradžioje: esame kviečiami naujam gyvenimui, paženklin-tam savęs apribojimo ir garbės Dievui atidavimo. Tai vienintelis būdas, kaip įveikti nežmogišką, savižudišką Dievo kompleksą ir tikrai tapti žmogumi. Dievas pats mums parodė: Jis tapo žmogumi, kad mus, žmones, atitrauktų nuo noro tapti lygiems su Dievu. Dievas tapo žmogumi, ne žmogus Dievu. Kitaip tariant: Dievas sutinka žmogų, trokštantį būti kaip Dievas, tame, kuris buvo visai žmogus, – Jėzujė Kristujė. „Ir Žodis tapo kūnu“ (*Jn 1, 14*).

Tad šulinio gelmėje aptinkame vertingiausių krikščioniškojo tikėjimo perlų. Jame atsispindi Dievo ir žmogaus paveikslai. Dievas ir žmogus tartum vienas kitą apšviečia. Pasakyk man, ką galvoji apie žmogų, ir aš pasakysiu, ką galvoji apie Dievą! Ir priešingai: kai paskelbiama, kad Dievas miręs, netrukus turi mirti ir žmogus, pirmiausia silpniausias ir neturtingiausias, neturintis teisių ir balso, negimęs ir pasmerktas mirti. Skelbti žinią apie Dievą žmogaus labui ir apie žmogų, gaunantį iš Dievo kilnumą, kurio negali atimti jokia valdžia, kad ir kokia galinga, – skelbti tokią žinią trečiojo krikščioniškojo tūkstantmečio pasaulyje yra viena svarbiausių Bažnyčios užduočių. Turint tai

priešais akis, tampa suprantama, kodėl Bažnyčia, kai kalbama apie žmogaus gyvenimą ir mirtį, negali eiti į jokių kompromisus. Juk Bažnyčia kaip „gyvybės tauta“ siūlo pasauliui „gyvybės Evangeliją“, kaip šitai savo enciklikoje *Evangelium vitae* 1995 m. suformulavo popiežius Jonas Paulius II.

Šitaip pasiekėme mūsų giluminio gręžinio tikslą. Kokie šaltiniai trykšta iš krikščioniškojo šulinio gelmių? Iš ko galime semti? Ką Bažnyčia mums įduoda naujajame šimtmečiuje?

4) Galime semti iš šulinio šaltinių

Šaltiniai paprastai nekanalizuojami. Jie gyvai trykšta, yra švieži ir nesuvaldomi. Į juos panašūs ir šie svarytymai. Jie nei nuoseklūs samprotavimai, nei primena sintezės upę, atsirandančią daugeliui pavienių upelių sutekėjus į vieną vagą. Veikia tai pavieniai šaltiniai, trykstantys šulinio gelmėje, o juos padaryti prieinamus bei pasiūlyti pavesta Bažnyčiai.

Pirmutinis šaltinis, kurį šiandien labiau nei kada nors anksčiau turėtume atverti, yra pats gyvasis Dievas. Sociologas Franz-Xaveras Kaufmannas (g. 1932) kartą šitaip taikliai apibendrina mūsų krikščioniškąją praktiką: „Kalbėjimasis su Dievu užleido vietą Dievo kalbai, paskui kalbai apie Dievą ir netrukus kalbėjimui apie tai, kas kalbama apie Dievą – kalbai apie teologiją arba religiją.“ Kitaip tariant, tenkinamės užsistovėjusia bala ir per mažai semiamės šviežio vandens iš šaltinio. Viena iš pagrindinių mūsų silpnybių yra tai, kad leidžiamės maitinami „Dievu iš antrų rankų“. Dievo, tiesa, neneigiame, tačiau jo buvimo nepaisome. Šiuolaikinis deizmas! Galima pasveikinti Leibnizą (1646–1716)! Mūsų Dievo nereikia nei bijoti, nei mylėti. Jis yra ne „Tu“, bet „Tai“. Ne asmuo, bet tai, kas neutralu, – ir galiausiai, kas nepavojinga. Mes, krikščionys, niekuo taip neišsiskiriame, kaip aistros Dievui stygiumi.

Dar vienas šaltinis gyvajam Dievui aptikti yra jo artumo ženklai, savotiškos degalinės, paliktos mums Jėzaus Kristaus. Du iš jų, mano galva, itin svarbūs: tai – Šventasis Raštas ir liturgijos, ypač sakramentų, galia. Tokia kalba iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti senamadiška, tačiau taip nėra. Kas su kuo nors palaiko santykį, tas partnerį nori pažinti vis geriau ir artimiau. To reikia mokyti ir tas turi pasekmes. Kad santykis išliktų gyvas, jam būtinos tvirtos formos, maža to, ritualai. Kas galioja santykiams tarp žmonių, galioja ir žmogaus santykiui su Dievu. Santykio su Dievu reikia mokyti.

Pratybų principas Katalikų Bažnyčioje jau kelis dešimtmečius menkai vertinamas. Gaila! Ortodoksiniame

judaizme ir islame jis savaime suprantamas. O tarp mūsų įsivyravo spontaniškumo kultas ir neįpareigojantis miglotas religingumas. Tačiau kam trūksta pavidalo, tas stokoja ir ugdomosios galios. Daugelis mano, kad dvasinės pratybos, rekolekcijos skirtos tik užkietėjusiems bažnytininkams! O treniruotės ir repetacijos – praktikos, neginčijamai pripažįstamos sporte ir muzikoje, – religijos srityje ir toliau laikomos nereikalingomis bei atmetamos kaip dresūra.

Tai atsiliepia ir tikėjimo išmanymui, ir tikėjimui praktikoje. Vieniems jau nebeįstengiant atskirti Golgotos nuo *Colgate*, kiti (net vadinamieji intelektualai!) vargiai geba išvardyti keturias evangelijas ar dvylika apaštalų. Todėl vėl būtina daugiau dėmesio skirti pratybų ir tvatumo principui. Šventojo Rašto pažinimas ir reguliarus dalyvavimas Bažnyčios liturgijoje yra būtini pamatinės krikščioniškosios programos elementai. Kas noriai artinasi prie katalikiškojo susirinkimo stalo, tas turėtų garbės dalyku laikyti nuolatinį dalyvavimą Jėzaus Kristaus susirinkimo, Bažnyčios, liturgijoje. Pagrindo neturi nė pasiteisinimai, kad klebono pamokslai neva prasti ar kad Mišių laikas netinkamas. Šiandienis mobilumas leidžia dėl pomėgių sukurti didelius atstumus. Tas pat galioja ir geros religinės pasiūlos atžvilgiu.

Trečias šaltinis, kurį šiandien, deja, mėginama šiek tiek užtemdyti, yra atviras dangus. Atviras dangus – išskirtinis dalykas, kurio niekas kitas žemėje negali pasiūlyti. Kodėl kaip tik tai yra mūsų, krikščionių, stiprybė, geriausiai supras tie, kurie pagauti šiuolaikinės gyvensenos. Ką turiu galvoje? Tai susiję su vadinamąja gyvenimo trukme. Šiandien egzistuojame ilgiau už mūsų protėvius, tačiau apskritai gyvename kur kas trumpiau. Anksčiau galėjai tikėtis, kad sulig keturiasdešimčia metų žemiškasis gyvenimas baigsis, ir tada – amžinybė. Šiandien galime gyventi devyniasdešimt ir daugiau metų, o tuomet – baigta. Po to nieko nebėra. Viena nesena apklausa parodė, kad Vokietijoje pomirtiniu gyvenimu tiki maždaug 37 procentai piliečių, naujuose Federacijos kraštuose – tik 16 procentų. „Gyventi čia ir dabar yra vienintelė ir paskutinė proga“ – tokia yra mūsų perspektyva, jei virš mūsų stinga dangaus. Gyvenimas be dangaus perspektyvos reiškia visur ir visada jaučiamą panišką baimę, jog vartai tuojau užsivers. Todėl trokštame visko ir iškart.

Kas taip gyvena, priverstas vis labiau skubėti, kad ko nors nepraleistų, – darbe ir meilėje, pramogose ir karjeroje. Ir tada gali įvykti tai, ko baiminamės dėl variklių: visomis apsukomis veikimo tuščiaja eiga iki sukaitimo. Tada viskas staiga praranda savo prasmę: darbas, meilė, gyvenimas. Kaip tik tokio gyvenimo fone Bažnyčia turi pasiūlyti alternatyvą – atvirą dangų. Tai

reiškia priminti žmonėms, jog žemė, kaip tokia, jiems yra vienu numeriu per mažą. Žemėje sąskaita visada lieka nepadengta. Kaip tik todėl Bažnyčia pašaukta ne tik rūpintis „žemiškomis“ temomis, bet ir iš naujo atverti dangiškąją, transcendentinę tikrovę.

Ankstesniais laikais Bažnyčia jausdavo pernelyg didelę pagundą guosti anapusybe, o šiandien iškilęs priešingas pavojus, būtent visko laukti jau šiaurės, negana to, netgi mėginti dangų nutempti į žemę. Mūsų gyvybės šaltinio, dangaus, neturėtume slėpti nuo savo amžininkų bei būsimųjų kartų. Todėl siūlau grįžti prie senosios krikščioniškosios gyvenimo kultūros: abiejomis kojomis stovėti ant šios žemės po atviru dangumi. Žmonės ilgisi dangaus, kuris yra ne utopija, bet rimtas dalykas. Mūsų problema yra ne daugelio apraudama dvasinė dykuma, bet dvasinės džiunglės. Daugybė šarlatanų siūlo, kaip be vargo pakliūti į dangų. O Bažnyčia, priešingai, gali iš tikrųjų atverti vartus į dangų nepaisant visų mūsų gyvenimo kelio „vingių“. Esu dėkingas, kad šią tarnybą galiu vykdyti ypatingu būdu kaip kunigas: laikyti žmonėms dangų atvirą.

Ketvirtas didelis gėris, kurį Bažnyčia turėtų perteikti trečiajame tūkstantmetyje, yra stogas sielai. Kaip tik mes, krikščionys, galime duoti pradžią judėjimui, priešingam didėjančiai psichinei benamystei. Akivaizdu, jog neturinčiųjų stogo virš galvos dalia nelengva. Tačiau ar ne menkesnės atjautos verti ir tie, kurie neturi stogo virš sielos? Žmonių, patyrusių nesėkmę gyvenime, vyrų ir moterų, vegetuojančių savo biografijų pakelės grioviuose, vis daugiau. Žydų mąstytojas Martinas Buberis (1878–1965) sako: „Visas tikrasis gyvenimas yra susitikimas.“ Žmogui negerai būti vienam. Tiesa, brandžiam suaugusiajam privalu mokėti pakelti asmenybę gludinančią vienatvę. Taip žvelgiant net mylintieji yra šiek tiek vieniši. Tačiau kiekvienas žmogus taip pat trokšta stabilumo ir palankumo paženklintos erdvės. Mūsų sielai reikia stogo.

Viena iš Bažnyčios stiprybių kaip tik ir yra tai, kad ji suburia žmones. Bažnyčia yra *communio*, bendrystė – ir ne bet kokia, bet pranokstanti šeimą. „Santykių tinklas“ – Bažnyčioje reikšmės neturi nei odos spalva, nei lytis, titulas ar lėšos, nei rangas ar vardas. Kaip Dievo sūnūs ir dukterys visi esame vieni kitiems broliai ir seserys. Nors statistiniai duomenys ir rodo mažėjimo tendenciją, skaičius tų, kurie kas sekmadienį mūsų parapijose susirenka į Mišias, yra toks didelis, kad politinės partijos ar sąjungos gali apie tai tik pasvajoti. Nesuskaičiuojama gausybė žmonių mūsų bažnyčiose vis dar atranda prieglobstį savo sielai. Linkiu, kad šis „vilties tinklas“ – Bažnyčia mūsų šimtmečiuose būtų neriamas dar tvirtesnis, kiekvieno savo vietoje.

Giluminis grėžinys pasiekė savo tikslą. Sužinojome, koks gilus yra mūsų krikščioniškosios praeities Europoje šulinys. Prisiminėme, kad mes, krikščionys, visada išgyvename tam tikrą įtampą tarp „jau“ ir „dar ne“, tarp tėvynės ir svetimos šalies. Atradome, kaip krikščioniškojo šulinio dugne vienas kitą apšviečia bei atspindi Dievas ir žmogus. Galiausiai aikštėn iškėlėme keletą šaltinių, kurie neišsėks ir po trečiojo tūkstantmečio.

Būtų gaila, jei apie krikščionybę ateitų tik filosofuotume. Kaip būtų smagu, jei šios mintys mumyse paliktų vieną ar kitą pėdsaką.

Misionieriauti patikėta visai Bažnyčiai, t. y. kiekvienam ir visiems. Juk visi esame Bažnyčia! Giluminių mūsų tikėjimo šaltinių nevalia iškart vėl išmainyti į kasdienybės plokštumą bei paviršutiniškumą. Su žmonėmis būtina susitikti intensyviai maitinantis iš gelmės. Tik grimzlę turintys žmonės galės sujudinti giluminius kitų sluoksnius.

Tokių pastangų gairė galėtų būti žodžiai, kuriuos esu giliai įsidėjęs į širdį, – mano primicijų šūkis, pašaukimo kelyje daręsis vis svarbesnis: „Jūs pasirodėte esą Kristaus laiškas, kurį mes, patarnaudami jums, surašėme ne rašalu, bet gyvojo Dievo Dvasia“ (2 Kor 3, 3). Taigi esame Kristaus „vizitinės kortelės“. Europoje sutinkantieji mus, krikščionis, turi būti tikri, kad kreipėsi tinkamu adresu – adresu, kuriuo gali pasikliauti.

Nuorodos

- (1) Alfred Depp. Gesammelte Schriften. Hg. Roman Bleistein. Frankfurt a. M. 1985, t. 1, p. 280.
- (2) Popiežius Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 32.
- (3) Popiežius Jonas Paulius II. Kreipimasis į Vokietijos vyskupų grupę (1999 11 15), 6.

Kunigų paskyrimai Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. **Juozas Stasiūnas**, sulaukęs pensinio amžiaus, atleistas iš Vilūnų parapijos klebono pareigų ir paskirtas Vilūnų parapijos rezidentu.

Kun. **Robertas Mikalauskas** paskirtas Vilūnų parapijos klebonu; reziduos Kruonyje.

Kun. **Donatas Šukys** jo paties prašymu atleistas iš Žilūnų parapijos klebono pareigų ir išleistas pastoraciniam darbui į Vilkaviškio vyskupiją.

Kun. **Algimantas Gaidukevičius** paskirtas Žilūnų parapijos klebonu; reziduos Onuškyje.

Mons. **Kęstutis Kazlauskas** paskirtas Skudutiškio Švč. Trejybės parapijos ir Sugincių Šv. Kryžiaus Atradimo parapijos administratoriumi, jam palikta eiti visas ankstesnes pareigas.

-KŠ-

Malda už persekiojamus Irako krikščionis

Rugpjūčio 13 d. į Šiluvą gausiai atvyko ir Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje vidudienį iškilmingą Eucharistiją šventė piligrimai iš įvairių Lietuvos vietų, tarp jų – ir piligriminę kelionę surengę Ukmergės dekanato tikintieji. Šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, koncelebravo augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Marijos radijo programų direktorius kun. Gintaras Blužas OFS, kelių vyskupijų kunigai. Giedojo Deltuvos parapijos choras.

Eucharistijos dalyviai, melddamiesi savo atsivežtomis asmeniškoms intencijomis, arkivyskupo pakviesti, primenant popiežiaus Pranciškaus maldos paragimą, drauge savo malda užtarė ir persekiojamus Irako krikščionis. Per pamokslą arkivyskupas atkreipė dėmesį, kokį kančios kryžių šiandien neša persekiojami krikščionys

Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio atlidai

Liepos 6-ąją Padėkos diena Marijampolės Šventojo Arkangelo Mykolo bazilikoje prasidėjo Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio MIC paskelbimo palaimintuoju minėjimas ir atlidai. Gausiai susirinę maldininkai dėkojo Dievui už palaimintojo Jurgio užtarimu patirtas malones ir meldė jo paskelbimo šventuoju. Šv. Mišias celebravo Vilkaviškio vyskupas ordinaras Rimantas Norvila, koncelebravo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, generalinis vikaras Gintautas Kuliešius, kiti kunigai.

Sakydamas homiliją vyskupas J. Žemaitis citavo Šventojo Rašto mintis, tinkančias palaimintajam, kuris buvo romios širdies, daug kentėjo. Homilijoje daug dėmesio skirta Šeimos metams, juolab kad šeima yra ta erdvė, kur gimsta, auga, tarpsta iš Dievo gauta meilė. Bažnyčiai rūpi šeimos, jų tarpusavio supratimas, gerovė. Buvo prisiminti šv. Pauliaus priesakai vyrams ir žmonoms, nes tik dora, meilė, pasiaukojimas yra tikros šeimos pagrindas. Pasak ganytojo, kalbėdami apie šeimą, jos reikšmę ir svarbą, artinamės prie palaimintojo, prisimename jo gražią vaikystę ir nelengvą našlaičio paauglio dalį, taip pat jo rūpinimąsi, kad katalikiškos šeimos būtų tvirtos, kad išnyktų mūsų krašte girtuoklystė ir kitos blogybės, nes šeima yra tautos ir Bažnyčios ateitis, šeima yra Namų bažnyčia, tautos gyvybės lopšys. Todėl šiandien esame raginami sugrąžinti šeimas į Bažnyčią, ir sugrįžti reiktų ne pavieniui, bet visiems kartu. Tik Kristus apvalo ir pašventina šeimą, namų sienas, darbą. Tik Kristus paverčia šeimos židinį Dangaus karalystės pradžia, todėl tuo skaudesnis tautai ir Bažnyčiai yra jaunų žmonių pasirinkimas gyventi ne santuokoje arba tik civilinėje santuokoje be Bažnyčios palaiminimo. Homilijos pabaigoje buvo kreipiamasi į palaimintąjį Jurgį Matulaitį prašant užtarti pas Dievą šeimas.

Po šv. Mišių ir maldų Palaimintojo koplyčioje naujų votų sudėjimui prie palaimintojo altoriaus vadovavo bazilikos klebonas Andrius Šidlauskas MIC. Jis pristatė pirmą motinos liudijimą apie sunkiai sirgusį 2013 m. sūnų, kuriam nuo apsinuodijimo trūko plaučiai. Gydytojų pastangos buvo didžiulės, bet jie patys patarė melstis, nes situacija buvo labai sudėtinga. Maldos palaimintajam padėjo. Liudijo ir dėkojo už marčią ir išmelstą gimusį vaikaitį p. Vita. Dalytė iš Kazlų Rūdos dėkojo palaimintajam už sugrąžintą sveikatą ir gyvenimą vyrui. Po giesmių, kurias giedojo bazilikos choras (vargonininkė Alma Sakalausienė), visi vienuolyno kieme vaišinosi ir bendravo. Kaip ir kasmet piligrimai vyko į Jurgio tėviškę Lūginėje.

Liepos 7-ąją į Marijampolės baziliką susirinko piligrimai iš Alytaus dekanato, iš Šv. Mergelės Marijos Krikščionių pagalbos, Šv. Angelų Sargų, Šv. Brunono Kverfurtiečio, Daugų, Santaikos, Ūdrijos, Rumbonių parapijų. Atvyko maldininkų iš Vilniaus Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos, daug vietinių, marijampoliečių. Visi tą dieną meldėsi už maldos grupes, tikinčiųjų draugijas, bendruomenių ir judėjimų narius. Rožinio maldai Palaimintojo koplyčioje vadovavo Alytaus Palaimintojo Jurgio Matulaičio draugijos skyrių nariai.

Katechezę vedė mons. teologijos dr. Artūras Jagelavičius. Jis pabrėžė, kad atlidų centre yra palaimintasis ir jo šūkis „Nugalėk blogį gerumu“, tai mus ragina peržiūrėti savo santykius su žmonėmis, laikytis Dievo įsakymo mylėti artimą kaip save patį. Taip gyvendami ir kitame žmoguje privalome matyti savo antrininką, kurį, kaip ir Dievą, mylėti turėtume visa savo esybe. Palaimintojo Jurgio Matulaičio dorybė – priimti kiekvieną žmogų neskirstant į tautybes ir religijas. Bendruomenėse iškyla santykių problema, žmonės tampa vienas kitam nepa-

kenčiami. Lieka viena išeitis – malda. Todėl turime prisiminti Meilės įsakymą, kurį Naujajame Testamente Jėzus išplečia iki priešų meilės sakydamas: „Mylėkite savo priešus ir melskitės už persekiotojus.“ Kristaus žodžiai „pasilikite mano meilėje“ parodo, kad laikytis Dievo įsakymų neįmanoma be širdies atsivertimo. Tikra krikščioniška malda pakyla iki atleidimo dorybės: „Atleisk mums, Viešpatie, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.“ Mons. Artūras Jagelavičius ragino prašyti Viešpaties išminties ir didelės kantrybės bendraujant su visais – ir kitaip manančiais, ir kitaip tikinčiais.

Šv. Mišias celebravo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, koncelebravo generalinis vikaras Gintautas Kuliešius, Alytaus dekanato kunigai. Homilijoje mons. A. Jagelavičius praplėtė katechezės mintis apie tėvo Jurgio gebėjimą ir norą tarnauti visų tautybių tikintiesiems. Priminė užrašą ant paminklo palaimintajam Lichene (Lenkija), kur jis vadinamas tėvu, lenkų, lietuvių ir rusų tautų suvienytoju ir globėju. Citavo palaimintojo „Užrašų“ mintis apie visų žmonių lygybę, tik Vilniuje tautiniai reikalai buvo labai opūs, todėl palaimintasis buvo priverstas elgtis atsargiai. Popiežius Jonas Paulius II, skelbdamas Jurgį Matulaitį palaimintuoju, pabrėžė, kad jis buvo uolus ir tikras „Jėzaus Kristaus tarnas ir apaštalas, drąsus ir pilnas iniciatyvos ganytojas, atsidavęs jam patikėtų sielų išganymui“. Popiežius pavadino tėvą Jurgį *tikru vienybės apaštalu*. Jo namuose lankėsi įvairių tautybių, tikybių, profesijų atstovai. Meilė ir pagarba kiekvienam – esminiai palaimintojo bruožai. Baigdamas homiliją mons. Artūras Jagelavičius priminė palaimintojo šūkį ir pakvietė: „Būkime nusizeminę, nes Jėzus toks buvo, mokykimės iš Jo.“

Po šv. Mišių vyskupas emeritas J. Žemaitis padėkojo konfratrams kunigams, Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčios chorui (vargonininkė Brigita Krisiūnaitė) ir kiekvienam, kuris atėjo į susitikimą su Dievu. Pakvietė dar susitelkti maldai prie palaimintojo relikvijų, pasidalyti meile ir duona agapėje bei aplankyti Lūginės koplyčią.

Liepos 8-ąją, trečiąją atleidų dieną, tikintieji iš Aleksoto ir Prienų dekanatų meldėsi už *Caritas*, Maltos ordino, Kolpingo draugijos narius, visus socialinius darbuotojus bei savanorius. Panevėžio vyskupijos Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos vik. mgr. Miroslavas Anuškevič katechezėje priminė istorinius liudijimus iš mūsų tikėjimo pradžių pradžios, nes tai svarbu švenčiant socialinių darbuotojų dieną. Svarbu grįžti prie šaltinių, iš kurių semdavosi jėgų ir tikėjimo pirmieji krikščionys. Jie laikėsi duonos laužymo tradicijos. Kunigas priminė, kad jėgų turėtume semtis iš Eucharistijos. Bažnyčia visada buvo ištikima apaštalų mokslui; Bažnyčia, kuri meldžiasi ir turi Šventosios Dvasios dovaną, kuri kalba apie tarnystę vienas kitam. Šventosios Dvasios dovanos skirtingos, bet ta pati Dvasia. Žmonės turi vienas kitą sutikti su meile ir dalytis gautomis dovanomis. Turėtume veikti gavę Bažnyčios palaiminimą, kaip šv. Paulius, norėdamas skelbti Jėzaus duotą pašaukimą, paprašė apaštalų palaiminimo. Kita svarbi katechezės mintis – apie veiklą bendruomenėje, nes mes esame pašaukti būti bendruomenėje. Kaip mokiniai su Kristumi sudarė bendruomenę, valgė paschą – meilės vakarienę, taip ir mes, jei priimame komuniją – Kristų, tampame viena su juo. Tampame tuo, ką valgome. Tik bendrystėje su Jėzumi gebame kurti bendrystę su kitais. Taigi visi socialiniai darbuotojai ir savanoriai turi palaikyti bendrystę su Jėzumi, tik jis duos jėgų, tik taip mes išliksime Dievo meilėje ir pajėgsime mylėti kitus, labiausiai reikalingus meilės.

Liepos 9-ąją, meldžiantis už švietimo ir žiniasklaidos darbuotojus, bazilikoje taip pat buvo gausu maldininkų iš įvairių dekanatų ir parapijų: iš Šakių ir Gel-

sename krikščionijos lopšyje Irake. Jie priversti palikti tėvynę ir trauktis visai tuščiomis rankomis.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius taip pat atskiru laišku kreipėsi į LR prezidentę, Seimą ir vyriausybę:

„Šalia Ukrainos įvykių, pastarosiomis dienomis ir savaitėmis pasaulio visuomenės dėmesys vis labiau prikaustytas prie situacijos Irake, kur krikščionys bei kitų religinių mažumų atstovai tampa beribio smurto ir prievartos aukomis. Po kojomis mindžiojamos elementariausios šių piliečių žmogaus teisės, jie žudomi, kankinami ir masiškai išvaromi iš namų.

Atsiliepdami į Šventojo Tėvo Pranciškaus kreipimąsi į tarptautinę bendruomenę, Europos vyskupų konferencijos tarybos nariai iš 39 Europos valstybių, tarp jų ir Lietuvos, pasirašė bendrą laišką Jungtinių Tautų Saugumo tarybos narėms, ragindami apsaugoti kenčiančius šiaurės Irako krikščionis ir kitų religinių mažumų atstovus.

Lietuva šiuo metu yra Jungtinių Tautų Saugumo tarybos narė ir veikliai prisideda prie taikos ir saugumo pasaulyje užtikrinimo. Lietuvos ir kitų Europos Vyskupų konferencijų pirmininkų vardu prašau jus padaryti viską, kas įmanoma, kad Irake būtų sustabdyta smurto banga, o kenčiantiems žmonėms būtų suteikta visa įmanoma pagalba.“

-kait, vr-

Pasaulio jaunimo dienų kryžiaus kelionė

Liepos 12–26 d. per Lietuvos vyskupijas ir parapijas keliavo Pasaulio jaunimo dienų kryžius. Tikintis jaunimas būrėsi aplink šv. Jono Pauliaus II pasaulio jaunimui per 1984-ųjų, jubiliejinių išganyto metų, Velykas dovanotą kryžių, kuris jau antrą kartą lankosi Lietuvoje. Tuomet popiežius sakė: „Mano mielieji jaunuoliai, baigiantis Šventiesiems Mėtam aš patikiu jums šių metų ženklą:

Kristaus kryžių! Neškite jį per pasaulį kaip Kristaus meilės žmonijai ženklą ir skelbkite kiekvienam, kad tik Kristaus mirtyje ir prisikėlime galime rasti išgelbėjimą ir išganymą.“ Nuo tada kryžius tapo Pasaulio jaunimo dienų simboliu. Kartu su kryžiumi keliauja Švč. Mergeles Marijos ikona.

Liepos 12 d. Lietuvos–Baltarusijos pasienyje, Šalčininkų poste, Ateitininkų federacijos nariai perėmė kryžių iš baltarusių. Prie atkeliavusio Pasaulio jaunimo dienų kryžiaus ir Marijos ikonos Lietuvoje pirmieji meldėsi ateitininkai, Vilniuje liepos 12–13 dienomis šventę 25-erių metų ateitininkijos atkūrimo Lietuvoje sukaktį.

Liepos 14–15 d. prie kryžiaus meldėsi Kaišiadorių vyskupijos jaunimas, liepos 16–17 d. – Vilniaus arkivyskupijos tikintieji, po to – Panevėžio vyskupijos jaunimas.

Liepos 18 d. Panevėžio vyskupijos jaunimas iškilminga eiseną su giesmėmis iš Panevėžio katedros nešė Pasaulio jaunimo dienų kryžių miesto pagrindinėmis gatvėmis į Marijonų koplyčią. Liepos 19 d. Švč. Sakramento adoracijos ir PJD kryžiaus pagerbimo laiką pasiskirstė per 150 jaunų žmonių iš Anykščių, Kupiškio, Pasvalio, Rokiškio, Zarasų dekanatų.

Liepos 21 d. PJD kryžius atkeliavo į Kauno arkivyskupiją. Pavakare nuo Kauno arkivyskupijos jaunimo centro procesija kryžius buvo atneštas į Kauno arkikatedrą baziliką, jį nešė ir lydėjo jaunimas su giesmėmis. Kauno arkikatedroje aukotos šv. Mišios už jaunimą, vėliau surengtos Kryžiaus pagerbimo apeigos, ir kiekvienas galėjo ateiti ir pabučiuoti kryžių. Nemažai jaunų žmonių dalyvavo adoracijoje ir Sutaikinimo pamaldose, jaunimas grojo ir šlovino giesmėmis, skaitė Šventojo Rašto ištraukas. Liepos 23 d. PJD kryžius iš Kauno arkikatedros bazilikos iškeliavo į Telšių vyskupiją.

Liepos 25 d. kryžių ir ikoną skambia giesme prie Šiaulių Švč. M. Marijos Ne-

gaudiškio gausiai atvyko PJM draugijos narių, tarp iš Kudirkos Naumiesčio atvykusių maldininkų buvo 16 šiais metais priėmusių Pirmąją komuniją vaikų. Tai graži parapijos tradicija, kurią globoja dekanas kunigas Donatas Jasulaitis.

Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bazilikos klebono teol. dr. Gedimino Jankūno katechezė apie apaštalavimą ir evangelizavimą nepaliko nė vieno abejingo. Retoriškai skambėjo kunigo klausimas: „Viešpatie, tu ieškai, ką pasiūsti?! – pasiųsk mane!“ Kun. Gediminas Jankūnas priminė pal. Jurgio prieš daugiau nei 100 metų parašytus žodžius apie apaštalavimą, apie tai, jog žmogaus valią vedžioja protas, jei protas susimaišo, suklysta ir valia. Mintys turi įtakos visam mūsų gyvenimui, jei mintys sugenda, sugenda ir gyvenimas. Jau tada palaimintasis svarstė, ar ne didžiausia jo laikų nelaimė – proto nuklydimas nuo tiesos, tada atsiranda suirutė ir sumišimas, todėl pirma reikia patiems pažinti ir ugdytis katalikišką tikėjimą, o jau tada mokyti kitus. Toliau kunigas kalbėjo apie katalikišką savišvietą, spaudą, savęs ugdymą.

Pradėdamas šv. Mišias vyskupas Rimantas Norvila sveikino visų dekanatų kunigus ir tikinčiuosius, mokytojus ir katechetus bei žiniasklaidos, *Marijos radijo* darbuotojus. Per pamokslą kunigas Gediminas Jankūnas priminė 12 apaštalų, kuriuos Jėzus pasiuntė ne į visą pasaulį, bet tik į Izraelį. Labai neįžėškai ši kartą siuntė Jėzus – tik į tam tikrus namus. Bet juk sunkiausia skelbti tikėjimą savo namuose. Todėl Jėzus siuntė pirmiausia laimėti savus, o tada jau skelbti tikėjimo samariečiams, pagonims. Šiandien panaši situacija – mūsų Bažnyčiai trūksta gyvos tikėjimo dvasios, Europos gražiosios bažnyčios daugiau muziejai nei gyvų bendruomenių namai. Naujajai evangelizacijai reikia apaštalų, reikia kiekvieno iš mūsų, susipratęsio kataliko. Dar 1912 m. palaimintasis minėjo, kad geriau mažiau apaštalaujančių žmonių būtų, bet tikrų. Šiandien reikia perduoti ne tik tikėjimo turinį, bet ir tikėjimo patirtį. „Todėl šiandien prie palaimintojo karsto būkime aukštos dvasios, būkime pasirengę skelbti Dievo artumą, pasirengę evangelizuoti savo namuose!“ – baigdamas homiliją ragino kunigas Gediminas Jankūnas.

Po šv. Mišių ir maldos Palaimintojo koplyčioje, linksmi ir nuotaikingai pabendraavę, maldininkai trimis autobusais išvyko į Lūginę.

Pasiukojamai vykdyti tarnystę – tokia buvo pagrindinė liepos 10-osios, penktosios atleidų dienos, mintis. Tą dieną maldininkai iš Lazdijų dekanato, Panevėžio vyskupijos ir kitų Lietuvos vietų meldėsi už vyskopus, kunigus, seminaristus, vienuolius ir vienuoles bei pasauliečių institutų narius.

Katechezėje Kaišiadorių vyskupijos kurijos kancleris, Kristaus Atsimainymo katedros kunigas Gediminas Tamošiūnas, remdamasis Vatikano II Susirinkimo ir Bažnyčios mokymo dokumentais, apžvelgė kunigystės ir vienuoliškojo pašaukimo temą. Hierarchija yra šventa valdžia Bažnyčioje, kuri tapatinama su vyskupo valdžia. Kunigystė – tai tarnavimas; Dievas duoda mums ganytojų, kunigų, tarnaujančių Dievo tautai. Ko galima iš jų tikėtis? Dokumentuose aptariamas ir nurodomas visas kunigo gyvenimas nūdien: pasiaukojamai vykdyti tarnystę, vadovauti Bažnyčios ir tikinčiųjų bendruomenei, gyventi taip, kaip Jėzus gyveno. Pasauliečiai apie kunigystę mąsto ir svarsto labai savitai, taip, kaip norėtusi jiems; dažnai dar ir priekaištaujama kunigui. Tai opus klausimas: ar ne per daug tikimės iš kunigų, jei patys tik minimaliai galime įgyvendinti jų prašymus? Pagalvokime, kas yra Bažnyčia mūsų tikėjimo kelionėje. Labai svarbūs pozityvūs lūkesčiai. Tikroji kunigystės esmė – tai buvimas kartu, pasitikėjimas, jautrumas, meilė ir užuojauta. Apibendrinamas katechezė kun. Gediminas

Tamošiūnas įterpė palaimintojo mintis: „Sakau visiems – būkite galų gale kuo norite, tačiau prašau – turėkite širdį, su meile rūpinkitės žmonių reikalais.“

Šv. Mišių pradžioje vyskupas Rimantas Norvila pasveikino įvairių konfesijų vienuoles, padėkojo broliams marijonams už šių dienų tarnystę, pasidžiaugė į baziliką atvykusiais kunigais, priminė, kad šiandien yra švenčiama ir vyskupo namų – katedros šventė. Homiliją kunigas Gediminas Tamošiūnas pradėjo primindamas, kad Jėzus Bažnyčią pastatė ant uolos – Petro, ir jokios audros jos nenugalės. Esmė ne pašaukimas, bet krikščionybė, kelionė su Dievu – tai tikėjimas, viltis ir meilė. Tik šių patirčių paliesti mes sužinome, kas yra Dievas.

Po šv. Mišių, kaip kasdien, susibūrę Palaimintojo Jurgio Matulaičio koplyčioje, maldininkai kalbėjo Palaimintojo litaniją, meldėsi už Tėvynę bei prašė Dievo, jog palaimintasis Jurgis kuo greičiau būtų paskelbtas šventuoju. Jautriai ir nuoširdžiai skambėjo giesmė Marijai, kurią giedojo Lazdijų Šv. Onos bažnyčios choras (vargonininkas Tomas Bernatavičius).

Liepos 11-ąją atlaiduose melstasi už ligonius ir neįgaliuosius, gydytojus ir visus slaugytojus, tuos, kurie rūpinasi ligoniais. Ramygalos Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios klebonas g. kanauninkas Edmundas Rinkevičius savo katechezėje apžvelgė, kokie pavojai mūsų laukia tikėjimo kelyje. Ieškodami lengvesnių kelių, kelių be Kristaus, greitai papuolame į blogas situacijas. Šiandien daug pasirinkimų, ir žmogus dažnai nesuvokia, ką pasirenka. Didžiausias blogis, kai žmogus gyvena nuodėmės tamsoje. Kasdien pasaulyje girdime apie blogį – nuodėmės padarinį. Išgelbėti gali tik tikėjimas ir meilė. Gydo atgaila, malda, pasninkas. Labai svarbu atleisti sau ir mylėti save, sugrįžti prie gyvojo vandens šaltinio – Jėzaus. Tikėdami turime viltį net juodžiausiomis gyvenimo minutėmis. Kunigas egzorcistas užsiminė ir apie kitą šių dienų priešą – įvairiausias priklausomybes ir jų plitimą. Atsikratyti jų galima tik padedant Dievui; galima viskas, tik reikia labai norėti.

Šv. Mišias celebravo Vilkaviškio vyskupijos ganytojas Rimantas Norvila, koncelebravo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, generalinis vikaras Gintautas Kuliešius, Vilkaviškio ir kitų dekanatų kunigai. Be marijampoliečių, meldėsi piligrimai iš Druskininkų, Panaros *Pilnų namų* bendruomenės, Kauno, Vilniaus. Puikiai giedojo Vilkaviškio katedros choras, vadovaujamas Sauliaus Bieliūno.

Homilijoje kan. Edmundas Rinkevičius paminėjo savo ryšį ir pažintį su palaimintuoju ir stebuklingus pagijimus, patirtus pažįstamų kunigų. Taip pat sakė, kad dabar, mūsų dienomis, kai dažnas sužeidžiamas neatsargaus ar nedoro poelgio, apkalbų, neigiamų vertinimų, labai svarbu atleisti už skriaudas, net už padarytus nusikaltimus. Pirmoji atleidimo vieta – gimtieji namai, juose turi būti mokomasi atleisti. Antroji – darbovietė, nes čia praleidžiama daug laiko. Tobulumo kartelė krikščionims yra labai aukšta: atleisti reikia ne 7, bet 77 kartus; krikščionys turi pavyzdį – Jėzų Kristų. Jėzus mums trokšta laisvės, o tai ir yra atleidimas.

Liepos 12-oji – liturginė Palaimintojo Jurgio Matulaičio diena, ją šventė Marijampolės dekanato tikintieji ir jaunimas, susirinkęs iš įvairių parapijų. Per katechezę tėvas Kęstutis Brilius MIC analizavo jaunimo ir vyresniųjų santykį, kalbėjo apie kiekvienos kartos idealus. Labiausiai vilioja tos žvaigždės, kurios naujai užteka; jaunimo kely daug žiburių, bet labiausiai akį traukia naujai užsižiebę, kurie parodo naujas viršūnes sporto, kultūros, meno srityje. Mums norisi at-

kaltojo Prasidejimo bažnyčios pasitiko jaunimo choras. Iškilmingai, su džiugia pagarba įnešti į bažnyčią, PJD simboliai pastatyti kairėje ir dešinėje altoriaus pusėse. 18 val. mons. Vytautas Kadys aukojo šv. Mišias už pasaulio jaunimą. Šv. Mišių pabaigoje nusidriekė ilga eilė: pagerbti kryžiaus ėjo visi buvę bažnyčioje – tiek maži, tiek jauni, tiek vyresnio amžiaus žmonės. Po šv. Mišių pasilikta valandos adoracijai. Vėliau parapijos klebonas kun. Vytautas iš-tvermingiausias pakvietė į klebonijos kiemelį; vaišino gira, pica ir humoru.

Liepos 26 d. Pasaulio jaunimo dienų kryžių ir ikoną prie Šiaulių katedros pasitiko Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir katedros kunigai. Katedroje PJD kryžiaus ir ikonos kelionę Šiaulių vyskupijoje organizavęs Jaunimo centro vadovas kun. Arūnas Jankauskis pristatė trumpą PJD simbolių istoriją. Maldai vadovavo Šiaulių ganytojas. Šeštadienio vakarą prasidėjo Kryžių kalno atlidų vigilija. 19 val. Pasaulio jaunimo dienų kryžius buvo nešamas apmąstant Kryžių kalne Kristaus Kančios stotis. Buvo meldžiamasi už jaunimą, šeimas, taip pat už Šventąją Žemę ir Ukrainą.

Sekmadienį, liepos 27 d., piligrimai, vadovaujami Šiaulių vyskupo, Pasaulio jaunimo dienų kryžių iš katedros nešė į Kryžių kalną. Kryžiaus keliui aplink Kryžių kalną vadovavo vysk. Eugenijus Bartulis. Po šv. Mišių Kryžių kalne PJD kryžius ir jį lydintis Marijos *Salus Populi Romani* paveikslas perduotas Latvijos jaunimui.

Lietuvoje lankėsi *Degančio krūmo brolijos* atstovai

Liepos 16 d. Kryžių kalne lankėsi *Degančio krūmo brolijos* atstovai. *Degančio krūmo brolija* yra JAV vienuolės pranciškonės misionierės s. Stefen 1982 m. įkurta tarptautinė apaštalavimo ir užtarimo už Bažnyčią misija. Šios brolijos šakos įvairiose pasaulio šalyse įsikūrusios kaip tikinčiųjų asociacijos. Brolijos nariai artimai bendradarbiauja

su vietos ordinarais ir dvasininkija, tarnaudami Dievo tautai Bažnyčioje savo šalyse kaip Dievo Meilės misionieriai per užtarimo maldą. Jie kviečia visas Bažnyčios grupes jungtis ir kartu šlovinti Viešpatį Jėzų bei užtarti daugybę Šventosios Dvasios apraiškų visoje Katalikų Bažnyčioje.

Degančio krūmo brolijos atstovai iš įvairių šalių jau keletą metų tarptautinėse užtarimo piligrimystėse meldžiasi už vietos Bažnyčias aplankomose šalyse. Šiomet liepos mėnesį ši brolija meldėsi Lietuvoje ir Lenkijoje.

Kryžių kalne juos pasitiko Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pranciškonų vienuolyno prie Kryžių kalno koplyčioje jis aukojo šv. Mišias. Koncelebravo pranciškonai kun. Mykolas Marija Letkauskas OFM ir kun. Ramūnas Mizgiris OFM.

Sakydamas pamokslą Šiaulių vyskupas išryškino brolijos tarptautiškumą bei maldos misiją. „Dėkojame, kad šiandien meldžiatės už mūsų tėvynę Lietuvą“, – sakė ganytojas. Vyskupas prisiminė ir savo tarptautines keliones. Grupelė iš Rytų Afrikos priminė kopimą į Tanzanijoje esantį Kilimandžaro kalną. Šis kalnas, pasak ganytojo, vadinamas pasaulio altoriumi. „O mes šiandien dvasia kopiname į Karmelio kalną“, – sakė vyskupas, primindamas Švč. M. Marijos Škaplierinės, Karmelio kalno Karalienės, iškilmes. Ganytojas linkėjo brolijai taip liepsnoti, kad užsidegtų visos pasaulio širdys.

Po šv. Mišių *Degančio krūmo brolijos* nariai meldėsi už Šiaulių vyskupą. Atsišveikinę su ganytoju, svečiai iš Kenijos, Japonijos, Meksikos, JAV, Olandijos, Indijos, Airijos, Gvinėjos ėjo apžiūrėti Kryžių kalno. Liepos 16 d. vakare Šiluvos bazilikoje surengta nakties vigilija Bažnyčios Lietuvoje intencija. Liepos 17 d. vakare Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje aukotos šv. Mišios ir susitiktą su tarptautinės *Degančio krūmo brolijos* įkūrėja s. Stefan.

-irat-

kreipti jaunimo dėmesį į senąsias žvaigždes (Linkolną, Čerčilį, Sokratą, Ciceroną...), bet jaunimas vardija savašias. Sunku rasti bendrą žvaigždę, kad ji būtų vienodai svarbi ir reikšminga visoms kartoms. Vienintelė tokia žvaigždė yra Dievas, ryšys tarp kartų.

Šv. Mišias celebravo Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, koncelebravo Vilkaviškio vyskupijos ganytojai ir įvairių dekanatų kunigai, daugiausia Marijampolės dekanato. Diena paženklinta retu ir garbiu jubiliejumi – kunigas Vaclovas Aliulis MIC šventė kunigystės 70-meį. Toks jubiliejus atskleidžia kunigystės reikšmę. Paprašytas Vilkaviškio vyskupijos hierarchų, jubilias homilijoje kalbėjo apie savo gyvenimą, nuo piemenuko iki garbingo ir nusipelnusio kunigo. Jo kuklioje ir santūrioje kalboje ne kartą skambėjo žodžiai *nevertas, nepelnyta, ne viską padariau ir t. t.* Kunigas trumpai pristatė svarbesnius savo darbus vertimo ir redagavimo srityje, kalbėjo apie tai, kad du kartus jį verbavo sovietai, bet Dievo ir gerų žmonių valia pavyko to išvengti. Galima buvo ramiai dirbti, nes valdžia buvo susirūpinusi *žaiبولaidžiais* kunigais Svarinsku, Zdebskiu. Baigdamas kunigas sakė, kad kiekvienos dienos malda stiprina, suteikia jėgų ir malonių iš Viešpaties. „Jei taip darysite, į jūsų gyvenimą ateis daug gerų dalykų“, – užtikrino kunigas Vaclovas.

Po šv. Mišių nuo 14 val. bazilikos šventorių užplūdo jaunimas, įvairių Lietuvos parapijų atstovai rinkosi švęsti Jaunimo dienos.

Liepos 13-oji, pagrindinė iškilmių diena, skirta šeimai, prasidėjo Švč. Sakramento adoracija Pal. Jurgio Matulaičio koplyčioje. Susikaupę tikintieji meldėsi rožinio malda. Tadien melstasi už sužadėtinius, darnias ir iširusias šeimas, vaikus ir visus tarnaujančius šeimų sielovadoje.

Katechezę kunigas Vytautas Brilius MIC pradėjo palygindamas šeimą su namo pamatu, pagrindu, ant kurio statomos kitos namo dalys. Meilė žmogų atveda į šventumą, o šeima yra meilės vieta. Meilė uždega tai, kas gražiausia. Susitinka du žmonės, sušvinta nuo meilės, sukuria daugiau žiburiukų, taip plečiasi žmonija. Jėzus atnešė į pasaulį šviesą ir tiesą. O tiesa yra ta, kad esame sukurti pagal Dievo paveikslą, bet savimeilė, pavydas gesina Dievo šviesą mumyse. Išgelbėti gali tik meilė, meilė ir šeima. Deja, daugelis mūsų jaunavedžių neturi tinkamo pamato, paviršutiniškai vertina Santuokos sakramentą.

Pradėdamas šv. Mišias Vilkaviškio vyskupas ordinaras Rimantas Norvila pasveikino apaštališkąjį nuncijų Pedro Lopez Quinatana, arkivyskupą emeritą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, arkivyskupą metropolitą Sigitą Tamkevičių SJ, visus vyskopus ir kunigus, susirinkusius koncelebruoti šv. Mišių. Kreipdamasis į tikinčiuosius, piligrimus, *Marijos radijo* klausytojus vyskupas pasidžiaugė palaimintajam Jurgiui skirta savaite, atlaidais, į kuriuos šiais metais plūdo daug piligrimų, ir pakvietė šv. Mišioms vadovauti kardinolą A. J. Bačkį, kuris sakė ir homiliją. Kardinolas paprašė visų melstis, kad Dievo vaikų laisvė išsaknytų mūsų gyvenime. „Šiandien mūsų visuomenė sunkiai serga, nes šeima pasiligojo, o jei neliks stiprių šeimų, visuomenė išsigims. Kiekvienas esame atsakingas už visuomenės gyvenimą. Mes, ganytojai, ypač atsakingi už visuomenės gyvenimą, paklauskime savęs, ar esame geri dvasios tėvai? Visi drauge su palaimintuoju tėvu Jurgiu turime muštis į krūtinę ir melsti, kad Dievas atleistų visas mūsų kaltybes, išsišokimus, ir prašyti ištaisyti klaidas ir prasižengimus. Palaimintasis kvietė vienybėn, į Bažnyčios veiklą įtraukti kuo platesnius pasauliečių būrius. Tai yra išsisa jo programa Bažnyčiai, nelengva programa, todėl turime prašyti Mergelę Mariją lydėti ir

globoti mūsų bendruomenes, lydėti ten, kur gyvena vieniši žmonės, lydėti mus taip, kaip Ji lydėjo ir globojo Ją mylintį ir gerbiantį palaimintąjį. Kad džiaugsmas pasklistų po visą žemę ir nė vienam pakraščiu netrūktų Jos šviesos“, – sakė kardinolas.

Labai simboliška, kad šeimos su vaikais atnešė prie altoriaus Eucharistinę duoną ir vyną. Po palaiminimo sveikinimo žodį tarė apaštališkasis nuncijus. Iškilmės baigėsi tradiciškai – agape vienuolyno kiemelyje. Grojo Jungėnų kaimo kapela, nors lynojo, bet susirinkusieji vaišinosi, sukosi poros.

-vmick-

Kryžių kalno atlidai

Liepos 26–27 d. Kryžių kalne vykę tradiciniai atlidai šiemet sutapo ir su Pasaulio jaunimo dienų kryžiaus buvimu Šiaulių vyskupijoje. Liepos 12 d. Lietuvos jaunimas Pasaulio jaunimo dienų kryžių ir Dievo Motinos ikoną perėmė iš Baltarusijos jaunimo, nuo tada kryžius dvi savaites keliavo per Lietuvos vyskupijas. Penktadienį, liepos 25 d., kryžių ir ikoną pasitiko Šiaulių vyskupijos jaunimas. Po pagerbimo Šiaulių katedroje šeštadienio vakarą Jaunimo dienų kryžius buvo nešamas Kryžiaus kelyje aplink Kryžių kalną. Kryžiaus keliui vadovavo vysk. Eugenijus Bartulis. Buvo meldžiamasi už jaunimą, šeimas, taip pat už Šventąją Žemę ir Ukrainą. Kryžiaus kelias šeštadienio vakarą baigtas prie koplytėlės, kur popiežius Jonas Paulius II, lankydamasis Lietuvoje, aukojo šv. Mišias. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis šią dieną pavadino istorine, nes, praėjus lygiai trisdešimčiai metų po to, kai popiežius padovanojo pasaulio jaunimui kryžių, jis meldžiantis apneštas aplink Kryžių kalną.

Liepos 27-ąją, pagrindinę atlidų dieną, prasidėjo piligriminis žygis iš Šiaulių katedros į Kryžių kalną. 15 val. aukotos šv. Mišios. Eucharistijai vadovavo apaštališkasis nuncijus arkiv. Pedro Lopez Quintana, koncelebravo Lietuvos ir Latvijos vyskupai: Vyskupų Konferencijos pirmininkas Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ ir vyskupas augziliaras Genadijus Linas Vodopjanovas OFM, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, taip pat benediktinų abatas, Šiaulių vyskupijos kunigai.

„Ką reiškia kryžius? – sakydamas homiliją klausė Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. – Romos imperijos laikais kryžius buvo atpažįstamas kaip kankinimo ir žudymo įrankis. Tačiau įsikūnijusio Dievo Sūnaus mirtis dėl mūsų nuodėmių suteikė šiam ženklui naują reikšmę.“ Toliau homilijoje arkivyskupas kvietė pamąstyti apie šeimų kryžius ir kryžių šeimos gyvenime. Kryžius, pasi-aukojamos meilės ženklas, yra esminis santuokoje ir šeimos gyvenime. Kristaus meilė mus veda kuriant šeimas, auginant vaikus, ji stiprina ryšius tarp šeimos narių ir skatina šeimas liudyti Dievo meilę visuomeniniame gyvenime. Kryžius šeimoje taip pat byloja, kad ten, kur yra nuodėmė, Kristaus meilė gali sugrąžinti gyvenimą. Kryžiaus nešimas ir mirtis sau šeimoje tampa ypač aktualūs, kai į namų židinį ima veržtis mirties kultūros ženkliai – abortai, eutanazija. Turime nešti vieni kitiems Kryžiaus slėpinyje mums parodytą pasiaukojamą meilę ir ja dalytis tarpusavyje. Taip šeima išliks gyvybės lopšys ir gyvybės saugotoja.

Dalį savo homilijos arkivyskupas Gintaras Grušas skyrė kelionę Lietuvoje užbaigiančiam Pasaulio jaunimo dienų kryžiui. Prieš trisdešimt metų ši kryžių

Gyvojo rožinio X kongresas

Rugpjūčio 3 d. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje buvo švenčiami Porciunkulės atlidai ir vyko Panevėžio vyskupijos Gyvojo rožinio X kongresas „Kad Jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“, skirtas Panevėžio vyskupijos Gyvojo rožinio draugijos įkūrimo dešimtmečiui ir Šeimos metams paminėti. Šventėje dalyvavo per tūkstantį Gyvojo rožinio narių – 400 iš Panevėžio miesto, daugiau nei 500 iš Panevėžio vyskupijos dekanatų ir 140 svečių iš Vilniaus, Jonavos, Lapių, Tytuvėnų ir Baisogalos parapijų.

Nuo ryto Eucharistinis Jėzus adoruotas Švč. Sakramente. Buvo meldžiamasi rožinio malda einant procesijoje aplink Panevėžio Kristaus Karaliaus katedrą ir sustojant prie 5 stotelių – pirmosios rožinio dalies Džiaugsmo slėpinių. Apmąstymus ir maldą vedė pirmasis Gyvojo rožinio dvasios vadovas kun. Andrius Šukys. Kiekvienas slėpinys buvo atskleidžiamas režisierės ir teologės Ingos Talušytės trupės atliekama misterija, per simbolius ir judesį vaizduojančia Jėzaus gyvenimo įvykius – Viešpaties angelo apreiškimą apie Įsikūnijimą, Marijos apsilankymą pas šv. Elzbietą, Jėzaus gimimą, paaukojimą ir atradimą šventykloje.

Skambant varpams, antrą kartą apie bažnyčią einant Eucharistinėje procesijoje, Viešpats buvo pagerbiamas smilkymu, mergaičių beriamomis gėlėmis, Panevėžio Gyvojo Rožinio moterų choro ir kitų procesijos dalyvių giesmėmis, kurioms vadovavo Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčios vargonininkas Antanas Aleksandravičius.

Šv. Mišių aukai vadovavo vysk. Lionginas Virbalas SJ, koncelebravo vysk. emeritas Jonas Kauneckas, vyskupo generalvikaras Eugenijus Styra, Vilniaus Pilaiteis parapijos klebonas kun. Ričardas Doveika, Panevėžio vyskupijos Gyvojo rožinio dvasios vadovas kun. Remigijus Kavaliauskas, Kamajų, Duokiškio ir Salų parapijų klebonas kun. Andrius Šukys, Utenos dekanato Gyvojo rožinio

dvasios vadovas, Dievo Apvaizdos parapijos vikaras kun. Mangirdas Maasas, Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros administratorius kun. Eugenijus Troickis. Giedojo Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros choras, vadovaujamas vargonininko Antano Šauklio.

Per pamokslą vysk. L. Virbalas SJ sakė, kad žmogui būdinga ieškoti džiaugsmo. Šioje šventėje esame atgaivinami savanorių (ateitininkų, Katedros ir Panevėžio A. Lipniūno kultūros centro jaunimo) atnešamo vandens – tai pavyzdys, jog Viešpats duoda kaip atgailavą vėsų vandenį kaitroje. Ganytojas priminė Porciunkulės atleidų istoriją, kai šv. Pranciškus, norėdamas pasidalyti savo džiaugsmu atradus Dievą, 1216 m. paprašė popiežių Honorijų III įvesti atlaidus tikintiesiems, aplankiusiems Porciunkulės koplytėlę netoli Asyžiaus. Vyskupas kalbėjo apie rožinio malda, sujungiančią besimeldžiantį su Marijos ir jos sūnaus Jėzaus gyvenimais. Šiandien Marija, apie kurią rašoma, kad ji laikė visus įvykius savo širdyje, gali mums duoti trejopą pavyzdį: ji pastebėjo viską, kas susiję su Jėzumi; apmąstė ir įsigilino; gyveno tuo, ką iš Viešpaties patyrė. To paties atidumo mus moko rožinio malda, padedanti surinkti Dievo dovanas mūsų gyvenime.

Po šv. Mišių kun. Ričardas Doveika pusvalandžio trukmės konferencijoje pasidalijo savo įžvalgomis apie rožinio maldos prasmę žmonių gyvenime. Jis sakė: „Rožinio mylėtojuose atrandau tai, kas yra esmiškai būtina šiandienos laikų ir epochos katalikui – besąlyginės meilės liudijimą, gebėjimą šalia esantį mylėti ne už kažką, kaip esame daugelis išmokyti, bet mylėti už nieką. Mylėti už nieką yra šiandienos pasaulio ir epochos didysis iššūkis ir gilus sukrėtimasis. Rožinio nariai yra tie, kurie sugeba mylėti už nieką: melstis, mylėti ir tarnauti.“

Prelegentas kalbėjo apie rožinio maldos vaisių žingsnius: ši malda suburia žmones į Marijos vaikų šeimą, skatina prisiiinti maldos atsakomybę vieniems už kitus, šioje maldoje pašventinamas

šv. popiežius Jonas Paulius II patikėjo jaunimui nešti per visą pasaulį – kaip savo tikėjimo liudijimo ženklą ir priminimą visiems, iš kur ateina mūsų išganymas. Milijonai žmonių prisilietė prie šio kryžiaus ir jis tapo dideliu malonės šaltiniu bei Kristaus meilės liudijimo ženklu. „Prisilietimas prie šio ir kitų čia esančių kryžių, prie Kryžiaus slėpinio, teikvėpia mums jėgų liudyti tikėjimą tiems žmonėms, kurie nepatyrė beribės Kristaus meilės. Kryžius šiandien tebūna raktas, kuris atrakina užsidariusias širdis ir į jas įleidžia Kristų“, – baigdamas homiliją sakė Vilniaus arkivyskupas.

Apaštališkasis nuncijus arkiv. Pedro Lopez Quintana savo kalboje išryškino Kryžiaus reikšmę. „Nuo tada, kai atvykau į jūsų šalį, esu labai paliestas to gausumo Viešpaties ženklų, ypač kryžių ir kenčiančio Viešpaties atvaizdų, arba Rūpintojėlių, esančių daugybėje vietovių... Galima sakyti, jog kryžius turi labai ypatingą vietą jūsų istorijoje bei jūsų identitete... Kryžius visai tautai ir Bažnyčiai buvo Dievo tautos palaiminimo versmė, žmonių susitaikinimo ženklas. Jis davė prasmę ir vertę kančiai, ligai, skausmui. Ir šiandien, kaip praityje, kryžius palydi žmogaus gyvenimą. Kryžius yra meilės ir amžino gyvenimo Dieve ženklas“, – sakė arkiv. Pedro Lopez Quintana.

Po Mišių prie Kryžių kalno Pasaulio jaunimo dienų kryžių perėmė Latvijos jaunimas.

-Š, vr-

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose

Rugpjūčio 14–22 d. Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų atlaidai pagrindinėje Kaišiadorių vyskupijos šventovėje – Pivašiūnuose vėl tapo prasmingų susitikimų, pasidalijimo, atsinaujinimo ir maldos įvykiu. Pastaraisiais metais pastebėta, kad tarp atlaidų dalyvių vyrauja vyresnio amžiaus žmonės, todėl šiomet – Šeimoms metais – ypač daug dėmesio skirta, kad atvyktų daugiau jaunimo.

Rugpjūčio 9–12 d. Varkalėse vykusioje jaunimo stovykloje jaunuoliai klausėsi mokymų, katechezijų, mokėsi giesmių ir dalyvauti liturgijoje. Katalikiškų stovyklų ir piligrimysčių patirties turintys jaunuoliai dalijosi ja su pirmą kartą į tokius renginius atvykusiais jaunuoliais. Katechezėms buvo parinktos jaunimui pritaikytos temos apie maldą kelyje, patyčias dėl tikėjimo, draugystę iki santuokos ir kitos. Surengta Eucharistijos procesija kaimelio gatvėmis, į kurią įsitraukė taip pat ir vietiniai žmonės.

Stovyklos dalyviai rugpjūčio 12 d. patraukė pėsčiomis į Pivašiūnus. Piligrimai ėjo per Aukštadvarį, Onuškę ir Dusmenis, liudydami pakeliui sutiktiems žmonėms jaunystės veržlumą ir tikėjimo džiaugsmą. Stovyklos ir piligriminio žygio metu buvo galimybė anonimiškai raštu pateikti klausimus ir įmesti į dėžutę su užrašu „Klausk kunigo“. Žygio pabaigoje kunigai atsakė jaunimui į juos dominančius klausimus. Žolinės atlaidų išvakarėse jaunuosius piligrimus Pivašiūnuose pasitiko Kaišiadorių vyskupas ir tarė sveikinimo žodį. Džiugu, kad jaunimas atėjo į atlaidus ne kaip svečiai, bet buvo puikiai pasiruošę savanoriauti pagrindinę atlaidų dieną. Prie jų prisijungė ir iš Alytaus pėsčiomis į atlaidus atvykę piligrimai.

Rugpjūčio 15-ąją, pagrindinę atlaidų dieną, iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas. Kartu koncelebravo vysk. Juozas Matulaitis, vysk. Juozas Žemaitis ir vysk. Linas Vodopjanovas OFM, svečiai iš Magdeburgo vyskupijos kun. Bernhardas Scholzas ir kun. Gerhardas Nacht-

wei bei kiti kunigai. Pamaldose dalyvavo gausi Maltos ordino pagalbos narių grupė iš Drenšteinfurto (Vokietija). Per pamokslą vysk. J. Ivanauskas atskleidė Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų šventės prasmę, peržvelgdamas jos istorinį bei teologinį lygmenį, taip pat kvietė įvairiškai remti šeimas. Šv. Mišiose giedojo jungtinis Kaišiadorių vyskupijos parapijų choras, grojo karinis pučiamųjų instrumentų orkestras iš Alytaus. Po pamaldų svečiai buvo pakviesti į naujai suremontuotą Piligrimų centro pastatą, kuriame vysk. J. Ivanauskas apdovanojo labiausiai nusipelnusius Pivašiūnams asmenis ir palaimino agapės stalą.

Rugpjūčio 16-ąją švęsta Jaunimo diena. Į atlaidus susirinko daug jaunimo iš įvairių parapijų. Atvyko ir tarptautinės stovyklos dalyviai – jaunuolių iš Kaišiadorių vyskupijos, Magdeburgo vyskupijos (Vokietija) ir Kartachenos vyskupijos (Ispanija). Nuo 2011 m. Madride vykusių Pasaulio jaunimo dienų susidraugauta ir kasmet susitinkama su ispanų jaunimu. Jaunuoliai klausėsi kun. Mozės Mitkevičiaus katechezės apie apaštalo Pauliaus Himną meilei ir dalyvavo šv. Mišiose, kurioms vadovavo ir kuriose homiliją pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Atrodytų beveik neįtikėtina, tačiau jaunimas panorė organizuoti Eucharistijos procesiją aplink bažnyčią. Vyskupas tam džiugiai pritarė. Tai rodo, jog jauniems žmonėms svarbu gyvai išgyventi tradicinį pamaldumą. Nuoširdžiai bendrauta ir po šv. Mišių.

Rugpjūčio 17-ąją į atlaidus rinkosi gausus karitiečių būrys. Prieš pagrindines pamaldas *Caritas* savanoriai ir pagalbininkai klausėsi Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektoriaus mons. Žydrūno Vabuolo katechezės. Prelegentas pristatė *Caritas* istoriją, apžvelgdamas Šventojo Rašto mokymą, Bažnyčios tėvų ir teologų įžvalgas. Istorinis-teologinis požiūris peraugo į pasvarstymus, kokios *Caritas* organizacijos šiandien reikia Lietuvos Bažnyčiai. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo ir homilijos žodžiu į susirinkusiuosius kreipėsi vyskupas emeritas Juozas Matulaitis. Po pamaldų karitiečiai, kasmet garsėjantys svetingumu, pakvietė prie bendro agapės stalo. Visus linksmino Kaišiadorių aklujų ir silpnaregių draugijos kolektyvas „Volungėlė“.

Rugpjūčio 18-ąją, pedagogams skirtą dieną, Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centras pakvietė tikybos mokytojus bei katechetus išklausti viešnios Daivos Špinkuvienės liudijimo. Ji su šeima yra įsikūrusi prie Tiberiados bendruomenės ir praktikuoja tai bendruomenei būdingą dvasingumą. D. Špinkuvienė kalbėjo apie savo šeimos dvasinį gyvenimą kasdienybėje, Šventojo Rašto vietą šeimoje, kasdienybės iššūkius šeimai. Po pagrindinių šv. Mišių vysk. Jonas Ivanauskas susitiko su tikybos mokytojais, įteikė jiems kanoninius siuntimus, padėkojo už nuoširdų dalyvavimą katechetinėje Bažnyčios tarnystėje ir pakvietė nuleisti rankų ir toliau dirbti iš anksto rengiant jaunimą dalyvauti 2015 m. Lietuvos jaunimo dienoje Alytuje ir 2016 m. Pasaulio jaunimo dienoje Krokovoje.

Rugpjūčio 19-ąją, Ligonių, slaugytojų ir medicinos darbuotojų dieną, buvo prisiminti visi tie, kurie yra kamuojami ligų, bei medicinos personalas. Pamokslo metu Jiezno parapijos klebonas kun. Rolandas Bičkauskas atskleidė krikščionišką kančios ir ligos prasmę, kas ypač aktualu, nes visuomenėje vis pasigirsta balsų, siekiančių įteisinti eutanaziją. Būti kartu su ligoniu ir jį įvairiškai stiprinti reikia daug artimo meilės ir pasiaukojimo, todėl Dievo Motinos Marijos užtarimas, kuri Pivašiūnuose gerbiama kaip Nuliūdusiųjų Paguoda, čia labai praverčia.

Rugpjūčio 20 d. Kaišiadorių vyskupijoje yra viena iš atmintiniausių dienų. 1962 m. rugpjūčio 20 d. savo žemiškąją kelionę baigė Dievo tarnas arkivysku-

kasdienis gyvenimas. Tas, kas meldžiasi rožinio malda, tampa regimas daugybe gerumo darbų. Tai šeimų vienybės, vidinės ramybės, nuliūdusiųjų paguodos šaltinis, šiandienos pasaulio susvetimėjimo mūrų griovėjas, pasitikėjimo ir išminties mokykla, vilties kelias grįžtantiems, sugrįžusiųjų Dievop paguoda, o galiausiai – amžinybės palaima Dieve ir šventųjų būryje.

Panevėžio vysk. emer. Jonas Kauneckas perskaitė iškilmėse žadėjusio dalyvauti, bet dėl ligos neatvykusio g. kan., teol. dr. kun. Adolfo Fugelio iš Šveicarijos laišką, kuriame jis siunčia sveikinimus ir kviečia, kad liktume ištikimi Dievo Motinai su rožiniu rankose.

Katedros šventoriuje Rožinio draugijos jubiliejaus atminimui buvo pasodintas ažuoliukas. Panevėžio 5-osios gimnazijos parkelyje, didžiulių medžių paunksmėje, visus linksmino Miežiškių kultūros centro kapela „Rudenėlis“ ir Naujamiesčio kultūros centro Berčiūnų liaudiškos muzikos kapela „Sanžilė“. Nepaisant didelės kaitros, smarkiausiems užteko jėgų šokiams ir rateliams.

-lk-

Tytuvėnų bažnyčios ir vienuolyno 400 metų jubiliejaus

Rugpjūčio 17 d. Tytuvėnuose švęstas bažnyčios ir vienuolyno 400 metų iškilmingas jubiliejaus minėjimas prasidėjo 12 val. Tytuvėnų bažnyčioje šv. Mišiomis. Eucharistijai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Koncelebravo Kelmės klebonas dek. Arūnas Urbelis ir kun. Astijus Kungys OFM.

Sakydamas pamokslą Šiaulių ganytojas pasidžiaugė švente ir baigiamaisiais atstatymo darbais, restauruojamą bažnyčią poetiškai vadindamas „nuotaka, dar pasipuošusia veliumu“. Vėliau vyskupo žvilgsnis krypo į šventovės vidų – naująjį altorių, o nuo ten link dvasingumo ir tikėjimo svarbos.

Altorius, pasak vyskupo, šventovėje yra svarbiausia vieta, kur iš dviejų indų mus

maitina Viešpats. Šie indai – tai Viešpaties žodis ir Eucharistinė duona, teikianči stiprybės kasdienybėje bei rengianti amžinajam gyvenimui. Kalbėti apie dabartinio gyvenimo teikiamus iššūkius Šiaulių vyskupas pradėjo primindamas Evangelijos skaitinį. Skaudu motinai matyti demono apsėstą dukrą. Šiandien matome daug žmonių, dėl kurių tėvai lieja ašaras. Matome daug skaudžių įvykių, kuriuos sukelia apsvaigimas nuo alkoholio, narkotikų. Tikintys, anot vyskupo, supranta, kad didesnis tikslas žemėje yra pašlovinti Viešpatį. Mylėdami Viešpatį sugebėsime mylėti savo artimą. Nuostabus žmogaus gyvenimas tampa tada, kai visa širdimi jis pamilsta amžinąją Meilę. Ypač tai matome žvelgdami į šventųjų gyvenimus. Svarbiausias ganytojo duotas patarimas susirinkusiesiems, ypač tėvams, – padovanoti savo brangiausiems tikėjimo tiesą, perteikti ją su atsakomybe ir meile. Po Žodžio liturgijos Šiaulių vyskupas patėpė krizmos aliejais ir pašventino naująjį bažnyčios altorių.

Tytuvėnų bažnyčios ir vienuolyno ansamblis, išsiskiriantis didesniu nei įprasta Kryžiaus kelio stočių skaičiumi ir Kristaus laiptų koplyčia, garsus ne tik Šiaulių vyskupijoje, bet ir didžiai vertinamas visoje Lietuvoje. Tad į šventę atvyko daug garbių svečių. LR prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinius jubiliejaus proga perskaitė Šiaulių vyskupijos kancleris Evaldas Alūza. Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius Tytuvėnų šventovę vadino gražiu tikėjimo ir pilietiškumo pavyzdžiu. Jubiliejaus minėjime taip pat dalyvavo Seimo narys Kęstutis Masiulis, Kelmės rajono meras Vaclovas Andrulis, Tytuvėnų seniūnas Romas Čerkauskas. Brolis Astijus, paminėjęs svarbiausius su vienuolynu susijusius istorinius įvykius bei jų reikšmingumą, padėkojo parapijai klebonui Rimantui Žaromskui.

Po vyskupo palaiminimo prasidėjo meninė programa. Smuiku grojo Karalienės Mortos premijos laureatė Gintė Grigaitytė. Naują knygą „Tytuvėnų bažnyčia ir vienuolynas, 400 metų“ pristatė

pas Teofilus Matulionis. Pivašiūnuose tą dieną melsta dvasinių pašaukimų, taip pat gilintasi į arkivyskupo Teofiliaus gyvenimo auką. Per pastaruosius metus Romoje į priekį pasistūmėjo Dievo tarno beatifikacijos byla, o Kaišiadorių parapijoje išikūrė Teofiliaus Matulionio maldos grupelė. Grupelės veikla jau plinta ir į kitas parapijas. Tikimasi, kad Viešpats greitai leis sulaukti arkivyskupo Teofiliaus beatifikacijos, bet kol kas turime patys tam ruošti – gilintis į Teofiliaus gyvenimą ir ta intencija melstis.

Nors Dzūkija negarsėja žemdirbyste, tačiau rugpjūčio mėnuo įpareigoja melstis už duonos augintojus – žemdirbius, kurie tą mėnesį mažiausiai turi laiko melstis ir dalyvauti atlaiduose. Rugpjūčio 21-ąją Pivašiūnuose švęsta Žemdirbių ir bendruomenių diena. Pamokslu metu Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius kalbėjo apie Dievo Motiną kaip apie bendruomenės Moterį, kuri kartu su apaštalais meldėsi Aukštutiniame kambaryje laukdama Šventosios Dvasios.

Žolinės atlaidus vainikavo rugpjūčio 22 d. liturginiame Bažnyčios kalendoriuje minima Švč. M. Marijos Karalienės šventė. Tą dieną Pivašiūnus užplūdo Gyvojo rožinio draugijos ir kitų įvairių maldos grupių nariai. Rožinio mylėtojai, atvykę įvairiu transportu, pasiryžo bent keletą kilometrų eiti pėsčiomis meldamiesi rožinio malda, kad galėtų labiau išgyventi piligrimystės džiaugsmą. Vysk. J. Ivanauskas dėkojo maldos grupėms už malda, kuri įvykdo tai, kas neįmanoma. Prieš keletą metų Kaišiadorių vyskupijoje atkurta Gyvojo rožinio draugija šiuo metu yra pati gausiausia maldos grupė, turinti savo narių beveik kiekvienoje parapijoje.

Paskutinę atlaidų dieną dėkota Dievui už per Mergelės Marijos užtarimą patirtas malones.

-kaj-

Žolinės atlaidai Krekenavoje

Rugpjūčio 14–21 d. Žolinės atlaidai švęsti Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bazilikoje. Rugpjūčio 15-ąją, pagrindinę atlaidų dieną, buvo minimos bazilikos paskelbimo 3-iosios metinės. 10 val. Mišių aukai vadovavo ir pamokslą pasakė apašt. prot. Bronius Antanaitis. Koncelebravo Krekenavos alt. kan. Petras Budriūnas. Po šv. Mišių apašt. prot. Br. Antanaitis vadovavo rožinio malda. 11 val. Krekenavos miestelio aikštėje vyko pučiamųjų orkestro koncertas.

Sumos iškilmės bazilikoje pradėtos giedama Švč. M. Marijos litanija. Panevėžio vyskupas ordinaras Lionginas Virbalas SJ pasveikino gausiai susirinkusius maldininkus – ir esančius bažnyčioje, ir į ją netilpusius. Šv. Mišių aukai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, koncelebravo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas ir 7 kunigai. Dar keletas kunigų bažnyčioje ir šventoriuje klausėsi išpažinčių. Iškilme darniais, skambiais balsais papuošė Biržų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios sumos ir „Viktorijos“ chorai, vadovaujami vargonininkės Viktorijos Morkūnienės, giedoję W. A. Leonardo *Mišias Es-dur*. Arkiv. S. Tamkevičius SJ pašventino žmonių atsineštus žolynus ir šoniniame bazilikos altoriuje naują paveikslą šv. Jonui Pauliui II atminti (dail. Aušra Ratkevičienė) melddamas, kad tikintieji šventojo popiežiaus užtarimu sulauktų Dievo malonių šiame ir amžinajame gyvenime.

Per pamokslą arkiv. S. Tamkevičius SJ sakė, jog Žolinės dieną apmąstome Švč. M. Marijos išaukštinimo slėpinį – jos paėmimą į dangų su siela ir kūnu. „Šventajame Rašte randame dvi moteris, kurias Kūrėjas buvo vienodai apdovanojęs: tai pirmoji žmonijos motina Ieva ir mūsų Gelbėtojo Motina Marija. Abi jos turėjo nuodėmės nepažeistą prigimtį ir nemirtingumo dovaną. Turėjo ir laisvę klausyti Dievo arba abejoti Jo meilės planu. Tobulas klusnumas Dievui Mariją išaukštino iki dangaus, o neklusnumas Ievą nužemino iki kančios ir pavergimo. <...> Turint laisvę, žemėje galima kurti rojų, bet ja neatsakingai naudojantis, galima tapti panašiams į demonus. Dabartinis feministinis judėjimas bando išgelbėti moterį, kovodamas už jos teises, tik, gaila, užmiršta, kad svarbiausias ir vienintelis išsigelbėjimo kelias tiek moteriai, tiek vyrui yra tobulas klusnumas Dievui, ir kito kelio nėra. Kiekvienas iš mūsų esame laisvi rinktis Ievos ar Marijos kelią, o mūsų gyvenimo vaisiai bus tokie, kokį kelią pasirinksi. <...> Prašykime į dangų paimtąją Švč. M. Mariją, kad turėtume dieviškos išminties ir drąsos visuomet rinktis jos kelią. Prašykime Švč. M. Mariją, kad mūsų politikai, Seimo nariai turėtų išminties ir drąsos atmesti gundymą priimti Eutanazijos įstatymą, galintį atverti kelią nepageidaujamų kenčiančių ligonių ar neįgalių vaikų žudymui“, – kvietė ganytojas.

Šv. Mišių pabaigoje vyko Eucharistijos procesija. Atrodo, pati gamta kantriai laukė, kol Švč. Sakramentas bus apneštas aplink baziliką ir įneštas vidun, o tada pasipylė stipri liūtis, paraginusi gausesnį būrį tikinčiųjų grįžti į bažnyčią ir ilgiau pasimelsti. Po šv. Mišių maldininkai savo asmeninius prašymus Švč. M. Marijai išreiškė pagal seną tradiciją eidami keliais aplink altorių, kuriame įkeltas šimtmečius gerbiamas stebuklais garsėjantis Krekenavos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas. Krekenavos Švč. M. Marija vadinama Malonių Versme: apie patirtas malones ir sugrąžintą sveikatą liudija votai – padėkos ženklai prie paveikslo.

Kaip dažniausiai įprasta per Žolinės atlaidus, lietui nuplovus gamtą, aikštelėje prie bazilikos tęsėsi šventinė programa. Naujai išleista knyga „Krekenava laiko tėkmėje“ pristatė jos sudarytoja Saulutė Genovaitė Markauskaitė. Trejus metus rengtame 750 puslapių apimties leidinyje surinkta 500 nuotraukų, 100 autorių apimantys daugiau nei 100 metų laikotarpį prisiminimai apie Krekenavą ir jos apylinkių esamus ar jau išnykusius kaimus, jų žmones, istorijos įvykius. Scenos primadona Judita Leitaitė ir dvi jaunos atlikėjos – solistė Emilija Dačinskaitė ir smuikininkė Paulina Daukšytė bei akompaniatorius Jurijus Suchovas surengė šiltą ir nuoširdų koncertą. Visą dieną veikusioje tautodailininkų ir amatininkų mugėje buvo galima išgyti skanumynų ir lauktuvių.

Vakarines šv. Mišias aukojo Krekenavos bazilikos klebonas kun. dr. Gediminas Jankūnas. Per pamokslą jis kalbėjo, jog mes vieni kitus sveikiname įvairiomis progomis, o Žolinės dieną sveikiname Švč. M. Mariją, labiausiai iš žmonių išaukštintą danguje. Marija trokšta, kad mes visi ten susitiknime. Todėl turime stengtis mylėti Dievą ir artimą, kad Viešpats galėtų ir mus apdovanoti savo artima draugyste.

-Ik-

Žolinė Pažaislyje

Rugpjūčio 15-ąją, Lietuvos Šv. Kazimiero kongregacijos seserys, kaip ir kasmet, pakvietė į Pažaislį švęsti Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Žolinės) atlaidų. Iškilmingos šv. Mišios – joms vadovavo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas – Pažaislio vienuolyno kiemelyje priešais Švč. Mergelės Marijos

jos sudarytojai prof. hab. dr. Alfonsas Motuzas ir dr. Liepa Gričiūtė-Šverbienė. Pilna bažnyčia sulaukė kvapą klausėsi maestro Virgilijaus Noreikos ir vargonininkės Jurgitos Kazakevičiūtės koncerto „Istoriniam vargonams 250 metų“. Taip pat pasiūlyta nedidelė ekskursija po vienuolyną, kur buvo pristatyta bažnytinio paveldo paroda. Šventę vainikavo 16 val. prasidėjęs koncertas „Kad laimė lietūsi ant jūsų“.

-irat-

Prel. Pr. Gaidos-Gaidamavičiaus mirties metinės

Liepos 13 d. Kaišiadorių katedroje už prelatą Praną Gaidamavičių-Gaidą mirties metinių proga šv. Mišias celebravo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, koncelebravo Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, vyskupijos generalvikaras mons. dr. A. Jurevičius. Mišiose dalyvavo mirusiojo artimieji ir bičiuliai. Prel. Pranas Gaidamavičius Gaida mirė 2013 m. liepos 24 d., palaidotas prie Kaišiadorių katedros.

Pranas Gaidamavičius gimė 1914 m. sausio 26 d. Kiauklių parapijoje, Širvintų rajone, Kaišiadorių vyskupijoje. 1937 m. gegužės 22 d., baigęs Kauno kunigų seminariją ir Teologijos fakultetą Kaune, buvo įšventintas kunigu. Jau pirmaisiais kunigystės metais aktyviai dalyvavo Lietuvoje veikusių katalikiškų organizacijų – angelaičių, ateitininkų ir pavarininkų – veikloje, bendradarbiavo katalikiškoje spaudoje, dalyvavo mokslinėse ekspedicijose rinkdamas žodžius Lietuvių kalbos žodynui, Tautosakos institutui užrašinėjo pasakas.

1940 m. kartu su buvusiu katalikiško žurnalo „Šaltinis“ redaktoriumi K. Čibiru ir kitais to meto Lietuvoje žymiais katalikų veikėjais pasitraukė į Vokietiją. Apsistojo Gleisgarbeno pabėgėlių stovykloje, vėliau Vestfalijos Miunsteryje ėjo vienuolyno kapeliono pareigas, studijavo Freiburgo universitete, apgynė disertaciją religijos filosofijos bei psichologijos tema „Religinis žmogaus nerimas“.

1946 m. išvyko į Belgiją. Dėstė Liuvono universitete ir savo veikla praturtino vietos lietuvių gyvenimą. 1950 m. išvyko į Kanadą. Dėstė Mont-Laurier kunigų seminarijoje ir Toronto universitete, dirbo vietos sielovadoje. Čia rado palankią dirvą ir žurnalisto, švietėjo veiklai – buvo pakviestas į lietuvių savaitraštį „Tėviškės žiburiai“, kurį iki 1961 m. redagavo žymus lietuvių istorikas dr. A. Šapoka. Tapo ilgamečiu šio savaitraščio redaktoriumi.

1987 m. Pranui Gaidamavičiui suteiktas Popiežiaus garbės prelado titulas. Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, jis asmeninėmis ir surinktomis lėšomis rėmė Bažnyčios veiklą Lietuvoje – daug prisidėjo Kaišiadoryse statant Adomo Jakšto spaustuovę, tėviškėje Kiaukliuose atstatant po karo sudegusią bažnyčią. Taip pat garsino Kaišiadorių vyskupo Dievo tarno Teofiliaus Matulionio asmenį – parengė ir išleido Romoje biografinį veikalą „Nemarus mirtingasis“; vėliau šį veikalą išleido vokiečių, ispanų ir portugalų kalbomis.

2010 m. prel. Pranas Gaidamavičius sugrįžo į Kaišiadorių vyskupiją ir apsigyveno vyskupijos administruojamuose namuose Aukštadvaryje, Trakų rajone. Už nuopelnus Lietuvai ir lietuvybės puoselėjimą emigracijoje apdovanotas ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didžiuoju kryžiumi ir kitais aukščiausiais Lietuvos Respublikos apdovanojimais.

Pranas Gaidamavičius rašyti pradėjo dar būdamas gimnazijos mokinys. Vėliau bendradarbiavo Lietuvos dienraščiuose „Rytas“, „XX amžius“, žurnaluose „Židinys“, „Naujoji Romuva“, savaitraštyje „Šaltinis“, taip pat išėivijos leidiniuose „Draugas“, „Ateitis“, „Aidai“ ir kituose. Reikšmingiausi jo veikalai – knygos: „Išblokštasis žmogus“ (1951 m.), „Milžinas, didvyris, šventasis“ (1954 m.), „Didysis nerimas“ (1961 m.) ir „Nemarus mirtingasis“ (vysk. Teofiliaus Matulionio biografija). Kūryba persmelkta krikščionišku egzistencializmu ir remiasi klasikine katalikiškąja filosofija.

-kgt-

Apsilankymo bažnyčia, prie Gražiosios Meilės Motinos atvaizdu papuošto altoriaus, prasidėjo 15 val., į jas gausiai susirinko kauniečiai ir miesto svečiai. Čia pat, vienuolyno kiemelyje, jie turėjo galimybę susitaikyti su Dievu atlikdami išpažintį – jų klausė miesto parapijose tarnaujantys Kauno I dekanato kunigai. Šv. Mišiose tradiciškai giedojo prof. Petro Bingelio diriguojamas Kauno valsstybinis choras bei solistai, kurie pasibaigus pamaldoms dar surengė Pažaislio muzikos festivalio koncertą, skirtą K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms paminėti – atliktas kompozitoriaus V. Bartulio „Taip, Donelaičiai“.

„Tai vilties, įkvėpimo šventė kiekvienam, kuriam gyvenimas – tai žengimas į dangų“, – sakė Žolinės dalyvius sveikindamas vysk. K. Kėvalas. Pasak ganytojo, pro dangiškosios Mergelės paveikslą, tarsi pro langą, žvelgiame į kitokią tikrovę, kuri dar tik ateina, mąstome apie slėpinį, kuris yra Danguaus karalystė. O vėliau pašventinti žolynai tikinčiųjų rankose, vasaros vaisiai, – tai simbolis Dievo dovanų, kurias gauname nepelnytai. Susirinkę į bendrą maldą tikintieji buvo paraginti melstis už brolius krikščionis, persekiojamus Irake bei kenčiančius Ukrainoje, taip pat šiais Šeimos metais prašyti ypatingos globos ir užtarimo šeimoms.

Vėliau homilijoje vysk. Kęstutis priminė Bažnyčios lobį – tikėjimo tiesas, kad Marija yra Dievo Motina bei paimta į dangų. Homilijoje pakviesta pažvelgti į Marijos, tobuliausios Kristaus mokinės, apaštalų Karalienės, tikėjimo kelionę. Marijos gyvenime ganytojas kvietė pamatyti, kas iš tiesų yra palaiminimas gyvenimui – tai krikščioniui būtinas išgyventi susitikimo su kitais, bendrytės, dalijimosi, nuolatinio Dievo garbinimo ir nuolankios širdies džiaugsmas. Mintis, kad esame Dievo vaikai, esame jo panorėti – tai žmogaus gyvenimo užtikrintumo pagrindas. Užbaigdamas homiliją vysk. K. Kėvalas linkėjo, džiaugiantis Švč. M. Marijos išaukštinimu, suteikti sau progą kuo dažniau pakelti akis į dangų, pamąstyti apie mylintį dangaus Tėvą, Jam padėkoti, išgyventi vilties, padrašinimo, paguodos patirtis.

Bendruomeninėje maldoje iškilmių dalyviai meldėsi už Bažnyčią, jos ganytojus, vedančius Dievo tautą į Pažadėtąją žemę, už nesaugumo, prievartos, priespaudos kamuojamus žmones, prašydami tėviškai laiminti ir šeimas, naujos gyvybės dovaną.

-kait-

Mirė mons. Alfonsas Svarinskas (1925–2014)

Liepos 17 dieną, eidamas 90-uosius metus, Vilniuje po sunkios ligos mirė monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Kun. A. Svarinskas gimė 1925 metų sausio 21 d. Kadrėnų kaime, Deltuvos valsčiuje, Ukmergės apskrityje. Pradžios mokyklą lankė Vidiškiuose (1–4 skyrius), Ukmergėje (5 skyrių) ir Deltuvoje (6 skyrių), vėliau įstojo į Ukmergės Antano Smetonos gimnaziją. Namuose auklėtas katalikiška patriotine dvasia Alfonsas 1942 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, ten besimokydamas įsitraukė į aktyvią pagrindžio veiklą.

Prasidėjęs antrajai sovietinei okupacijai, Alfonsas Svarinskas padėjo Didžiosios kovos apygardos partizanams spauda, maistu ir kitais jiems reikalingais dalykais. Po to, kai keletas suimtų partizanų tardymų metu išdavė jo įsitraukimą į pagrindinę veiklą, ir Alfonsas pajuto ypatingą sovietų saugumo pareigūnų dėmesį, jis 1946-aisiais, nebaigęs studijų seminarijoje, išėjo pas Didžiosios kovos apygardos 5-ojo bataliono partizanus, bendravo ir

su Vyčio apygardos Šarūno rinktinės partizanais. Aprūpindavo partizanus medikamentais, spauda, dokumentais.

1946 m. gruodžio 31 d. Kaune ties Vytauto bažnyčia buvo areštuotas ir pagal turimą sovietinio saugumo medžiagą apkaltintas kaip Šarūno rinktinės ryšininkas, tris mėnesius tardytas, žiauriai kankintas ir karo tribunolo nuteistas dešimčiai metų pataisos darbų stovykloje. Šį nuosprendį Alfonsas Svarinskas apskundė ir Maskvos įsakymu tribunolo sprendimas buvo panaikintas, tačiau po naujo tardymo ypatingasis pasitarimas (garsioji „trojka“) vėl nuteisė jį tokia pačia bausme – 10 metų darbo pataisos lageriu ir 5 metus be teisių. 1947–1956 m. kalėjo Intos ir Abezės (Komija, Rusija) lageriuose, dirbo naktiniu sargu, felčerių ligoninėje. Abezėje, Centrinėje lagerio ligoninėje, kartu su Alfonsu Svarinsku kalėjęs vyskupas Pranciškus Ramanauskas 1954 m. spalio 3 d. slapta išventino jį kunigu.

Į Lietuvą kun. Alfonsas Svarinskas grįžo 1956 m. ir buvo paskirtas atlikti praktiką Kulautuvoje. Kadangi dar nebuvo baigęs viso seminarijos kurso, jam liepta pasirengti moralinės ir dogminės teologijos egzaminams, o kol to nebuvo padaręs, negalėjo klausyti išpažinčių. Kun. Alfonsas rimtai pažiūrėjo į jam pavestą užduotį. Jo asmens byloje yra pranešimai apie baigtas vieno ar kito teologijos traktato studijas. Drauge aktyviai įsitraukė į sielovadinę veiklą, ypač skirdamas daug dėmesio darbui su jaunimu. Tai nepatiko saugumo pareigūnams, kurie vėl pradėjo persekioti jaunąjį kunigą. 1957 m. Kūčių vakarą Alfonsas Svarinskas sulaukė saugumiečių kratos. Tą kartą buvo paimta A. Šapokos „Lietuvos istorija“ ir kelios kitos knygos, išleistos dar nepriklausomoje Lietuvoje. 1958 m. sausio 15 d. buvo perkeltas į Betygalą eiti tas pačias praktikanto pareigas, tačiau saugumas ir ten nepaliko jo ramybėje. Vėl užkliuvo kunigo darbas su jaunimu. 1958 m. balandžio mėnesį, trečiąją Velykų dieną, Alfonsas Svarinskas vėl areštuotas ir nuteistas 6 metams už antimarksistinės, antisovietinės literatūros laikymą. Šį kartą Alfonsas Svarinskas kalėjo Mordovijos lageriuose. 1961 m. Alfonsą Svarinską už akių dar kartą nuteisė LTSR Aukščiausiasis Teismas, pripažindamas jį ypač pavojingu recidyvistu; dėl to jis buvo perkeltas į ypatingojo režimo kalėjimą, vadinamą „Akmeniniu maišu“.

1964 m. balandžio 12 d. Alfonsas Svarinskas buvo išleistas į laisvę ir grįžo į Lietuvą, tačiau 20 mėnesių negalėjo nei būti įregistruotas, nei dirbti kunigo darbo. Tuo metu jis gyveno Vilniuje, apie tai žinojo milicija, jį sekė saugumas, nuolat reikalavęs, kad jis išvažiuotų iš Lietuvos. Nors šių reikalavimų kunigas Alfonsas nepaisė, tą kartą saugumas jokių represijų nesigriebė.

1965 m. rudenį kunigas Svarinskas buvo paskirtas Mirosłavo Švč. Trejybės parapijos vikaru. Ten vėl pasikartoję tie patys saugumo priekaištai: darbas su jaunimu. Pats kunigas Alfonsas tuo metu jautėsi patenkintas savo darbu, tačiau 1970 m. spalio mėnesį sovietinio saugumo reikalavimu buvo perkeltas į Kudirkos Naumiesčio Šv. Kryžiaus Atradimo parapiją eiti vikaro pareigas. Ten darbavosi 9 mėnesius, žinoma, vėl apaštalaudamas tarp jaunimo, todėl, kaip rašo jis pats, 1971 m. vasarą „su triukšmu“ buvo perkeltas į Igliaukos Šv. Kazimiero parapiją administratoriumi, kartu aptarnaujant ir Patilčių Šv. Petro Išvadavimo parapiją. Igliaukoje suremontavo bažnyčią ir kleboniją. Nuo 1972 m. bendradarbiavo pagrindiniame leidinyje „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“.

1976 m. liepos 12 d. paskirtas Viduklės Šv. Kryžiaus parapijos klebonu. Ten vėl kvietė tikinčiuosius ginti religijos laisvę ir savo pilietines teises, rengė tikinčiųjų eisenas ir religines iškilmes, ugdė jaunimą, ypatingą dėmesį skyrė ko-

Mirė kunigas Arūnas Kazlauskas (1971–2014)

Liepos 28 d. staiga mirė Kaišiadorių vyskupijos kunigas Arūnas Kazlauskas, Skudutiškio ir Suginčių parapijų klebonas. Kun. A. Kazlauskas gimė 1971 m. rugpjūčio 31 d. Vytautavos parapijoje, Kaišiadorių vyskupijoje, Trakų raj. Mokėsi Panošiškių pradinėje mokykloje, vėliau Rūdiškių vidurinėje mokykloje. 1989 m. pradėjo studijas Kauno kunigų seminarijoje. 1994 m. rugsėjo 10 d. Arūnas Kazlauskas buvo išventintas diakonu Kaišiadorių vyskupijai ir paskirtas pastoraciniam darbui į Kaišiadorių parapiją.

1995 m. rugpjūčio 31 d. išventintas kunigu ir paskirtas Perlojos bei Nėdingės parapijų administratoriumi. 2002 m. skiriamas Čiobiškio parapijos administratoriumi, 2003 m. – Molėtų parapijos vikaru ir Skudutiškio parapijos administratoriumi. 2005 m. atleistas iš Molėtų parapijos vikaro pareigų ir skiriamas Skudutiškio parapijos klebonu bei Suginčių parapijos administratoriumi, vėliau – klebonu.

Neilgas Arūno Kazlauskos kunigystės kelias paženklintas rūpinimusi Bažnyčios reikalais ir silpna sveikata. Pastaruoju metu progresuojanti cukraligė ir įvairios širdies ligos vis dažniau apsunkindavo kunigišką tarnystę.

Laidotuvių šv. Mišioms liepos 30 d. Skudutiškio bažnyčioje vadovavo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, kartu koncelebravo vyskupas emeritas Juozas Matulaitis bei gausus kunigų būrys. Žemiškieji kun. Arūno palaikai atgulė Skudutiškio bažnyčios šventoriuje.

-Kš-

Mirė kunigas Pranciškus Venckus (1933–2014)

Liepos 30 d. po staigos ir sunkios ligos mirė kun. altaristas Pranciškus Venckus. Kun. P. Venckus gimė 1933 m. rugpjūčio 14 d. Budraičių kaime, Kelmės rajone, ūkininkų šeimoje. 1941 m. pra-

dėjo lankyti Adomaičių pradžios mokyklą (Pakražančio sen.), kurią baigė 1945 m. Nuo 1946 iki 1950 m. mokėsi Kražių gimnazijoje. 1952 m. turėjo atlikti būtiną tarnybą sovietų armijoje, iš kurios grįžęs 1955–1963 m. dirbo Šiaulių kelių statybos įmonėje ir tuo pačiu metu mokėsi Šiaulių neakivaizdinėje vidurinėje mokykloje. Ją baigęs, įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1968 m. gegužės mėn. 22 d. įšventintas kunigu.

Kun. Pranciškaus Venckaus tarnystė: 1968 m. paskirtas Žiežmarių parapijos vikaru; 1969 m. atleistas iš Žiežmarių parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Krikštėnų parapijos klebonu; 1973 m., paliekant Krikštėnų parapijos klebonu, paskirtas pastoraciniam darbui Širvintų parapijoje vikaro teisėmis; 1976 m. paliekant Krikštėnų parapijos klebonu, atleistas iš Širvintų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas aptarnauti Zibalių parapiją; 1976 m. atleistas iš Krikštėnų ir Zibalių parapijų klebono pareigų ir paskirtas Kirdeikių parapijos klebonu; 1985 m. atleistas iš Kirdeikių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Skudutiškio parapijos klebonu; 1999 m., sutikus Kaišiadorių vyskupui, įkardinuotas Šiaulių vyskupijoje ir paskirtas Karklėnų parapijos klebonu; 2000 m. atleistas iš Karklėnų parapijos klebono pareigų, paskirtas Kelmės parapijos altaristu ir šias pareigas ėjo iki pat savo mirties.

Kun. Pranciškus Venckus buvo ilgametis Kelmės parapijos Marijos legiono dvasios tėvas, su meile klausydavo išpažinčių, pagelbėdavo parapijos sielovadoje, mėgo keliauti su tikinčiaisiais į piligrimų lankomas šventoves ir kartu melstis.

Rugpjūčio 1 d. po laidotuvių šv. Mišių Kelmės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje kun. Pranciškus Venckus atgulė į amžinojo poilsio vietą šios bažnyčios šventoriuje.

-Š-

vai už blaivybę. Šis jo gyvenimo laikotarpis pažymėtas agresyviu tuometinės žiniasklaidos puolimu, nevengiant net prasimanymų ir šmeižto.

1978 m. lapkričio 13 d. kunigas Alfonsas Svarinskas kartu su kitais kunigais disidentais įkūrė Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetą, skelbė jo dokumentus. 1983 m. sausio 26 d. Viduklėje suimtas trečią kartą ir tų pačių metų gegužės 6 d. nuteistas 7 metams griežtojo režimo lagerio ir 3 metams tremties už antitarybinę agitaciją ir propagandą. 1983–1988 m. kalėjo Čiusovo rajono (Permės sritis, Rusija) griežtojo režimo lageriuose.

Kunigas Alfonsas Svarinskas lageryje išbuvo penkerius su puse metų. Jį gynė *Amnesty International* Oregono grupė. 1988 m. Maskvoje besilankiusio JAV prezidento Ronaldo Reigano prašymu Michailas Gorbačiovas sutiko išlaisvinti Alfonsą Svarinską su sąlyga, kad jis iki gyvenimo pabaigos išvyks iš Sovietų Sąjungos. 1988 m. liepos 11 d. kunigas Alfonsas Svarinskas buvo išlaisvintas ir grįžo į Viduklę, o rugpjūčio 23 d. buvo išstremtas į Vokietiją be teisės grįžti į Lietuvą.

Gyvendamas Vokietijoje kunigas Alfonsas Svarinskas 1988–1990 m. lankė lietuvių kolonijas visame pasaulyje, bendravo su daugeliu pasaulio veikėjų kaip Lietuvos disidentas, net 12 kartų susitiko su popiežiumi Jonu Pauliumi II. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, 1990 m. birželio 19 d. grįžo į Tėvynę. 1990 m. birželio 21 d. kunigas Svarinskas buvo paskirtas Kauno arkivyskupijos kurijos notaru bei Lietuvos katalikų veikimo centro vadovu, 1990 m. rugpjūčio 25 d. paskirtas Kauno arkivyskupijos kurijos kancleriu.

1990 m. lapkričio 14 d. šventasis popiežius Jonas Paulius II kunigui Alfonsui Svarinskui suteikė Popiežiaus rūmų kapeliono (monsinjoro) laipsnį. 1991–1992 m. Alfonsas Svarinskas – Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo deputatas. 1991 m. lapkričio 8 d. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vyriausiuoju kapelionu. Šias pareigas monsinjoras Alfonsas Svarinskas ėjo iki 1996 m. vasario 28 d., kai buvo paskirtas Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos rezidentu. Tarnaudamas kariuomenėje gavo pulkininko laipsnį.

1996 m. paskirtas Kauno arkivyskupijos partizanų, šaulių, politinių kalinių ir tremtinių kapelionu, 1997 m. vasario 10 d. – Kauno apskrities karo kapelionu ir Kauno Šv. arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčios rektoriumi bei Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios kunigu talkininku.

1998 m. balandžio 23 d. mons. A. Svarinskui patikėtos Kavarsko Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios klebono pareigos. Šias pareigas jis ėjo iki 2000 m. kovo 30 d., kai pats, remdamasis Bažnyčios įstatymais, sulaukęs 75 metų amžiaus, pasiprašė išleidžiamas į poilsį ir buvo paskirtas Ukmergės Šv. apaštalų Petro ir Povilo parapijos rezidentu.

Ukmergės monsinjorui Alfonsui Svarinskui buvo per maža. Jis ir toliau važinėjo po visą Lietuvą, dalyvaudavo įvairiuose renginiuose, jautriai reaguodavo į bet kokią pavojų Lietuvos valstybingumui ir katalikų tikėjimui, organizuodavo maldos budėjimus, atsiimtoje savo tėvų žemėje įkūrė Laisvės kovų parką ir, tikriausiai, sunku būtų suskaičiuoti kryžius, kuriuos jis pastatė savo lėšomis. Alfonsas Svarinskas apdovanotas ir valstybiniais apdovanojimais: Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiumi (1998 m.), Lietuvos Nepriklausomybės medaliu (2000 m.) ir Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu (2001 m.).

Monsinjas Alfonsas Svarinskas visą gyvenimą ištikimai tarnavo savo idealams – Tėvynei ir Bažnyčiai. Ištikimai eidamas kunigo pareigas, jis ne kartą nukentėjo, tačiau visuomet vėl iš naujo imdavosi tų pačių darbų. Jo mintyje buvo viena: tik doras ir tikintis jaunimas gali išsaugoti Tėvynės laisvę. Niekada nesukauptė jokių didesnių santaupų, bet visuomet dalijosi su tais, kurie turėjo mažiau. Nors ir galėjo susidaryti toks įspūdis, niekuomet nebuvo piktas ir rūstus. Galėjo būti griežtas ir kieto nusistatymo, tačiau drauge mokantis ir pajuokauti, atjaučiantis išnaudojamus žmones. Net ir apie savo vargus lageryje pasakodavo su šypsena. Baigdamas savo autobiografiją monsinjas Alfonsas Svarinskas rašė: „Esu dėkingas *KGB-istams*, kad jie mane vertino ir davė gerą slapyvardį *Neispravimyj* – Nepataisomas. Visuomet stengiausi pateisinti jų „gerą“ nuomonę apie mane.“

Mons. Alfonsas Svarinskas liepos 19 d. buvo pašarvotas Vilniaus Šv. Ignoto bažnyčios kriptoje, o sekmadienio, liepos 20 d., vidurdienį karstas perkeltas į Šv. Ignoto bažnyčią. Abi dienas atsisveikinti su Lietuvos laisvės gynėju, garbiuoju dvasininku atėjo daugybė žmonių, tarp jų ir valstybės vadovai. Liepos 21 d. 11 val. karstas su monsinjoro palaikais iš Šv. Ignoto bažnyčios Vilniaus senamiesčio gatvėmis buvo atneštas į arkikatedrą baziliką. 12 val. laidotuvių šv. Mišioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, LVK pirmininkas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, kitų Lietuvos vyskupijų ordinarai bei jų pagalbininkai vyskupai, beveik šimtas Lietuvos kunigų.

„Šiandien laidojame mons. Alfonsą – kunigą legendą. Partizanas, triskart Gulago kalinys, kunigas, pagrindžio darbininkas, Seimo narys, Lietuvos kariuomenės ir partizanų kapelionas. Su mons. Alfonsu užverčiame septyniadešimties metų Lietuvos istorijos puslapį, pažymėtą kančiomis, kovomis, dideliais praradimais ir sunkiu prisikėlimu. Šiame puslapyje aukso raidėmis yra įrašytas mons. Alfonso vardas“, – sakė arkivyskupas S. Tamkevičius Mišių homilijoje. Ganytojas paliudijo apie paskutinį susitikimą Vilniaus ligoninėje, kai monsinjas išreiškė norą atgulti amžinojo poilsio šalia savo brolių Lietuvos partizanų. Šio kunigo, kuris kunigystės šventimus priėmė kalėjimo lageryje iš tokio paties kalinio vyskupo, nepajėgė sulaužyti bolševizmo mašina, o savo budeliams jis prašė Dievo gailestingumo. Homilijoje prisiminta, kaip nuoširdžiai monsinjas patarnaudavo savo parapijų tikintiesiems: sovietmečiu žmonės būriais važiuodavo pasiklausyti jo pamokslų, o nuoširdus bendravimas ypač traukė jaunimą. Ir nepriklausomoje Lietuvoje monsinjas buvo nenuilstantis kovotojas su blogiu, kovotojas už tikrąsias gyvenimo vertybes.

Po šv. Mišių laidotuvių apeigoms vadovavo arkiv. S. Tamkevičius. Karstą, uždengtą Lietuvos Trispalve, iš arkikatedros išnešė Garbės kuopos kariai. Skambant šventovės varpams, karstas daugybės monsinjoro bendražygių, bičiulių, seserų vienuolių, kitų jį pažinojusių bei gerbiančių žmonių išlydėtas į Ukmergę. Dukstynos partizanų kapinėse visą gyvenimą ištikimai tarnavusį Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei monsinjorą Alfonsą Svarinską pagarbiai minėjo prie kapo duobės kalbėję Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, LR Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Nepriklausomybės akto signatarų klubo prezidentė Birutė Valionytė, kiti velionio bendražygiai.

-Kn-

Popiežius Pranciškus Korėjoje

(KAI) Popiežius Pranciškus bendrojoje audiencijoje apibendrino savo apaštališkąją kelionę į Pietų Korėją trimis žodžiais: atminimas, viltis, liudijimas. Jis pabrėžė Korėjos Bažnyčios savitumą: šio krašto evangelizacija vyko tikinčiųjų pasauliečių iniciatyva. Rugpjūčio 13–18 d. popiežiaus kelionės svarbiausi akcentai – susitikimas su Azijos jaunimo dienose dalyvavusiais tūkstančiais katalikų jaunuolių iš dvidešimties šalių, taip pat 124 korėjiečių kankinių beatifikacija, dalyvaujant beveik milijonui tikinčiųjų. Tai buvo trečioji popiežiaus Pranciškaus užsienio kelionė ir pirmoji į Azijos žemyną. Pasak Apaštalo Sosto atstovo žiniasklaidai kun. Frederiko Lombardi SJ, šia kelione popiežius leido aiškiai suprasti, kad Azija yra jo pontifikato prioritetas: šiam žemynui skirta atlikti didžiulį vaidmenį visuotinėje Bažnyčioje.

Taikos iššūkis

Komunistinis Šiaurės Korėjos režimas taip pat „pasveikino“ popiežių kelių trumpo nuotolio raketų bandymu, tačiau vėliau Pchenjano valdžia pareiškė, kad raketų paleidimas nebuvo specialiai siejamas su popiežiaus vizitu į kaimyninę šalį. Nepaisant daugelio pakvietimų ir lūkesčių, Pchenjano valdžia nesutiko, kad popiežiaus vizito programoje galėtų dalyvauti katalikai iš Šiaurės Korėjos. Per susitikimą su prezidentu, vyriausybės atstovais ir diplomatinio korpusu „Mėlynuosiuose“ prezidentūros rūmuose popiežius gyrė pastangas siekti taikos ir stabilumo Korėjos pusiasalyje. Pasak jo, tai nelengva užduotis, reikalaujanti taip pat įgyvendinti teisingumą, puose-

lėti dialogą, vengti tarpusavio kaltinimų, nereikalingos kritikos ir jėgos demonstravimo.

Pirmosios vizito dienos pabaigoje popiežius susitiko su Korėjos vyskupais. Šventasis Tėvas ragino Korėjos hierarchus saugoti atmintį, semtis dvasinių jėgų iš turtingo praeities palikimo, kankinių liudijimo. Reikia saugoti ne tik atmintį, bet ir viltį, ypač rūpinantis jaunimo auklėjimu, solidarai padedant vargstantiems. Popiežius Pranciškus įspėjo nepasiduoti pagundai sielovados veikloje vadovautis sėkmės kriterijais, pasaulio mąstysena.

Išmintingai naudotis laisve

Antrąją popiežiaus vizito dieną pagrindiniai įvykiai buvo Švč. Marijos Ėmimo į dangų iškilmė Tedžono stadione, taip pat susitikimas su jaunaisiais Azijos katalikais Korėjos kankinių šventovėje. Rugpjūčio 15 d. Korėjoje švenčiama nacionalinė šventė, kurioje minimas išsilaisvinimas iš 35 metus trukusios kolonijinės japonų valdžios. Šventasis Tėvas nuvyko į Tedžoną apie 140 km į pietus nuo Seulo greituoju traukiniu, nes oro sąlygos buvo nepalankios skristi sraigtasparniu. Stadione susirinko daugiau kaip 50 tūkst. tikinčiųjų. Daugelis Mišiose dalyvavusių žmonių buvo pasipuošę tautiniais drabužiais, moterys apsigobusios skraistėmis. Homilijoje Pranciškus ragino išmintingai naudotis laisve tarnaujant kitiems žmonėms, rodant vilties ženklus. Popiežius kalbėjo apie Mariją kaip mūsų vilties motiną: iš Evangelijos kylanti viltis yra vaistas nuo liūdesio, kuris tarsi vėžys plėtojasi pasiturinčiose visuomenėse. Po Mišių Pranciškus pietavo drauge su 20 jaunuolių, Azijos jaunimo dienų delegatų.

Evangelijos viltis pasauliui

Susitikimas su jaunimu vyko už 40 km nuo Tedžono Solmoe Korėjos

kankinių šventovėje. Šventasis Tėvas atviru automobiliu privažiavo prie rekonstruoto pirmojo korėjiečių šventojo kunigo Andriejaus Kim Tagono namo. Ten jo laukė seminaristai ir vienuolių naujokai. Į šią vietą atvažiuoja ir sutuoktiniai melstis, kad galėtų susilaukti vaikų. Viena mergaitė iš tokių „išmelstų vaikų“ įteikė popiežiui sidabrinę rožę.

Azijos jaunimo dienų dalyviai laukė popiežiaus didžiulėje palapinėje. Buvo atliktas tradicinis Indonezijos šokis, po to kalbėjo trys jaunimo atstovai iš Kambodžos, Honkongo ir Korėjos. Popiežius Pranciškus ragino apmąstyti Azijos jaunimo dienų temą: „Tenušviečia mus kankinių šlovė“. Dievas trokšta, kad taip pat šios Azijos krikščionių kartos gyvenime šviestų jo šlovė ir būtų skelbiama pasauliui. Improvizuodamas italų kalba popiežius atsakė į kai kuriuos jam užduotus klausimus. Merginai, dvejojančiai, ar rinktis vienuoliškąjį pašaukimą, jis patarė klausti Jėzaus, kokia jo valia jos gyvenime. Jis taip pat siūlė šią maldą taikyti visiems susirinkusiems: esminis kiekvieno žmogaus pašaukimas yra Dievo garbinimas ir tarnavimas kitiems. Atsakydamas į klausimą dėl Korėjos padalijimo, popiežius sakė, kad nėra dviejų Korėjų, yra viena Korėja, viena šeima, tik ji padalyta. Pagalba jai vienyti gali būti malda ir viltis, todėl drauge su kitais jaunuoliais popiežius pasimeldė už brolius iš šiaurės, prašydamas Dievo pagalbos suvienijant Korėją.

Kankiniai ir pasauliečių pašaukimo grožis

Rugpjūčio 16-ąją, trečią popiežiaus kelionės dieną, Seule apie milijonas asmenų dalyvavo 124 kankinių beatifikacijos iškilmėse; popiežius taip pat susitiko su pašvęstojo gyvenimo atstovais ir Pasauliečių apaštalavimo tarybos nariais. Prieš Mišias popiežius Pranciškus apsi-

lankė Seo So-mun Kankinių šventovėje, pastatytoje toje vietoje, kur įvykdyta mirties bausmė korėjiečių katalikams kankiniams, tarp jų 103 šventiesiems, kuriuos 1984 m. kanonizavo šv. Jonas Paulius II pirmosios kelionės į Korėją metu.

Eucharistija vyko Gvangvamuno aikštėje, jungiančioje karališkųjų rūmų vartus su miesto aikšte, vietoje, kur vyko svarbiausi Korėjos istorijos įvykiai. Beatifikacijos iškilmėje pristatytos Pauliaus Yun Ji-Chungo ir jo 123 draugų biografijos, atidengti palaimintųjų atvaizdai. Homilijoje Šventasis Tėvas pabrėžė, jog religinės tiesos ieškojimo liudijimas primena pasauliečių pašaukimo svarbą, orumą ir grožį. Popiežius taip pat sakė, kad kankinių pavyzdys atskleidžia gailėstingumo reikšmę tikėjimo kelyje. Jis įkvepia krikščionis, gyvenančius visuomenėse, kur šalia didžiulių turtų tyliai bujoja skurdas, kur Kristus mus šaukia ištiesti ranką vargstantiems broliams ir seserims.

Popietiniai šeštadienio susitikimai vyko Kotongnėje, maždaug už 100 km nuo Seulo. „Vilties namų“ reabilitacijos centre popiežius apie valandą bendravo su neįgaliaisiais ir personalo darbuotojais. Pagal tradiciją įeidami svečiai nusiauna apavą, taip pagerbdami ten gyvenančius ligonius. Popiežius Pranciškus ateidamas taip pat nusiavė batus. Po to trumpai meldėsi abortuotų vaikų kapinėse kartu su Korėjos gyvybės gynėjais.

„Džiaugsmingai liudykite“

Susitikime su 5 tūkst. pašvęstojo gyvenimo narių Pranciškus ragino Korėjos vienuolius ir vienuoles džiugiai liudyti Kristaus ir Bažnyčios meilę. Popiežius sakė, kad pašvęstieji asmenys yra Dievo gailėstingumo „ekspertai“ dėl bendruomeninio gyvenimo, kuris nėra lengvas, tačiau padeda augti malone, supratingumu

ir meile. Popiežius daug dėmesio skyrė neturtui aptarti. Pašvęstajame gyvenime neturtas yra sauganti „siena“, tačiau taip pat vedanti teisingu keliu „motina“. Jei davusieji neturto įžadus gyvena kaip turtingi, tai žeidžia tikinčiųjų širdis ir kenkia Bažnyčiai.

Bažnyčiai reikia pasauliečių liudijimo

Susitikime su sielovadoje besidarbuojančiais pasauliečiais dalyvavo apie 150 pasauliečių apaštalavimo vadovų. 1968 m. Korėjoje įkurta Katalikų pasauliečių apaštalavimo taryba turi padalinius visoje šalyje ir atlieka svarbų vaidmenį Korėjos Bažnyčioje, ypač palaikydama dialogą su netikinčiais. Popiežius Pranciškus priminė Korėjos Bažnyčios paveldą: stingant kunigų ir gresiant persekiojimams pasauliečių kartos išsaugojo Kristaus meilę ir Bažnyčios vienybę. Jis kalbėjo apie būdingas pasauliečių veiklos sritis ir ragino puoselėti ryšius su ganytojais.

Tapatybė ir empatija

Ketvirtąją popiežiaus kelionės dieną vyko susitikimas su Azijos vyskupais, taip pat Mišios užbaigiant Azijos jaunimo dienas. Ryte popiežius apaštališkosios nunciatūros koplyčioje pakrikštijo korėjietį, kelto katastrofos aukos tėvą, pasirinkusį Pranciškaus vardą. Jis paprašė krikšto po Mišių Tedžono stadione, kur popiežius paminėjo balandžio mėnesį Korėją sukretusią kelto *Se-wol* katastrofą.

Susitikimas su Azijos vyskupais vyko Haemi Nežinomojo kankinio šventovėje, pastatytoje ten, kur XIX a. pradžioje buvo kankinami ir žudomi krikščionys, daugelio iš jų tapatybė liko nežinoma. Susitikime

dalyvavo apie 70 vyskupų iš Korėjos ir kitų Azijos šalių. Popiežius Pranciškus pabrėžė, kad dialogas yra Azijos Bažnyčios misijos esminė dalis, o išėities taškas turi būti aiški krikščioniškoji tapatybė ir empatija.

Tikėjimo išmintis

Haemi pilies teritorijoje buvo aukojamos VI Azijos jaunimo dienų pabaigos Mišios. Popiežius ragino jaunuolius tikėjimo išmintimi apimti visus gyvenimo aspektus: jaunesni katalikai turi teisę ir pareigą dalyvauti visuomenės gyvenime. Drauge jis ragino jaunuolius bendrystėje su ganytojais atpažinti tai, kas nesuderinama su katalikų tikėjimu ir malonės gyvenimu, kokie šiuolaikinės kultūros aspektai yra nuodėmingi, nemoralūs ir veda į mirtį.

Malda už Korėjos susivienijimą

Rugpjūčio 18-ąją, paskutinę kelionės dieną, popiežius susitiko su kitų konfesijų ir religijų atstovais, taip pat aukojo Mišias Seulo katedroje meldamas Korėjai taikos ir susivienijimo. Eucharistija buvo švenčiama lotynų ir korėjiečių kalbomis. Įeidamas į Katedrą Šventasis Tėvas sustojo prie pirmuose suoluose sėdinčių moterų – jos Korėją okupavusių japonų kareivių buvo verčiamos būti sekso vergėmis. Homilijoje Šventasis Tėvas sakė, kad ši Eucharistija yra jo vizito kulminacija. Jis pabrėžė, jog susitaikinimo, vienybės ir taikos dovanos yra neatsiejamai susijusios su atsivertimo malone. Popiežius ragino ryžtingai atmesti įtarumo, konfrontacijos nuostatas, melstis, kad atsirastų naujų dialogo ir susitikimo galimybių. Šventasis Tėvas skatino dosniai teikti humanitarinę pagalbą stokojantiems stiprinant suvokimą, jog visi korėjiečiai yra broliai ir seserys, vienos šeimos nariai, kalbantys ta pačia kalba.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 690 egz.

ISSN 1392-6098